

ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়

আলোচনী

২০০০-২০০১

ভাঃ সম্পাদক

পঙ্কজ ডেকা

বঙিয়া মহাবিদ্যালয় আলোচনীৰ সম্পাদনা সমিতি,

২০০০-২০০১ চন

প্ৰকাশক :

বঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থা

সভাপতি :

শ্ৰীযুত ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা
অধ্যক্ষ, বঙিয়া মহাবিদ্যালয়

তত্বাৱধায়ক :

শ্ৰীযুত মুকুল কলিতা
অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ

সম্পাদক (ভাৰপ্ৰাপ্ত) :

শ্ৰীপঙ্কজ ডেকা

সদস্য :

শ্ৰীপ্ৰকাশ কলিতা
নাজিৰ হুছেইন

বেটুপাত আৰু অংগ সজ্জা :
সম্পাদক

মুদ্ৰন :- অভিষেক অফছেট, গুৱাহাটী- ৩

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

ব'ত পিতৃ পুত্ৰহাৰা হ'ল

ব'ত মাতৃৰ বুৰু সুদা হ'ল

শিৰৰ মেন্দুৰ বগৰ মচা গ'ল

বগৰ বাসনা অপূৰ্ণ হৈ ব'ল।

সংসদত সন্ত্ৰাসবাদী সঞ্চলৰ দ্বাৰা হোৱা আত্মক্ৰমত শ্বহীদ হোৱা ভাৰত
মাতাৰ সুযোগ্য সন্তান সঞ্চললৈ আমি শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদিত্ছোঁ।

সম্পাদক-

উচৰ্গা

মৃত্যু অনিবাৰ্য্য চিৰমত্য। জন্মিলে মৰিবই লাগিব। বিলম্ব বিলম্বমান মানুহৰ
মৃত্যুৰে আমাৰ জোবণৰি যায়। জোবণৰি যায় আমাৰ সমস্ত চিন্তা-ভাৱনা,
ব্যক্তি সত্ত্বা ইত্যাদিব। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰে তেনে দুজন ব্যক্তি-

স্বৰ্গীয় বীৰেণ পাটোৱাৰী চাৰ

আৰু লগতে

স্বৰ্গীয় বজত ডেবণ চাৰ

পুণ্য স্মৃতিত আমাৰ এই সংখ্যাৰ বঙিয়া মহাবিদ্যালয় আলোচনীখন
উচৰ্গা কৰিলোঁ।

সম্পাদক-

সম্পাদকীয়

“মই কিয় সম্পাদক”ঃ জয় জয়তে অসম ভূমিৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ হিয়া চুই যোৱা যি সফল বীৰ-বীৰগনাই ৰূপহী অসমীয়া আইৰ বিজয় মন্দিৰত দেহৰ তপ্ত বক্তৃতাৰে ত্যাগৰ প্ৰদীপ জ্বলাই গ’ল সেই মৃত্যুঞ্জয়ী অসম বীৰ ছহীদ সফললৈ মোৰ অশ্ৰুসিক্তে শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদি মোৰ সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদনৰ পাতনি মেলিছো। ইয়াৰ পাতনিতে মই এইখন আলোচনীৰ ‘কিয় সম্পাদক’তাৰ মনোৰম কাহিনীটো আপোনালোকৰ জ্ঞাতার্থে জনোৱা ভাল বুলি ভাবিছো। প্ৰত্যেকজন সচেতন সাধাৰণ ছাত্ৰৰ দৰেই মোৰো বঙিয়া কলেজলৈ আগমনৰ উদ্দেশ্য আছিল তেনেই সাধাৰণ ‘ছাত্ৰসনাং অধ্যয়নং তপঃ’। কিন্তু কলেজ খনৰ প্ৰতি যে এবিধ আনুগত্য নাছিল তেনেও নহয়। বহুত বিয়া বিবি কৰিম বুলি ভাবিয়েই “সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থা” ৰ দৰে ভাৰতৰ ভিতৰত মহান সৰ্ববৃহৎ অৰাজনৈতিক ছাত্ৰ সংগঠনৰ বঙিয়া মহাবিদ্যালয় গোটৰ এজন সাধাৰণ সদস্য হিচাপে ভৰ্তি হওঁ। ইংৰাজীত এষাৰ কথা আছে “Where there is a will there is way” ময়ো মোৰ ইচ্ছা, সৌভাগ্য তথা বিয়া এটা কৰাৰ প্ৰবল আত্মবিশ্বাসৰে সৰোগত কৰি “আছু”ৰ দৰে মহান সংগঠন এটাৰ মঞ্চৰ পৰা মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থাৰ নিৰ্বাচনত সাধাৰণ সম্পাদকৰ দৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ পদবী এটাত প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা আগবঢ়াও আৰু মৰমৰ ভাইটি ভক্তি, বন্ধু-বান্ধৱী সফলৰ প্ৰবল সমৰ্থনত জয় লাভ কৰো। মই জানো মোৰ লগত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সহস্ৰাধিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ আবেগ অনুভূতি জড়িত। মোৰ মতে এই আবেগ-অনুভূতিৰ অন্য এটা ৰূপ “বঙিয়া মহাবিদ্যালয় আলোচনী”। আমাৰ কাৰ্য্যকাল শেষ হ’বলৈ আৰু দুটামান মাহ আছে মাত্ৰ কিন্তু আমাৰ পূৰ্বৰ আলোচনী (যি খনৰ সম্পাদকৰ কাৰ্য্যকাল কেতিয়াবাই উকলি গৈছিল) তেতিয়াও জুগ অৱস্থাত। আনহাতে আলোচনী সম্পাদক জনৰ “TATA TEA”ত অধ্যয়ন সূত্ৰে কলেজ ত্যাগ। এনেহে সন্ধিক্ষণত আমি মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থাই উপলব্ধি কৰিলো এনেদৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ আবেগ অনুভূতিৰ অসম্মান কৰিব নানাগে। তেতিয়াই এই নিঃকৰি ন জনক ছাত্ৰ সন্থাই বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ আত্মাৰ প্ৰতিচ্ছবি তথা মুখপত্ৰ “বঙিয়া মহাবিদ্যালয় আলোচনী”ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত সম্পাদকৰ গুৰু দায়িত্ব অৰ্পণ কৰে। এই চেগতে এনেহে মহান দায়িত্বৰ সুযোগ অৰ্পণ কৰা বাবে মই মোৰ কাৰ্য্যকালৰ

স
ম্পা
দ
কী
য়

মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ সন্থাৰ সমূহ বিষয় বৰীয়াসফল, বিভাগীয় অধ্যাপক-অধ্যাপিকাৰ সফল লগতে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শ্ৰদ্ধাৰ জীযুত ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেবৰা চাৰক বৃত্তজ্ঞতাৰ শৰাই আগ বঢ়াইছোঁ।

জীৱন এটা নদীৰ নাম। সময় ইয়াৰ স্ৰোত। এই স্ৰোত ইমানেই খৰতবীয়া যে নিৰ্দিষ্ট লক্ষ্য এটা স্বয়ং সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ গোটেই জীৱনটোৱেই নোযোৰে। তেনেহে অৱস্থাত অতি কম দিনৰ ভিতৰতে এখন আলোচনী প্ৰকাশ কৰাতো মই ভাবো এটা দুঃসাহসিক অভিযান।

এই তাৰুৰিয়া সময়খিনিৰ ভিতৰত মই সাধ্যানুসাৰে এখন সুখ পাঠ্য আলোচনীৰ বাবে যি কৰিব পাৰি, কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছো। ভুল ত্ৰুটি হোৱাতো নিশ্চিত। তাৰবাবে আশা কৰো নিজ বিবেচনাৰে ক্ষমা কৰি দিব।

“সম্পাদকৰ চিন্তা ভাৱনা ইত্যাদিঃ”

এতিয়া অলপ আনুসংগিক কথাটো আহো। এখন আলোচনী হ’ল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বৌদ্ধিক চেতনা তথা সাহিত্য প্ৰতিভাৰ মূৰ্ত্ত প্ৰকাশ। এক কথাত ক’বলৈ গলে সাহিত্য সংস্কৃতি সৃষ্টিৰ প্ৰধান কাৰ্য্যকালিয়ে হৈছে এই আলোচনীবোৰ। আনহাতে সাহিত্য সংস্কৃতি হ’ল এটা জাতিৰ দাপোন স্বৰূপ য’ত দৃশ্যমান হয় জাতিটোৰ জীৱনবোধ। সাহিত্য এনে ব্ৰহ্মাস্ত্ৰ যিয়ে শত্ৰুৰ উদ্ধত শিৰ নত কৰিব পাৰে। অনভিপ্ৰেত অসুয়া শক্তিৰ বিৰুদ্ধে জেহাদ ঘোষণা কৰি ইতিহাসৰ গতি সলনি কৰি দিব পাৰে। অৱশ্যে এনেহে মহিমাময়ী সাহিত্য সৃষ্টি এদিনতে হ’ব নোৱাৰে। সৰুৰে পৰা নিজৰ বিষয়ে স্পষ্টকৈ আৰু নিৰ্ভিকতাৰে সফলো লিখিব পৰা ব্যক্তিজনেই এদিন সৰ্বকালৰ সফলোৰে বিষয়ে লিখিব পৰা এজন যুগ সৃষ্টিকৰ্মী সাহিত্যিক হৈ পৰে। ‘সাহিত্যিক সম্পৰ্কে বিশ্ববৰেন্য সাহিত্যিক Bernard Shaw ই কৈছে.....

"The man who Writes about himself and his one time is the only man who writes about all people and all times."

কিন্তু এতিয়া জানো সাহিত্য সৃষ্টিৰ পৰিবেশ অসমত আছে? বেণ্ডফালে বেৰল ভয়, অংকণ, ত্ৰাস, ব্যক্তিচাৰ, ভণ্ডামি, শোষণ আদি দৌৰাতুবোৰে ছানি ধৰিছে। এতিয়া অসমত A.K.47 ৰ উত্তপ্ত বুলেটবশব্দতহে ৰাতি পুৱায়। আমাৰ ৰাজ্যৰ মেধাৱী আৰু কৰো বহুতীয়া হ’ব নোখোজা ডেবৰা বিপ্লৱী শক্তিটোক ৰাষ্ট্ৰযন্ত্ৰই নিৰ্মম ভাবে চক্ৰবেহুৰ ভিতৰত ভৰাই হত্যা কৰাত

লাগিছে। মানৱীয় প্ৰমূল্যবোধ বিধ্বস্ত হৈ যাবলৈ ধৰিছে। এনেহেঁচা অৱস্থাত গভীৰ আত্মবিশ্বাস, কঠোৰ শ্ৰম, পৰিপক্ব সংগ্ৰামী মানসিকতাৰে ঘাট-প্ৰতিঘাটক নেওচি ম'চা সোঁন্দৰ্য্যৰে বা প্ৰকৃতিৰ অপৰিসীম সুধাৰে মহিমামণ্ডিত কৰি ভাষা সাহিত্য সংস্কৃতি সৃষ্টি কৰিহে আমি আমাৰ সমাজ তথা জাতিটোক এই বিধ্বংসী ক্ষয়িত বু-চক্ৰ বোৰৰ পৰা মুক্তি দিবলৈ সক্ষম হ'ম।

সাহিত্য যিবেলনো জাতিৰ প্ৰধান চালিকা শক্তি। প্ৰথিত যশা সাহিত্যিক থোমেন বৰগোষ্ঠীপ্ৰদেৱৰ এশাৰ কথা প্ৰাধান্যযোগ্য- "সবলো ধৰণৰ সাহিত্যই আমাক লাগে। মানৱদেহৰ পুষ্টিৰ বাবে যিদৰে কম বেছি পৰিমাণে বিভিন্ন উপাদানৰ দৰাৰণ, ঠিক তেনেকৈ মানৱ মনৰ পুষ্টিৰ কাৰণেও বিচিত্ৰ মানসিক আহাৰৰ প্ৰয়োজন।" এই কথাখিনিক সৰোগত কৰিয়েই এই সংখ্যাৰ 'ৰাভিয়া মহাবিদ্যালয় আলোচনী'ৰ আগমন।

সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদনত বহুত ক'বলৈ মন যায়, কিন্তু ঠাই ক'ত? সময় ক'ত? বেছি বেলাৰ বিখ্যা প্ৰয়োজন? Water, water everywhere, but not to drink a single drop of water. আলোচনী, আলোচনী, চাৰিওফালে আলোচনী, পঢ়িবলৈ আলোচনী নাই, এনেবুৰা বহুত কথা আছে। যি নহওঁক সদৌশেষত সদৌটিলৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা আৰু ধন্যবাদ যাঁচি মোৰ সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদনৰ সন্মৰণি মাৰিছো।

জয়তু

ৰাভিয়া মহাবিদ্যালয়

শ্ৰী পংকজ ডেবণ

ভাৰপ্ৰাপ্ত আলোচনী সম্পাদক
ৰাভিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থা।

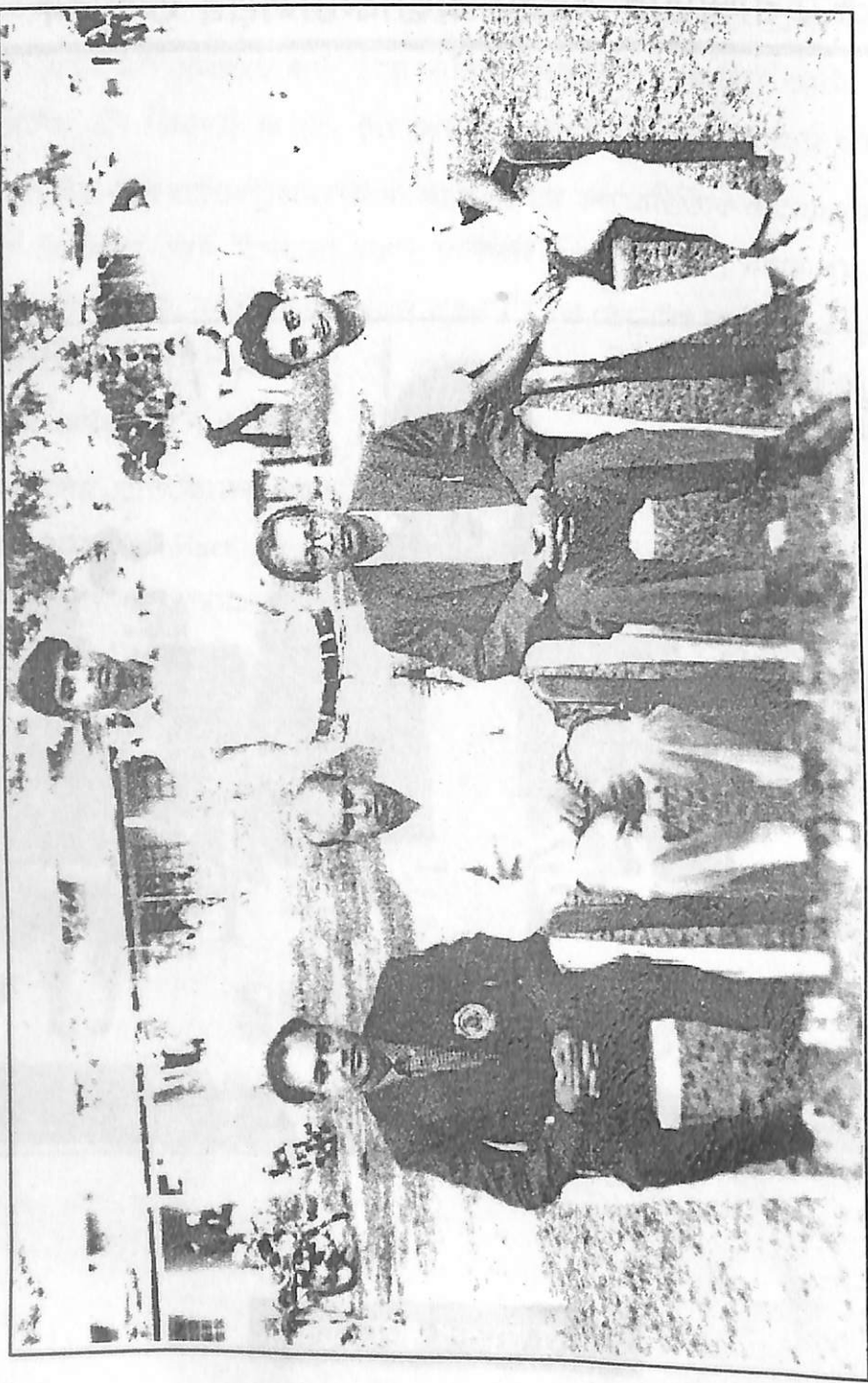
কৰ্ম ব্যস্ততাৰ মাজত মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ -

শ্ৰীযুত ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা।

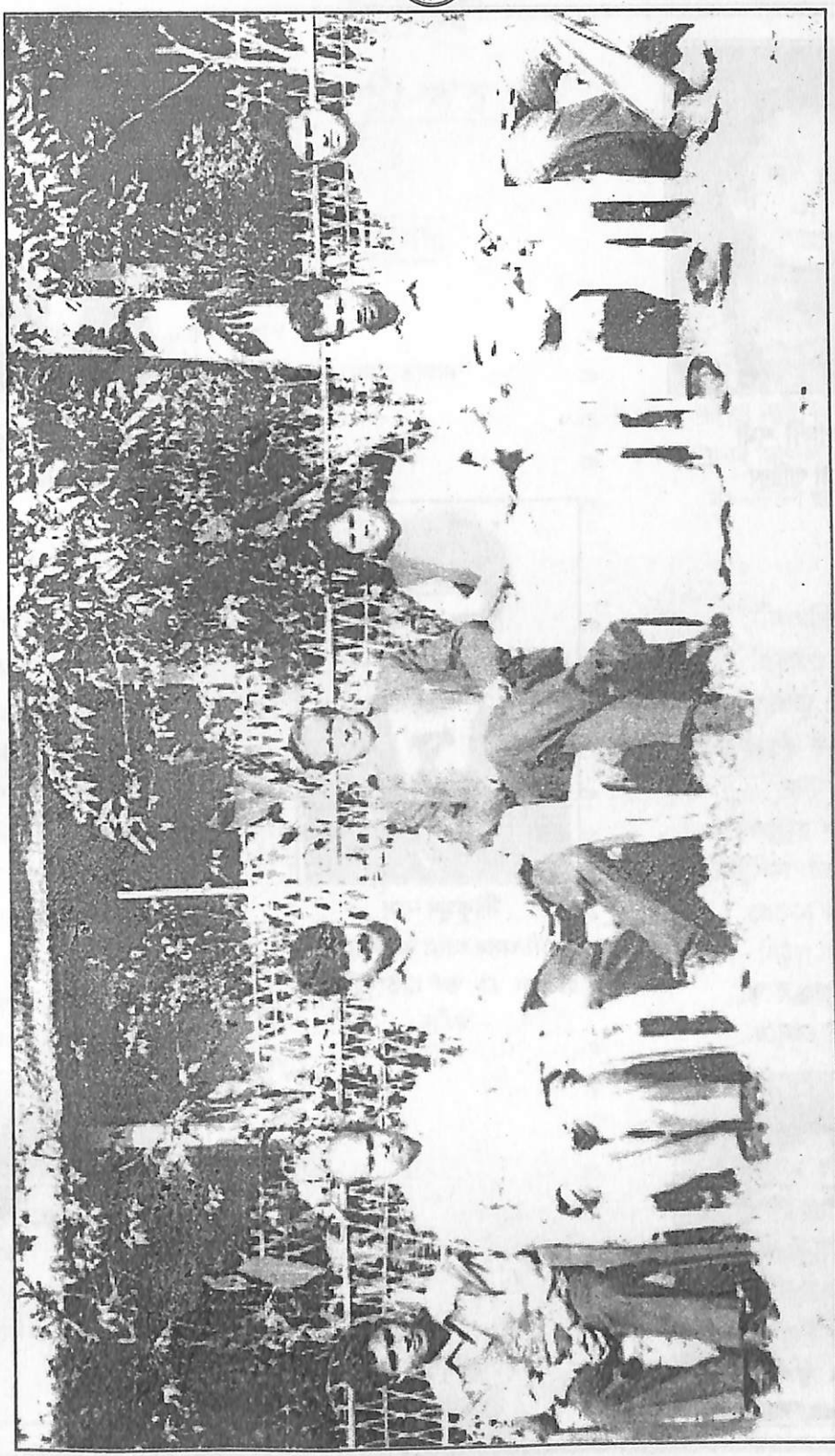

বঙিয়া মহাবিদ্যালয় আলোচনী, ২০০০-২০০১ বর্ষ সম্পাদনা সমিতি :

বাওঁফালৰ পৰা ক্ৰমে : সৰ্ব শ্ৰী নাজিৰ হছেইন (সদস্য), মুকুল কলিতা (তহাৰথায়ক, আলোচনী), ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা (অধ্যক্ষ, বঙিয়া মহাবিদ্যালয়), পংকজ ডেকা (ভাঃ সম্পাদক), প্ৰকাশ কলিতা (সদস্য, থিয় হৈ থকাজন)।

বঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্ত্ৰৰ একাংশ বিষয় ববীয়া আৰু তহাৰথায়ক সকল :

বাওঁফালৰ পৰা ক্ৰমে : সৰ্ব শ্ৰী কুমুদ দাস (সাধাৰণ সম্পাদক), মুকুল কলিতা (তহাৰথায়ক, আলোচনী), হেমন শৰ্মা (তহাৰথায়ক, সাংস্কৃতিক বিভাগ), ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা (অধ্যক্ষ, বঙিয়া মহাবিদ্যালয়), কমলা বৰ্মন (তহাৰথায়িকা, ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা), বিমল দাস (তহাৰথায়ক, ছাত্ৰ জিৰণী কোঠা), ইব্ৰাহীম আলী (উপ-সভাপতি)।

শ্রীবৰ্ণালী শৰ্মা
শ্ৰেষ্ঠা গায়িকা

জেচমিন আৰা বেগম
শ্ৰেষ্ঠা খেলুৱৈ

শ্ৰীকুমুদ দাস
সদৌ অসম আন্তঃ মহাবিদ্যালয়
এচ. এন. এচ. তৰ্ক প্রতিযোগিতাত
দ্বিতীয়।

শ্ৰীদিগন্ত বড়ো
শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈ

ছাইফুৰ বহমান আনছাৰী
তৰ্ক প্রতিযোগিতাত প্রথম স্থান।

সূচী-পত্ৰ

প্ৰবন্ধ

অৱতাৰবাদ আৰু ভক্তিধৰ্ম	১৫	দক্ষেশ্বৰ ডেকা/১
আৰবী ভাষাৰ উৎপত্তি আৰু বিকাশ	১৫	হাফিজুৰ বহমান/৪
“মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ সাহিত্যত মানৱতাবাদ”	১৫	দিপাংকৰ হাজুৰী/৭
মুক্ত অৰ্থনীতি আৰু আয়ৰ ফলাফল	১৫	ৰবীন্দ্ৰ নাথ কলিতা/১২
জলচাৰী সন্তাসবাদী	১৫	চেয়দ আব্দুল ৰছিদ/১৫
বেগিং	১৫	মঃ নাজিৰ হুছেইন/১৭

কবিতা

অনুৰাধা আৰু এটা ৰিকুইয়েম	১৫	নীলমণি দাস/২১
আচলতে	১৫	হিমাংশু বৰ্মন/২২
“অনুগ্রহ কৰি মোক অকলে থাকিব দিয়া”	১৫	পঙ্কজ ডেকা/২২
মই, অৰণ্য আৰু কবিতা	১৫	দিপজ্যোতি কাকতি/২৩
আজিৰ সমাজ	১৫	ৰবুল দাস/২৩
এটা উলংগ মৃতদেহ	১৫	ৰিপুঞ্জয় পাঠক/২৪
ৰণভূমি অসম	১৫	হেকিমুদ্দিন আহমেদ/২৫
মই মাথো এডাল ধূপকাঠি	১৫	হেমন বনিয়া/২৬
যাত্ৰী	১৫	নিটুল বনিয়া/২৬
ৰঙা গোলাপজোপা আৰু মোৰ সপোন	১৫	জয়ন্ত দত্ত/২৭
কেচা তেজৰ গোধ	১৫	ৰিন্ত মহন্ত/২৭
ধুমুহা	১৫	দীলিপ কলিতা/২৮
আহবান	১৫	দীগম্বৰ ডেকা/২৮
আক্ষিপ	১৫	ডিম্বেশ্বৰ কলিতা/২৯
হত্যা	১৫	দিপক চন্দ্ৰ দাস/২৯
অনুভৱ	১৫	মঃ চফিকুৰ বহমান/৩০
এটি সপোন	১৫	চেয়দ আব্দুল মজিদ/৩০
বিবৰ্তনৰ পথত	১৫	সোণেশ্বৰ কুমাৰ/৩১

উপলব্ধি	১৪	জাকির হুছেইন/৩২
ধ্বনি	১৪	জ্যোতিষ চন্দ্র ডাউকা/৩২
হৃদয়ৰ চকুলো	১৪	হেমেন বনীয়া/৩৩
বউয়া কলেজ	১৪	ৰূপশ্ৰী ডেকা/৩৪

গল্প

পৰিবৰ্তন	১৪	নৃপেন চন্দ্র নাথ/৩৭
হেৰোৱা বকুলৰ সুৰাস	১৪	গীতিকা মহন্ত/৪০
নন্দিতাৰ অপমৃত্যু	১৪	মিছ নুবআচমা আহমেদ/৪২

ভিন্ন প্ৰসংগ

সম্পাদকৰ সৈতে অন্তৰংগ আলাপ	১৪	/৪৭
সাথৰ / কৌতুক	১৪	/৪৯-৫০

বড়ো বিভাগ

কবিতা, প্ৰবন্ধ, গল্প	১৪	/৫৩-৬১
----------------------	----	--------

ENGLISH SECTION

Jenny is a Woman marvellous.	১৪	M.O. Ghani/1
The Quake of The Century	১৪	Dinesh Rabha/2
Plant Responses to Air Pollution and Biomonitoring of Air Aquality	১৪	Saranga Pani Saikia/3
Eco - Tourism	১৪	Apurba Kr. Goswami./8
The Most Devastatingearthquake Hits Gujarat	১৪	Kabindra Boro/11
On Lop- Sided Growth and Inequalities	১৪	Bhaben ch. Lahkar./19

প্ৰবন্ধ শৰ্কাই

অৱতাৰবাদ আৰু ভক্তিধৰ্ম

শ্ৰীদক্ষেশ্বৰ ডেকা

মুৰব্বী অধ্যাপক, সংস্কৃত বিভাগ

ভক্তি ধৰ্মৰ লগত অৱতাৰবাদৰ ওতঃপ্ৰোত সম্বন্ধ। অৱতাৰবাদৰ আধাৰত ভক্তি ধৰ্ম প্ৰতিষ্ঠিত। ভক্তিবাদ পুনৰ সগুণব্ৰহ্ম বা সাকাৰ ঈশ্বৰৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত। বৃহদাৰণ্যকত ব্ৰহ্মৰ দুটা ৰূপৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে- মূৰ্ত্ত আৰু অমূৰ্ত্তৰূপ। দে বাবা ব্ৰহ্মাণো ৰূপে মূৰ্ত্তং চেবামূৰ্ত্তংচ। বৃহদাৰণ্যক ২:৩:৩৫।

অমূৰ্ত্তৰূপে হ'ল সচ্চিদানন্দ নিৰ্গুণ ব্ৰহ্ম আৰু মূৰ্ত্তৰূপে হ'ল সগুণব্ৰহ্ম। বেদান্তদৰ্শনৰ ব্ৰহ্মসূত্ৰৰ যি দ্বিতীয় সূত্ৰ আছে 'জন্মাদ্যস্য যতঃ' (এই জগতৰ জন্ম অৰ্থাৎ সৃষ্টি আদি যৰ পৰা হৈছে) সেইটো সগুণব্ৰহ্মৰে প্ৰতিপাদক। ভাগৱত পুৰাণৰো প্ৰথম শ্লোকটি আৰম্ভ হৈ 'জন্মাদ্যস্য যতঃ'ৰে আৰু প্ৰথমশ্লোকৰ শেষাংশ হ'ল নিৰ্গুণ ব্ৰহ্মৰ প্ৰতিপাদক 'সত্যং পবং ধীমহি'। নিৰ্গুণব্ৰহ্মত উপাসনাদি সম্ভৱ নহয়। সগুণ ব্ৰহ্ম বা পৰমেশ্বৰতহে উপাসনাদি সম্ভৱ। ব্ৰহ্মই তেওঁৰ অষ্টনপটীয়াসী ত্ৰিগুণাত্মক শক্তি মায়াদ্বাৰা জগৎ পালন আৰু সংহাৰ কৰি সগুণৰূপে বিষ্ণু আৰু মহেশ্বৰ বা ৰুদ্ৰ নাম পায়। ৰজঃগুণদ্বাৰা ব্ৰহ্মাৰূপে সৃষ্টি কৰে, সত্ত্বগুণদ্বাৰা বিষ্ণুৰূপে পালন কৰে আৰু তমঃ গুণৰ দ্বাৰা ৰুদ্ৰৰূপে সংহাৰ কৰে। ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু, মহেশ্বৰ ব্ৰহ্মৰ গুণাৱতাৰ যিহেতু এই ত্ৰিমূৰ্ত্তি গুণত্ৰয়ক আশ্ৰয় কৰি বেকত হৈছে। ভক্তি শব্দটো প্ৰাচীন উপনিষদসমূহৰ ভিতৰত প্ৰথম পোৱা যায় কৃষ্ণ যজুৰবেদীয় শ্বেতাশ্বতৰ উপনিষদত।

'যস্য দেৱে পৰা ভক্তি যথা দেৱে তথা গুবৌ।

তসৌতে কথিতা হাৰ্থাঃ প্ৰকাশন্তে মহাত্মনঃ ॥ ৬:২৩:৩৫

যাৰ পৰমেশ্বৰত অচলা ভক্তি আছে আৰু তদনুৰূপ গুৰুতো ভক্তি আছে, উপনিষৎ কথিত সেই অৰ্থসমূহ সেই মহাত্মাৰ ওচৰত প্ৰকাশিত হয়।

ভজ্ ধাতুৰ পৰা ক্তিন্ প্ৰত্যয়যোগে ভক্তি শব্দটোৰ উৎপত্তি

হৈছে। ভজ্ ধাতুৰ অনেক অৰ্থ। তাৰ ভিতৰত সেৱা কৰা, সন্মান কৰা, ভালপোৱা আদি প্ৰধান। মহৰ্ষি শাণ্ডিলই ভক্তিৰ সূত্ৰ কৰিছে - 'সা (ভক্তিঃ) পৰানুৰক্তিৰীশ্বৰে।' ঈশ্বৰৰ প্ৰতি পৰম অনুৰাগে ভক্তি। নাৰদে ভক্তিৰ সূত্ৰ দিছে 'সা ত্বস্মিন্ (তু অস্মিন্) পৰম প্ৰেমৰূপা।' ভগৱানক সৰ্বাস্ত্ৰকৰণে ভাল পোৱাই ভক্তি। প্ৰেম শব্দটো বৰ তাৎপৰ্য্যপূৰ্ণ। প্ৰেমত কিন্তু দ্ৰবীভূত ভক্তিও বসময়ী। প্ৰেমত বস বা আনন্দ আছে। 'আনন্দং ব্ৰহ্ম ইতি ব্যজনাৎ'- তৈত্তিৰীয় উঃ নিঃ 'বসো বৈ সঃ।' ভগৱান বস বা আনন্দ। জীৱসমূহ আনন্দময় ব্ৰহ্মৰ অংশ বাবে জীৱৰ আনন্দলিম্পা আছে।

"হৰি ও তুমি আনন্দ সিদ্ধ।

হামো ভিখাৰী মাগো এক বিন্দু।" (নামঘোষা)

শ্ৰীধৰ স্বামী, মধুসূদন সৰস্বতী আদি অদ্বৈতী সন্ন্যাসীয়েও সগুণ আৰু সাকাৰ ঈশ্বৰৰ অস্তিত্ব স্বীকাৰ কৰিছে। তেওঁলোকেও ভক্তিবাদৰ পোষকতা কৰি আহিছে। আনকি ভগৱৎপাদ শঙ্কৰাচাৰ্য্যই সগুণ ঈশ্বৰৰ প্ৰয়োজন স্বীকাৰ কৰিছে। ভাষ্যৰ ভালেমান ঠাইত তেওঁ উপাসনাৰ অৰ্থে বিষ্ণু, নাৰায়ণ বা বাসুদেৱৰ উল্লেখ কৰিছে। সগুণ উপাসনা নিৰ্গুণ ব্ৰহ্ম প্ৰাপ্তিৰ প্ৰথম খলপা।

অৱ পূৰ্বক তু ধাতুৰ পাছত ঘঞ্ প্ৰত্যয় যোগ হৈ অৱতাৰ পদটো সিদ্ধ হৈছে। ইয়াৰ অৰ্থ অৱতৰণ কৰা অৰ্থাৎ উচ্চৰ পৰা নীচলৈ নামি অহা। 'অপ্ৰপঞ্চাৎ প্ৰপঞ্চো অবতৰণম্ অৱতাৰঃ।' কোনো দেৱতা বা ব্ৰহ্মই যেতিয়া অপ্ৰপঞ্চৰ পৰা (নিৰ্গুণ অৱস্থা) জগৎপ্ৰপঞ্চ লৈ নামি আহে তেতিয়া অৱতাৰ কোৱা হয়। অৱতাৰ বহু ধৰণৰ আছে। কেতিয়া ভগৱানে স্বৰূপ পৰিত্যাগ কৰি নতুন ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰে। যেনে পৰম ভক্ত প্ৰহ্লাদৰ বচন ৰক্ষা কৰি ভগৱন্তই নিজৰ স্বৰূপ ত্যাগ কৰি

‘নবসিংহ’ ৰূপে অৱতীৰ্ণ হৈছিল। কেতিয়াবা কোনো মাতৃৰ গৰ্ভত জন্ম পৰিগ্ৰহ কৰি নিজৰ আলৌকিক শক্তিৰ দ্বাৰা কোনো বিশিষ্ট কাৰ্য্য সম্পাদন কৰে। বামন, পৰশুৰাম, শ্ৰীৰাম চন্দ্ৰাদি এনে ধৰণৰ অৱতাৰ। কেতিয়াবা ভগৱন্তই স্বৰূপতে অৱতীৰ্ণ হয়। গজেন্দ্ৰ মোক্ষৰ সময়ত ভগৱন্তই স্বসগুণৰূপতে অৱতীৰ্ণ হৈছিল।

শ্ৰীমদ্ভাগৱত পুৰাণমতে শ্ৰীকৃষ্ণই পূৰ্ণ অৱতাৰ, বাকী অন্যবোৰ অংশ, কলা আদি। সূত্ৰে নৈমিষাৰণ্যৰ ঋষিসমাজত ভাগৱত ব্যাখ্যাত কৈছে-

‘এতে চাংশকলা পুংসঃ কৃষ্ণস্ত ভগৱান্ স্বয়ম্।

ইন্দ্ৰাৰি ব্যাকুলং লোকমুড়য়ন্তি যুগে যুগে।।’

কৃষ্ণৰ বাহিৰে মৎস্য কুৰ্মাদি দহ অৱতাৰ অংশ আৰু ব্যাসদেৱ, নাৰদ, কপিল আদি ভগৱৎকলা। বিশেষ উদ্দেশ্য সাধনৰ অৰ্থে এইবিলাকে ধৰাত অৱতীৰ্ণ হৈছে। কিন্তু কৃষ্ণই পূৰ্ণ শক্তিয়ে অৱতীৰ্ণ হৈছে। শুকদেৱে শম স্কন্ধত ব্ৰহ্মামোহনৰ অন্তত পৰীক্ষিতক কৈছে যে এই কৃষ্ণকে সকলো প্ৰাণীৰে আত্মা বুলি ভাবিব লাগে জগতৰ হিতৰ অৰ্থে মায়াৰ দ্বাৰা তেওঁ যেন দেহে ধাৰণ কৰিছে এনে বিশ্বাস জন্মাবলৈ মনুষ্যৰূপে নিজকে প্ৰকট কৰিছে।

‘কৃষ্ণমেনমবেহে ত্বমাত্মানম খিলাত্বানাম্।

জগদ্বিতায় মোহপাত্ৰ দেহীৰ ভাতিমায়াম্।।’

এই কৃষ্ণদেৱ আমাৰ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ প্ৰমুখ্যে মহাপুৰুষ সকলৰ ভজনীয় উপাস্যদেৱ। মহাপুৰুষ মাধৱ পুৰুষে পাইছে-

১। “কৃষ্ণৰ চৰণ পঙ্কজ বিনাই, হৰি হৰি হৰি হৰিএ
মই অনাথৰ গতি নাহি নাহি আৰ।।”

২। “হে প্ৰাণ প্ৰভু কৃষ্ণ দেৱ, প্ৰাণকৃষ্ণ দেৱ
দীনক কৰিয়ো দায়া

পৰম তাপিতে মাগোহো তোমাৰ
শীতল চৰণ ছায়া।।”

৩। “বেদৰ গুণত বিত্ত নাৰায়ণ এ
দৈৱকীত হস্তে সাক্ষাতে ভৈলা বিদিত।”

সাধাৰণতে বামন, নৃসিংহ আদি অৱতাৰ বৈষ্ণৱ সৈন্যসী সম্প্ৰদায়ৰ উপাস্য দেৱ। ভাগৱতৰ টীকাৰ পৰম বৈষ্ণৱ শ্ৰীধৰ স্বামীৰ উপাস্য ভগৱান নৃসিংহ। ‘শ্ৰীধৰঃ সকলং বেতি

নৃসিংহ প্ৰমাদতঃ’ বুলি কথাৰ চলন্তি আছে। ভাগৱত পুৰাণৰ দৰে অগ্নি পুৰাণেও কঅমৰ্গকে স্বয়ং ভগৱান বুলি কৈছে।

‘বনজৌ বনজৌ খৰ্বঃ ত্ৰিৰামো সৰূপোহকৃপঃ।

অৱতাৰা দশৈৱেতে কৃষ্ণস্ত ভগৱান্ স্বয়ম্।।’ (অগ্নিপু- ২।১৬)

প্ৰথম ‘বনজৌত (বন শব্দই জলকো বুজায়) মৎস্য আৰু কুৰ্ম অৱতাৰ, দ্বিতীয় বনজৌত (বন শব্দই হাবিক বুজাইছে) বৰাহ আৰু নৃসিংহ বুজাইছে। খৰ্ব হ’ল বামন। ত্ৰিৰাম মানে পৰশুৰাম, শ্ৰীৰাম আৰু বলৰাম। সৰূপ হ’ল কৃপাল বুদ্ধদেৱ আৰু অকৃপঃ হ’ল কঙ্কি অৱতাৰ। কৃষ্ণই স্বয়ং ভগৱান অৰ্থাৎ পূৰ্ণ অৱতাৰ।

অইন এবিধ অৱতাৰ হ’ল অৰ্চাৱতাৰ। ভক্তৰ অসীম ভক্তি, আকুল আহবানত ভগৱন্তই কেতিয়াবা আৰ্চনীয় প্ৰতিমাত জাগ্ৰত ভাৱ ধাৰণ কৰে। বহুত একান্ত ভক্তৰ জীৱন চৰিতত জাগ্ৰত প্ৰতিমাৰ কথা পঢ়িবলৈ পোৱা যায়।

মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱে তেৰাৰ অনবদ্য ভক্তিগ্ৰন্থ কীৰ্ত্তন ঘোষাৰ চতুৰ্বিংশতি অৱতাৰ বৰ্ণনাৰ আৰম্ভণিতে অৱতাৰী যিয়ে অৱতাৰ ধৰে) পুৰুষ ব্ৰহ্মৰূপী সনাতনক প্ৰণতি জনাইছে। ‘প্ৰথমে প্ৰণামো ব্ৰহ্মৰূপী সনাতন।’ তাৰ পাছত মৎস্যাদি অৱতাৰ সমূহ বৰ্ণাই সেইবোৰ যে তেৰাৰ উপাস্য কৃষ্ণৰে বহস্য জন্ম (অৱতাৰ) তাকে কৈ ভক্ত সমাজক কৃষ্ণৰ পাদপদ্মত ভক্তি নিবেদন কৰিবলৈ আহ্বান জনাইছে।

‘কৃষ্ণৰ বহস্য জন্ম শুনা সৰ্বজনে।

মোক্ষপদ সাধা আৰ শ্ৰৱণকীৰ্ত্তনে।।’

‘কৃষ্ণৰ কিংকৰে কহে শঙ্কৰে সম্প্ৰতি।

বোলা হৰি হৰি পাপ যাউক অধোগতি।।’

ভাগৱত শাস্ত্ৰত মাধৱৰ নবিধা ভক্তিৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে। সেইন বিধ ভক্তি হ’ল- শ্ৰৱণ, কীৰ্ত্তন, স্মৰণ, পাদসেৱন, অৰ্চন, বন্দন, দাস্য, সখ্য আৰু আত্ম নিবেদন।

‘শ্ৰৱণং কীৰ্ত্তনং বিষেগঃ স্মৰণং পাদসেৱনম্।

অৰ্চনং বন্দনং দাস্যং সখ্যমাত্মনিবেদনম্।।’

এই নবিধ ভক্তিৰ ভিতৰত শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱে শ্ৰৱণ-কীৰ্ত্তন ভক্তিৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিছে। বিয়ুং বা তেওঁৰ অৱতাৰ সমূহৰ নীলামালা শুনাই শ্ৰৱণ। ভগৱন্তৰ গুণ নামসমূহ উচ্চাৰণ কৰাই কীৰ্ত্তন। ভক্তি বত্নাৱলীৰ অনুবাদত মাধৱ পুৰুষে শ্ৰৱণৰ মাহাত্ম্য কীৰ্ত্তন কৰি কৈছে-

‘শুনা সভাসদ সৰ্ব যুগুতি বচন।

হৰি ভকতিৰ আদি জানিবা শ্ৰৱণ।।

মহন্তৰ মুখে কথা শুনে প্ৰথমত।

তেবেসে পুৰুষে পাৰে ভকতিৰ তত্ত্ব।।

কথা শুনিলেসে গুণে মনৰ সংশয়।

কৃষ্ণৰ সেৱাত ৰতি তেবেসে বাঢ়য়।।

জানি হৰি কথা শুনা মহন্তৰ মুখে।

বোলা বাম বাম তেবে তবিবাহা সুখে।।

অৱতাৰ তত্ত্বৰ বীজ বেদতে সূচিত হৈছে। ঋগ্বেদৰ মন্ত্ৰত পোৱা যায় যে ইন্দ্ৰই নিজৰ মায়াৰদ্বাৰা নানা ৰূপ ধাৰণ কৰে। বেদত ইন্দ্ৰই পৰমেশ্বৰকো বুজায়। বৈদিক বাঙালয়ত বামন অৱতাৰৰ কথাও উপলব্ধ হয়। শ্ৰীমদ্ ভাগৱত পুৰাণত ভগৱানৰ প্ৰথম অৱতাৰ পুৰুষ। ঋগ্বেদৰ পুৰুষ সূক্তত পুৰুষৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়। তৈত্তিৰীয় আৰণ্যকত বাসুদেৱ কৃষ্ণৰ ধ্যান পোৱা যায়।

‘নাৰাঞনাম বিদ্বহে বাসুদেৱায় ধীমহি।

তন্নো বিয়ুং প্ৰচোদয়াৎ।। তৈত্তিৰীয় আৰণ্যক প্ৰপাঠক ১০ অনুবাদক- ১

শ্ৰীমদ্ভাগৱত গীতাত অৱতাৰৰ প্ৰয়োজন তিনিটা উল্লেখ কৰিছে - (১) সাধুৰ পৰিত্ৰাণৰ বাবে, (২) দুষ্কৃতিৰ বিনাশৰ অৰ্থে আৰু ধৰ্মসংস্থাপনৰ অৰ্থে ভগৱন্ত পুৰুষে যুগে যুগে অৱতাৰ ধৰে।

‘যদা যদা হি ধৰ্মস্য গ্লানিৰ্ভৱতি ভাৰত।

অভ্যুত্থানমধৰ্মস্য তদাত্মানং সৃজাম্যহম্।।

পৰিত্ৰাণায় সাধূনাং বিনাশায় চ দুষ্কৃতাম্।

ধৰ্মসংস্থাপনাৰ্থায় সন্ত্ৰাসামি যুগে যুগে।।”

শ্ৰীমদ্ভাগৱতে কৈছে যে মানুহৰ পৰম মঙ্গলৰ অৰ্থে অব্যয়, অপ্ৰমেয়, নিৰ্গুন ভগৱানে নিজকে প্ৰকট কৰে। ‘নৃনাং নিঃ শ্ৰেয়মাৰ্থায় ব্যক্তি ভগৱতো নৃপ।

অব্যয়স্য প্ৰমেয়স্য নিৰ্গুনস্য গুণাত্মনঃ।।’ (ভাগৱত ১০।২৯।১৪)

দশ অৱতাৰৰ আঠোটা অৱতাৰ ভালদৰে বিশ্লেষণ কৰিলে বৈজ্ঞানিক বহস্য তথা বিৰ্ত্তনবাদ সশ্ৰক লক্ষ্য কৰিব পৰা যায়। আধুনিক বিজ্ঞানে কয় যে প্ৰথম জীৱৰ বিকাশ হয় জলত। মৎস্য অৱতাৰে জলীয় প্ৰাণীৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। কুৰ্ম হ’ল উভচৰ। ই জল-স্থল উভয়তে থাকিব পাৰে। গতিকে কুৰ্ম অৱতাৰে কিৰাশৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। বৰাহ অৱতাৰে স্থলচৰ প্ৰাণীৰে প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। তাৰ পাছত নবসিংহ অৱতাৰ পশু আৰু মনুষ্যৰ মিলিত ৰূপ। বামন অৱতাৰে মানৱৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰে কিন্তু পূৰ্ণ বিকশিত নহয়। পৰশুৰাম পূৰ্ণ মানুহ যদিও ভয়ঙ্কৰ মানৱ। শ্ৰীৰামচন্দ্ৰ পূৰ্ণ বিকশিত মানৱৰ প্ৰতীক আৰু শ্ৰীকৃষ্ণ দিব্যমানৱৰ প্ৰতীক। আনহাতে বলৰাম বা হলধৰ কৃষি সভ্যতাৰ প্ৰতীক। বুদ্ধদেৱে কৰুণা আৰু কৃপাৰ মূৰ্ত্তি। অকল ভৌতিক উন্নতিয়ে সমাজত শান্তি সমৃদ্ধি আনিব নোৱাৰে। বুদ্ধদেৱ শান্তিৰ প্ৰতীক। মানৱ সমাজত যেতিয়া দুষ্কৃতি বাঢ়ি যাব তেতিয়া ভগৱানে কঙ্কি অৱতাৰ ধাৰণ কৰিব। গতিকে দেখা যায় যে আমাৰ অৱতাৰ বাদ বিকাশ বাদৰ ওপৰতো প্ৰতিষ্ঠিত।

*** **

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ -
পণ্ডিত তীৰ্থনাথ শৰ্মা - ‘ভক্তিবাদ’।
পণ্ডিত তীৰ্থনাথ শৰ্মা সম্পাদিত - ‘কীৰ্ত্তন ঘোষা’।
ড° মহেশ্বৰ নেওগ সম্পাদিত - ‘কীৰ্ত্তন ঘোষা’।
‘Rahit Maga’ - ‘The call of the upanishads’।
অতুল সেন, সীতানাথ তত্ত্বভূষণ আৰু মহেশ চন্দ্ৰ ঘোষ সম্পাদিত - ‘উপনিষদ’।
লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা - ‘তত্ত্বকথা’ অন্যান্য প্ৰবন্ধপাঠি।

আৰবী ভাষাৰ উৎপত্তি আৰু বিকাশ

হাফিজুৰ ৰহমান
প্ৰবন্ধা, আৰবী বিভাগ

আৰবী ছেমিটিক ভাষা সমূহৰ ভিতৰত আটাইতকৈ কনিষ্ঠ ছেমিটিক ভাষা পৃথিৱীৰ বৃহৎ এলেকাৰ মানুহে ব্যৱহাৰ কৰে। ছেমিটিক হ'ল আৰব, মধ্যপ্ৰাচ্য তথা আফ্ৰিকা মহাদেশত প্ৰচলিত কিছুমান জীৱন্ত আৰু মৃত ভাষাৰ এটা সমষ্টিগত ভাষা গোষ্ঠীৰ নাম। ছেমিটিক গোষ্ঠীৰ প্ৰধান ভাষা বোৰ হ'ল আকাদী, আছৰী, কাপ্পা দোছী, কেনানী, মোৰাবী, হিব্ৰু ফোনেছীয়, এৰামী, ছিৰীয়, ক্যালদীয়, নাবাতী, ছামাৰী, ছবায়ী, ইথিউপী আমহাৰী আৰু আৰবী। ঐতিহাসিক কাল পঞ্জী তথা তথ্যমতে চেমিটিক ভাষা গোষ্ঠীৰ মূল উৎস হৈছে URSEMITISCH ভাষা। যিহেতু আৰবী ভাষা ছেমিটিক ভাষা সমূহৰ মূল বৈশিষ্ট্য সমূহ এই ভাষাত আটাইতকৈ বেছি পৰিমাণে দেখা যায় সেই কাৰণে কোৱা হয় যে আৰবী ভাষাৰ মূল উৎস হৈছে URSEMITISCH ভাষা।

ছেমিটিক ভাষা সমূহক মূলত দুটা ভাগত বিভক্ত কৰা হৈছে। ১। উত্তৰ ছেমিটিক ২। দক্ষিণ ছেমিটিক ভাষা। আকৌ দক্ষিণ ছেমিটিক ভাষাৰ অন্তৰ্গত মূল ভাষা দুটা হ'ল (ক) আৰবী (খ) ইথিউপিক ভাষা। আৰবী ভাষাৰ দুটা উপভাষা (dialect) আছে। প্ৰথমটো হ'ল আৰব ভূখণ্ডৰ বৃহৎ অংশটোৰ ভাষা। আনহাতে দ্বিতীয়টো হ'ল দক্ষিণ আৰব অৰ্থাৎ ইয়ামেন সকলৰ ভাষা। আৰব ভূখণ্ডৰ বৃহৎ অংশৰ উপভাষা টোৱেই পিছলৈ লিখিত আৰবী ভাষাৰ ওপৰত বিশেষ ভাবে প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। প্ৰায় আঢ়ৈ হাজাৰ বছৰ আগৰ আৰবী ভাষাৰ লিপি বোৰৰ লগত আধুনিক যুগৰ ছবায়ী ভাষাৰ লিপি বোৰৰ কিছু পৰিমাণে সাদৃশ্য দেখা যায়। আনহাতে অতি প্ৰাচীন কালৰ আৰবী ভাষাৰ

লিপি বোৰৰ মিল জাবাদ, আলেক্সা আৰু গ্ৰীক দেশৰ ছিৰীয় গ্ৰীক আৰু আধুনিক আৰবী লিপিৰ লগতো দেখা যায়। অন্যান্য ছেমিটিক ভাষাৰ দৰে আৰবী ভাষাই ইয়াৰ জন্ম লগ্নৰ পৰাই কি কি পৰিস্থিতি, পৰিবেশ আৰু পৰিবৰ্তনৰ মাজেৰে আশুৰাই গৈছে তাক নিৰ্ণয় কৰা বৰ জটিল।

প্ৰাচীন কালত উত্তৰাঞ্চলৰ আৰবী সকলে তেওঁলোকৰ ভাষা শিলত লিখি থৈছিল। ভ্ৰমণকাৰী সকলে হেজাৰ প্ৰদেশৰ উত্তৰ অংশত আচৰিত বৈশিষ্ট্যৰ সৈতে সেইবোৰ আবিষ্কাৰ কৰিছে। এই বৈশিষ্ট্য সমূহ দক্ষিণ আৰবৰ ছবায়ী সকলৰ লগত মিল দেখা যায়। এইবোৰ সম্ভৱত বিচিত্ৰ বিকাশৰ আগৰ অৱস্থাৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে। এই লিপিবোৰক ছামুদীয় লিপি বুলি কোৱা হয়। দুৰ্ভাগ্য বশতঃ এতিয়ালৈকে আবিষ্কৃত লিপি সমূহ বৰ নগন্য আৰু বেছি অংশই আংশিক। অৱশ্যে এইবোৰ আৰবী লিপিৰেই লিখিত। এফালৰ পৰা এইবোৰ হিব্ৰু ভাষাৰ লগত যথেষ্ট মিল দেখা যায়। তেওঁলোকৰ 'HA' Article আছে। যথা সম্ভৱ সেই ফৈদবোৰে আৰব ভূমিত থকা স্বত্বেও আৰবী আৰু হিব্ৰু ভাষাৰ মিশ্ৰিত ৰূপৰ এটা মধ্যবৰ্তী বা তৃতীয় ভাষাৰ সৃষ্টি কৰি ব্যৱহাৰ কৰিছিল। আৰবী ভাষাৰ দুটা পুৰণী লিপি আছে। তাৰে প্ৰথমটো হ'ল ত্ৰিভাষী আৰবী লিপি। এইলিপি ছিৰীয়, গ্ৰীক আৰু আৰবী ভাষাত ৫১২ খৃঃ তলিখিত ছিৰিয়াৰ অন্তৰ্গত এলেক্সা নামে ঠাইত পোৱা গৈছে। দ্বিতীয়তে দ্বিভাষী আৰবী লিপি। এই লিপি গ্ৰীক আৰু আৰবী ভাষাত ৫৬৮ খৃঃত লিখিত। এই দুটাক হাৰানৰ লিপি বুলি কোৱা হয়। এইবোৰে উক্ত ভাষাৰ আধুনিক ৰূপৰ বাহিৰে আন একো প্ৰতিনিধিত্ব

নকৰে। এৰামাইক ভাষাৰ প্ৰাক ধাৰণাৰ (Pre-ponderance) সময় ছেৰাত এই ভাষাই আৰবী ভাষাৰ শব্দ ভাণ্ডাৰৰ ওপৰত যথেষ্ট প্ৰভাৱ বিস্তাৰ লাভ কৰিছিল। গভীৰ ভাবে পৰ্য্যবেক্ষণ কৰিলে দেখা যায় যে বহু আৰবী শব্দ এৰামাইক ভাষাৰ পৰা ধাৰ কৰি অনা হৈছে। সেয়েহে আৰবী ভাষাৰ উত্তৰাঞ্চলৰ প্ৰতিবেশী ভাষা সমূহৰ প্ৰভাৱ আৰু সেই বোৰৰ সভ্যতামুখী গতিয়ে আৰবী ভাষা আৰু মানুহৰ বুৰঞ্জীত এক গুৰুত্ব পূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছে।

আৰবী ভাষাৰ লিপি আটাইবোৰ ছেমিটিক লিপিৰ ভিতৰত শ্ৰেষ্ঠ। গ্ৰীক লিপিৰ বৰ্ণমালাৰ অনুক্ৰমে সজোৱা আৰবী ভাষাৰ লিপিত গ্ৰীক সকলৰ ধ্বনিগত প্ৰভাৱ স্পষ্টভাবে প্ৰকাশ পায়। গ্ৰীক সকলৰ আলফা, বিথা, গামী, ডেল্টা ইত্যাদি বৰ্ণৰ উচ্চচাৰণ আৰবী লিপিত আলিফ, বে, ডিমে, যাল এইদৰে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

আৰবী বৰ্ণমালাত ২৯ টা আখৰ আছে। আন ছেমিটিক ভাষাৰ দৰে আৰবী ভাষাতো ব্যঞ্জন বৰ্ণৰ প্ৰাধান্য অধিক। আলিফ, ওৱাও আৰু ইয়া এই তিনিটা মাথোন স্বৰবৰ্ণ। এই তিনিটা স্বৰবৰ্ণৰ পৰা যথা ক্ৰমে নছব (আকাৰ), ব ফা (উকাৰ) আৰু কছৰা (একাৰ) (ইকাৰ) এই তিনিটা স্বৰ চিহ্ন (vowel point) ৰ উদ্ভৱ হয়।

ইচলাম ধৰ্মৰ প্ৰচাৰৰ সময়ত আৰবী ভাষাই ইয়াৰ ব্যাপক বৈয়াকৰণিক পদ্ধতি আৰু প্ৰচুৰ শব্দ ভাণ্ডাৰৰ জৰিয়তে যথেষ্ট উন্নতি সাধন কৰে। ছেমিটিক ভাষা গোষ্ঠীৰ অন্যান্য উপ-ভাষাৰ সহায়ত আৰবী ভাষাই বিকাশৰ পথত আগবাঢ়ি গৈছিল। প্ৰাক ইচলামী যুগত পাৰ্ছী, হিব্ৰু, ইথিওপিক, সংস্কৃত আৰু গ্ৰীক ভাষা সমূহে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল। ইচলামৰ আৰিভাৰৰ আগত ছাবিয়ান আৰু হিময়াৰী ভাষা সমূহে ইয়ামিন হাদ্ৰামাওত আৰু সাহাৰা দেশবোৰত প্ৰচলিত আছিল। কিন্তু ইচলাম আগমনৰ ফলত এই ভাষা সমূহ ক্ৰমান্বয়ে মৃত হৈ পৰে আৰু আৰবী ইয়াৰ স্থলাভিষিক্ত হৈ পৰে। আৰবী ভাষাত যথেষ্ট পৰিমাণে শব্দৰ প্ৰাচুৰ্য্য দেখা যায়। আৰবী ভাষাত চন্দ্ৰক বুজাবলৈ প্ৰায় ১৬ টা, বৰষুণক বুজাবলৈ ৩৪ টা, পোহৰক বুজাবলৈ ২১ টা, এক্কাৰক বুজাবলৈ ৫২ টা, মেঘক বুজাবলৈ ৫০টা, দৈৰ্ঘ্য বুজাবলৈ ৯২ টা, চুটি বুজাবলৈ ১৬০ টা আৰু উটক বুজাবলৈ প্ৰায় ১০০ টা শব্দ আছে। ইচলামৰ আগমনৰ ফলত কোৰাণখন

অলপ অলপ কৈ প্ৰয়োজন সাপেক্ষে ঐশ্যবাণী ৰূপে স্বৰ্গীয় দূত জিব্ৰাইল(আঃ) ৰ মাধ্যমত অৱতীৰ্ণ হৈছিল। প্ৰাক ইচলামী যুগত নথকা কিছুমান নতুন শব্দ কোৰাণৰ জৰিয়তে আৰবী ভাষাত নতুনকৈ সংযোগ হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে Salat, Siam, Jakat, Hajj, Kafir, Mumin, Fasiq, Munafiq, Khalifah, Amiral, Muminin, Bait al mal, etc.

একে অৰ্থবাচক বহুতো শব্দ থকাৰ ফলত এটা শব্দই বহু অৰ্থ প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে এনেকি ব্যাকৰণৰ উচ্চ মানদণ্ডৰ জটিল নিয়মাৱলীৰ কাৰণে এই ভাষা বৰ টান বুলিও কিছুমানে ভাবে। মধ্যযুগত আৰবী ভাষা বিশ্বৰ অন্যতম ভাষা ৰূপে স্বীকৃত আছিল। এচিয়া, আফ্ৰিকা আৰু ইউৰোপৰ কিছুমান জাতি আৰু ভূমধ্য সাগৰীয় দেশবোৰৰ সকলো জাতিয়েই আৰবীক লিখা পঢ়াৰ মাধ্যম হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল। সেই যুগত ৰাজনীতি, সংস্কৃতি, সাহিত্য, ইতিহাস, জীৱনী, ভূগোল শাস্ত্ৰ, চিকিৎসা শাস্ত্ৰ, অৰ্থ বিজ্ঞান, দৰ্শন, উদ্ভিদ বিদ্যা, অংক শাস্ত্ৰ, জ্যোতিৰ্বিদ্যা, সংগীত, ৰসায়ণ শাস্ত্ৰ, পদাৰ্থ বিজ্ঞান, ধৰ্ম শাস্ত্ৰৰ ভাষা আছিল আৰবী।

The foundation of modern civilization and its scientific advance rests to a considerable extent on the literature of Arabic language.

History of Arabic literature,

K. Ali.

মধ্য যুগত সিন্ধু নদীৰ পৰা আটলান্টিক মহাসাগৰলৈ এই গোটেই অঞ্চলত সকলো মুছলমান জাতিয়ে আৰবী ভাষাত কথা কৈছিল আৰু লিখা পঢ়া কৰিছিল। মধ্যযুগত বহু শতিকালৈকে আৰবী ভাষা শিক্ষা, সংস্কৃতি আৰু উন্নত চিন্তাধাৰাৰ ভাষা হিচাপে প্ৰগতিশীল বিশ্বত স্বীকৃতি লাভ কৰিছিল। লেটিন ভাষাৰ পিচতেই আৰবী ভাষাৰ বৰ্ণমালা গোটেই বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশত ব্যাপক ভাবে ব্যৱহাৰ হৈ আছে। হিজৰী ২০০ চনৰ পৰা ১০০০ লৈ এই সুদীৰ্ঘ কালছোৱাত আৰবী ভাষাত বহুতো মূল্যবান কিতাপ ৰচনা কৰা হৈছিল। এইবোৰৰ অধিকাংশই ধ্বংস প্ৰাপ্ত হৈছিল মধ্য এচিয়াৰ চেঙ্গিজখাঁ, হালাকুখাঁ আৰু তৈমুৰ লংগৰ আক্ৰমণত। ইউৰোপৰ বিভিন্ন অগ্নিকাণ্ড, সামুদ্ৰিক জাহাজৰ নিমজ্জতা, কাগজৰ অভাৱ এনেকি সংৰক্ষণৰ অভাৱতো মধ্য যুগৰ অসংখ্য মূল্যবান আৰবী গ্ৰন্থ নাইকিয়া হৈ যায়। খৃষ্টীয়

চতুর্দশ, পঞ্চদশ আৰু ষষ্ঠদশ শতিকাত ইউৰোপৰ নৱজাগৰণৰ সময়ত বহুতো আৰবী কিতাপ লেটিন, জাৰ্মান, ডাচ, ফৰাচী আৰু ইংৰাজী ভাষাত অনুবাদ কৰা হয়।

আৰবী ভাষাই বিভিন্ন ভাষাৰ শব্দ গ্ৰহণ কৰি শব্দ ভাণ্ডাৰ চহকী কৰাৰ বিপৰীতে এই ভাষাৰ বহুতো শব্দ অইন অইন ভাষাত সোমাই একাকাৰ হৈ গৈছে। সেই বোৰ যে প্ৰকৃত আৰবী শব্দ তাক বহুতেই নাজানে। প্ৰসঙ্গ ক্ৰমে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে অসমীয়া ভাষাতো বহু আৰবী শব্দ সোমাই থলুৱা হৈ পৰিছে। যেনে কলম, কিতাপ (কিতাব), হাকিম, উকিল, মক্কেল, হুকুম, জামিন, আদালত (আদাল), টেবুল (টাবিল), শ্বহীদ, ইনকিলাব, হিচাব, দালাল, জিকিৰ, জাৰী, গজল, মালিক, মাদ্ৰাছা, ফকিৰ, গৰীব, বায়, কফিন, খালি, ইজ্জত, মান, আদি।

বৰ্তমান যুগত আৰবী ভাষাই সমগ্ৰ বিশ্বত অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ

ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। ৰাষ্ট্ৰসংঘই আৰবী ভাষাক ইয়াৰ ষষ্ঠ ভাষা ৰূপে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰিছে। আৰব, ইয়ামেন, পাৰস্য উপ সাগৰীয় অঞ্চল, ইৰাক, ছিৰিয়া, লেবানন, জৰ্দান, ইজিপ্ত, চুদানৰ অধিকাংশ অঞ্চল, যাঁযাবৰ দীপপুঞ্জ, জিবুতি, উত্তৰ ছাহাৰা, লিবিয়া, টিউনেচিয়া, আলজেৰিয়া, মৰক্কো, উত্তৰ মুৰতানিয়া আদি দেশ সমূহত আৰবী প্ৰশাসনীয় ভাষা ৰূপে ব্যৱহাৰ হয়। ইয়াৰ উপৰি পৃথিবীৰ মুছলমান প্ৰধান দেশ সমূহতো আৰবী ভাষাৰ ব্যাপক ব্যৱহাৰ হয়। বৰ্তমান আৰবী ভাষাই বিকাশৰ বহু কেইটা স্তৰ অতিক্ৰম কৰি বিশ্বৰ দৰবাৰত উচ্চ আসনত উপবিষ্ট হৈছে।

*****

“কল্পতৰু বৃক্ষই মাগজাজনকহে যল্ল নান দিহে, কামধেনুক ধীৱালেহে গাধীৰ শোৱা যায়। আগো নাই, গুৰিও নাই, টিকাত চৰিয়াই দেও দি ধিতিঙালিকে যুৰি কামৰ বেলিকা মূৰ ধজুৱাই ধজুৱাই জিনদিনৰ বটিল শৰা ৰিঙিয়াই- “বুৰঞ্জী নাই”, “ইতিহাস নাই”, “একো নাই”। চকুমাণা মানুহৰ শৰ্ম্ম একো নাই। ৰজাও নাই, লক্ষণো নাই। থকালে আটাইবোৰ আছে।”

শ্ৰীমদভগবদ্গীতা

“আকাক্ষত উৰি যুৰা চৰাইৰ বটি জনাও সন্তুৰ শৰ হ'ব শাৱে, কিন্তু ভাৱ গোশন কৰা লোকৰ গতি বিধি বুজা অসন্তুৰ।”

চিন্তা

প্ৰবন্ধ

“মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ সাহিত্যত মানৱতাবাদ”

শ্ৰীদিপাংকৰ হুজুৰী.
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

“জয় গুৰু শংকৰ সৰ্বগুণাকৰ
যাকেৰি নাহিকে উপাম
তাহেৰি চৰণকু ৰেণু শতকৌটি
বাৰেক কৰোঁহো প্ৰণাম।”

ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণই গীতাত কৈছে-

“যদা যদা হি ধৰ্মস্য গ্লানিৰ্ভৱতি ভাৰত
অভুতানম ধৰ্মস্য তদাত্মানং সৃজাম্যহম্
পৰিত্ৰাণায় সাধুনাং বিনাশায় চ দুষ্কৃতাম
ধৰ্মস্য সংস্থাপনাৰ্থায় সন্তুৰামি যুগে যুগে।”

এই বাণী যিদৰে ধৰ্মজগতৰ চিৰন্তন সত্য বুলি মানি লোৱা হৈছে, সেইদৰে ই ইতিহাসৰো সত্য। ইতিহাসৰো পুনৰাভিনয় হয়। চতুর্দশ আৰু পঞ্চদশ শতাব্দীৰ মাজভাগত অসমত ধৰ্মৰ বিপৰ্য্যয় ঘটিছিল। অধৰ্মৰ প্ৰভাৱে মানুহবিলাকক অন্ধ কৰি তুলিছিল। দেৱ-দেৱতাৰ সন্তুষ্টি লাভ কৰি ৰাঞ্জিত ফল লাভৰ বাবে জীৱ জন্তু বলি দিয়াটো নীতিত পৰিণত হৈছিল। উদ্দেশ্য সিদ্ধিৰ বাবে মানুহ পৰ্য্যন্ত বলি দিয়া হৈছিল। আহোম ৰজা সকলে ৰাজঘৰীয়া অপায় অমংগলৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পোৱাৰ উদ্দেশ্যে প্ৰতিবছৰে একো একোটা মানুহ বলি দিছিল। ধৰ্মৰ নামত মানুহৰ ওপৰত নানা অত্যাচাৰ চলিছিল। অসমৰ ইতিহাসৰ এইছোৱা কলঙ্কিত

সময়তে পঞ্চদশ শতাব্দীৰ মাজভাগত অৰ্থাৎ ১৪৪৯ খৃষ্টাব্দত আহিন মাহৰ শুক্লা দশমী তিথিত বৰদোৱাৰ আলিপুখুৰী গাঁৱত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ আৰ্হিভাৱ হৈছিল। তেখেতৰ ধৰ্ম শিক্ষা সাহিত্য সংস্কৃতিৰ বহুমুখী প্ৰতিভাৰ ছত্ৰছায়াত অসমীয়া জাতিয়ে ভেদাভেদ পৰিহৰি একতাৰ এনাজৰীৰে বান্ধ খাই অসমৰ বুকুত এক মহান সাম্যৰ ৰাজ্য প্ৰতিস্থা কৰিছিল। ধৰ্মীয় জীৱন সামাজিক জীৱন ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতি আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে নৱোন্মেষৰ সৃষ্টি কৰি অসমত নৱ জাগৰণৰ সূচনা কৰিছিল।

মধ্যযুগৰ শেষ ডোখৰত বিশাল আৰু পৱিত্ৰ ভাৰত ভূমিৰ বুকুত ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ যি প্ৰবল হেন্দোলনি উঠিছিল, তাৰেই ফলস্বৰূপে ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰাদেশিক ভাষাবোৰত বৈষ্ণৱ সাহিত্যই গঢ় লৈ উঠিছিল। আন কথাত ক'বলৈ গ'লে নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ আন্দোলনে সেই কালৰ ক্ৰম বৰ্দ্ধমান ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ গতি-পথ অধিক প্ৰশস্ত আৰু উজ্জ্বল কৰি তুলিছিল। মোটামুটি ভাৱে খৃষ্টীয় ত্ৰয়োদশ শতিকাৰ পৰা ষোড়শ-সপ্তদশ শতিকাৰ ভিতৰত বিভিন্ন বৈষ্ণৱ গুৰু আৰু কবি সকলৰ প্ৰভাৱ বা যত্নত ভাৰতৰ বিভিন্ন অঞ্চলত বিষ্ণু ভক্তি প্ৰচাৰমুখী সাহিত্যৰ সৃষ্টি হয়। সেই সকলৰ ভিতৰত বংগদেশৰ চৈতন্য দেৱ, মহাৰাষ্ট্ৰৰ নামদেৱ, জ্ঞানেশ্বৰ আৰু তুকাৰাম, গুজৰাটৰ মীৰাবাই, উত্তৰ ভাৰতৰ কবীৰ দাস, তুলসী দাস আৰু সুৰদাস, উৰিষ্যাৰ বলোৰাম দাস, জগন্নাথ

দাস, সৰলা দাস, অসমৰ শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱ আদি উল্লেখযোগ্য।

অসম ভূমিত মহাপুৰুষ শ্ৰীশংকৰদেৱে পঞ্চদশ শতিকাৰ শেষৰ ফালে যি নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰ আন্দোলনৰ ভূমিকা মেলিছিল তাৰেই ফল স্বৰূপে অসমীয়া বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰাজিৰ সৃষ্টি হ'বলৈ ধৰে। তেখেত নিজেই আছিল এগৰাকী সৃষ্টিমূলক প্ৰতিভা সম্পন্ন বিশিষ্ট কবি-কলাকাৰ। প্ৰধানতঃ মানবীয় ভাৱধাৰাৰে ভক্তি ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যে তেখেতে কাব্য-কলাৰ বিভিন্ন ৰূপ দায়নী তুলিকা তুলি লয়। ফলস্বৰূপে তেখেত হৈ উঠে পুৰণি অসমীয়া সাহিত্যৰ পূৰ্ণিমা-গনন চিত্ৰ পটৰ আলোক প্ৰসাৰী চিত্ৰবিনোদী ৰূপকাৰ স্নিগ্ধ চন্দ্ৰমা। ছাত্ৰাৱস্থাতে তেখেতে অফুৰন্ত মেধা, প্ৰজ্ঞা আৰু প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দিছিল। তেখেতৰ ছাত্ৰ জীৱনৰ প্ৰতিভাৰ অৱিস্মৰণীয় স্বাক্ষৰ বহন কৰিছে তলত দিয়া মনোৰম ভাৱ গম্ভীৰ অথচ বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ ভাৱে স্তোত্ৰ ফাঁকিয়ে -

“কবতল কমল কমলদল নয়ন।

ভৱদৰ দহন গহন বন শয়ন।।

নপৰ নপৰ পৰ সতৰত গময়।

সবয় মবয় বয় মমহৰ সততয়।।

খৰতৰ বৰশত হত দশবদন।

খগচৰ নগধৰ ফণধৰ শয়ন।।

জগ দঘ মপহৰ ভৱ ভয় তৰণ।

পৰপদ লয়কৰ কমলজ নয়ন।।”

ছাত্ৰ শংকৰদেৱৰ মনীষাৰ চূড়ান্ত নিদৰ্শন নিহিত হৈ আছে এই স্তোত্ৰটিৰ প্ৰতিশব্দৰ মৰ্মে মৰ্মে।

মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ যত্ন আৰু প্ৰভাৱত পঞ্চদশ শতিকাৰ শেষৰ পৰা বিষ্ণু উপাসনাৰ বহুমান শ্ৰোতটো ক্ৰমে প্ৰবল হয়। সকলো দেৱতাতকৈ বিষ্ণু বা ভাগৱত শাস্ত্ৰোক্ত কৃষ্ণই শ্ৰেষ্ঠ আৰু তেওঁত নৱবিধা ভক্তি নিৰেদনেই জীৱৰ একান্ত শ্ৰেয়স প্ৰধানভাৱে ইয়াকেই জনসাধাৰণক বুজাবৰ উদ্দেশ্যে তেখেতে সৰ্বভাৰতীয় বৈষ্ণৱ গ্ৰন্থ মধুকোষৰ পৰা বিষয় মধু আহৰণ কৰে। ইয়াতেই প্ৰথমে তেখেতৰ লিখিত মানৱতাবাদৰ ধাৰা প্ৰস্ফুটিত হয়। কাৰণ তেখেতৰ সাহিত্য

জনসাধাৰণৰ কল্যাণৰ নিমিত্তে উৎসৰ্গিত।

পুৰাণ সাহিত্যৰ শেষতম সৃষ্টি ভাগৱত পুৰাণ; কিন্তু সকলো ফালৰ পৰাই বৈষ্ণৱ সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰাণস্বৰূপ-ই “নিগম কল্পতৰোগলিত ফল” আৰু “সৰ্ববেদান্ত সাৰ”। সেয়েহে মহাপুৰুষজনাৰ বিপুল সাহিত্য প্ৰধানতঃ ভাগৱতৰ ওপৰত আধাৰিত। যিহেতু এই শাস্ত্ৰখন মানৱতা বোধ সম্বলিত, সেইকাৰণে তেখেতৰ লিখিত মানৱতাবাদৰ ছাপ পৰাটো নিতান্তই স্বাভাৱিক। মধ্যযুগীয় ভাৰতীয় ভক্তি আন্দোলনৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত সংস্কৃতত ৰচিত বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ বিপুল অধ্যয়ন আৰু থলুৱা মাত-কথাৰ প্ৰতি তেখেতৰ নিভাজ প্ৰেমে তেখেতৰ সাহিত্য সাধনা মানৱ মুখী কৰাত সহায় কৰিছিল। মানৱীয় দৃষ্টিভংগীক অধাধিকাৰ দি তেখেতে নিজেই ইয়াৰ অধিকাংশ পদানুবাদ কৰিছিল আৰু ইয়াৰ মানৱ প্ৰেম আৰু ভক্তিবস প্ৰধান উপযুক্ত বিষয়বোৰ অৱলম্বন কৰি গীত-নাট কাব্যবোৰ ৰচনা কৰিছিল কেৱল মাত্ৰ জনসাধাৰণৰ কাৰণে। তেখেতৰ বিস্তৃত ৰচনাৱলী তেখেতৰ বহুমুখী প্ৰতিভাৰ দান।

শংকৰদেৱৰ ৰচনাৱলীৰ তালিকা এখন এইদৰে প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি - ১) হৰিচন্দ্ৰ উপাখ্যান ২) ভক্তি প্ৰদীপ ৩) কীৰ্তন-ঘোষা, ৪) বৰগীত, ৫) ৰুক্মিণীহৰণ (কাব্য) ৬) মহাভাগৱত (বুজন অংশ) ৭) গুণমালা ৮) ৰামায়ণ (উত্তৰাকাণ্ড) ৯) তোটয় আৰু ভটিমা ১০) ভক্তি ৰত্নাকৰ, ১১) পত্নী প্ৰসাদ, ১২) ৰুক্মিণী হৰণ (নাট), ১৩) কালিদমন ১৪) কেলিগোপাল ১৫) পাৰিজাত হৰণ, ১৬) ৰামবিজয়, ১৭) বলিছলন ১৮) অমৃত মস্থন আদি।

ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে এটা ভাষিক মাধ্যম প্ৰস্তুত কৰা তেখেতৰ সাহিত্য লিখাৰ মূল উদ্দেশ্য আছিল। তথাপিও ইয়াত তেখেতে কাব্যিক সৌন্দৰ্য সৃষ্টি কৰি তেখেতৰ সৃজনশীল প্ৰতিভাৰে এজন মহান শিল্পীৰ চিৰন্তন পৰিচয় দাঙি ধৰিছিল। এনে কৰোঁতে তেখেতে প্ৰায় সকলোবোৰ কৃতিতে প্ৰাচীন সাহিত্যৰ পৰম্পৰা ৰক্ষা কৰি আহিছিল যিটোক আজিকালি সাহিত্যৰ ভাষাত প্ৰাচীন ধাৰা বুলি কোৱা হয়। উল্লেখযোগ্য যে আন আন বৈষ্ণৱ গ্ৰন্থৰ কোনো কোনো বিষয় ভাবে শংকৰদেৱৰ কাব্য-সুন্দৰীৰ অংগ বিশেষৰ পৰিপূৰ্ত্তি সাধন কৰাত সহায়তা কৰিলেও ইয়াৰ মূল আত্মা ভাগৱত কেন্দ্ৰী

মানৱতাবাদ। ভাগৱতৰ বিষ্ণু ভক্তিৰ ধাৰাই শংকৰদেৱৰ সাহিত্যক পৰি প্লাৱিত কৰিছিল। শংকৰদেৱৰ সাহিত্যত স্থান বিশেষে শাস্ত্ৰৰ কথাবোৰ হৃদ-দীৰ্ঘ কৰা দেখা যায়। বিশেষকৈ কৃষ্ণ ভক্তি প্ৰধান অংশবোৰ জনসাধাৰণৰ মন ভক্তিমুখী কৰাৰ উদ্দেশ্য বহলকৈ বৰ্ণনা কৰিছিল। ভক্তিধৰ্ম প্ৰচাৰত বিশেষ সহায় নোহোৱা কোনো কোনো অংশ চমুৱাই নিছিল আৰু ঠাই বুজি তেনেধৰণৰ অংশবিশেষ বাদো দিছিল।

শংকৰদেৱৰ কাব্য-ৰচনাৰ মূল প্ৰেৰণা আছিল জনগণৰ মাজত ভক্তি ৰস প্ৰচাৰ। এটা দৃষ্টান্তই এই কথাৰ স্পষ্ট প্ৰমাণ দিয়ে। অনন্ত কন্দলীয়ে কৰা ‘দশম’ৰ পদ ভাঙনি ভক্তি প্ৰধান নহৈ বৰ্ণনা প্ৰধান হোৱা কাৰণে শংকৰদেৱ তাত সন্তুষ্ট নহ’ল। তেখেতে বুজিলে যে সেই পদ ভাঙনিতে তেওঁৰ উদ্দেশ্য সম্পূৰ্ণ সফল কৰিব নোৱাৰে অৰ্থাৎ জনসাধাৰণৰ মাজত ভক্তি ভাৱৰ মাজেদি মানৱতাবাদ জগাই তোলাত সহায়তা কৰিব নোৱাৰে। সেয়েহে অনন্ত কন্দলীৰ পদ ভাঙনিৰ বিষয়কেই লৈ ভক্তিবস প্ৰধান কৰি তেখেতে ‘ৰুক্মিণী হৰণ’ নাট আৰু ‘কুৰুক্ষেত্ৰ কাব্য’ ৰচনা কৰে আৰু মাধৱদেৱৰ হতুৱাই কৰায় ‘ৰাজসূয় কাব্য’। তেখেতৰ লিখনিৰ এটা বৈশিষ্ট হ’ল- ঘৰুৱা ভাষাৰ ব্যৱহাৰ। ই তেখেতৰ লিখিত মানৱতাবোধ পৰিচায়ক।

“দুষ্ট বসুদেৱ ইটো মোতে পাইল লাই।

পুতেকক থৈল গোকুলত পলুৱাই।।”

এনে ধৰণৰ ভাষাই পাঠকক মাটিৰ গোলক ল’বলৈ উদগনি দিয়ে, যিয়ে মানৱতাবাদকেই সূচায়।

আমাৰ ঐতিহাসিক সকলে কীৰ্তনখনকে শংকৰদেৱৰ কাব্য- প্ৰতিভাৰ শ্ৰেষ্ঠ নিদৰ্শন বুলিছে। বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ ভিতৰতো ই অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ গ্ৰন্থ। কীৰ্তনৰ মুঠ ২৭ টা খণ্ডৰ প্ৰায় আটাইকেইটোতে মানৱতাবোধ ফুটি ওলাইছে। কীৰ্তনৰ ঘাই বৈশিষ্ট হ’ল ইয়াৰ আখ্যান সমূহ সংক্ষিপ্ত অথচ তাৰ ভাষা হৃদয়স্পৰ্শী। মহাপুৰুষ জনাই ইয়াত শ্ৰৱণ-কীৰ্তনৰ ওপৰত বেছিকৈ গুৰুত্ব দিছে। ইয়াত বৰ্ণিত হৰমোহনৰ নাৰী আৰু প্ৰকৃতি বৰ্ণনা বিপ্ৰদামোদৰ আখ্যানত দৰিদ্ৰৰ স্বপ্ন পূৰণ, প্ৰহ্লাদ চৰিত্ৰত আদৰ্শৰ বাবে ত্যাগ আৰু যান্ত্ৰনাভোগ, হিৰণ্য কশিপুৰ মাজত সামন্তপ্ৰভুৰ দস্ত, স্বেচ্ছাচাৰিতা আৰু হৃদয়হীনতাৰ নিদৰ্শন, নৃসিংহ ৰূপত আদৰ্শই সকলো বাধা নেওচি নিজক প্ৰতিষ্ঠা

কৰাৰ প্ৰতীকী ইংগিত এনেবোৰ আখ্যানে মানবীয় দৃষ্টিভংগীবোৰ স্পষ্ট ভাবে দাঙি ধৰিছে। কীৰ্তনৰ প্ৰহ্লাদৰ চৰিত্ৰ বৰ্ণনাটো যদিও এটা ধৰ্মীয় সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰতি অন্য এক ধৰ্মীয় সম্প্ৰদায়ৰ বিৰূপ প্ৰতিক্ৰিয়া হিচাপে গ্ৰহণ কৰা হৈছে; তথাপিও ইয়াত ৰাজ শাসনৰ বিৰুদ্ধে প্ৰহ্লাদৰ প্ৰতিবাদ ধ্বনিত হৈছে। প্ৰহ্লাদ হ’ব পাৰে ৰজাৰ পুত্ৰ যুৱৰাজ তথাপিও তেওঁৰ ওপৰত যে ৰাজ নিৰ্যাতন চলিছিল এই কথাৰ হুবহু বৰ্ণনা পোৱা যায়। ইয়াত প্ৰহ্লাদৰ ব্যৱহাৰ ৰাজ অত্যাচাৰৰ বিৰুদ্ধে এক যুদ্ধ ঘোষণা। এই যুদ্ধ সৰল আৰু দুৰ্বলৰ সমুখ সমৰ নহ’বও পাৰে তত্ৰাচ ইয়াত দুৰ্বলীয়ে সাহস গোটাই সৰলৰ মুখা মুখি হৈ যেন আত্মপৰ্দ্ৰাৰ ভাৱে যুদ্ধাৰম্ভ কৰিছে এনে লাগে। সংসাৰত সদায়েই সংপক্ষ আৰু কুপক্ষ দুয়োটায়েই বিৰাজ কৰি আছে আৰু ইয়াৰ অন্তৰ্দ্ধ্বই যাৱতীয় সাংসাৰিক পদ্ধতি নিৰ্ণয় কৰিব লাগিছে। দুষ্ট মানুহে কুব্যৱহাৰ বা অপব্যৱহাৰৰ যোগে সদ্যৱহাৰ সদায়ে বাধা দিয়ে। এই অন্তৰ্দ্ধ্বই সাত্ত্বিক আৰু তামসিক গুণৰ পৰস্পৰ বিৰোধিতাৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে। সাত্ত্বিক গুণে প্ৰথম পৰ্য্যায়ত সদায়েই পৰাজয় বৰণ কৰিব লাগিছে আৰু মানুহৰ মাজত প্ৰতিক্ৰিয়া কৰি চিৰন্তন দ্বন্দ্বৰ সৃষ্টি কৰিছে। গতিকে দেখা যায় যে এই যুদ্ধ মানুহৰ মুক্তিৰ যুদ্ধ, সং প্ৰবৃত্তি, অসং প্ৰবৃত্তিৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিষ্ঠাৰ সংগ্ৰাম। জাগতিক নিৰ্বাহৰ কাৰণে এনে সংগ্ৰাম অহৰহ চলিব লাগিছে। শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱে ইয়াত মানবীয় প্ৰমূল্যক অতি সৰল ভাৱে দাঙি ধৰিছে যিটো মানৱতাবোধৰ পৰিচায়ক।

কীৰ্তনৰ ‘দামোদৰ বিপ্ৰ’ আখ্যানটোৰ জৰিয়তেও শংকৰদেৱৰ লিখিত থকা মানৱতাবাদৰ এটা আভাস পোৱা যায়। দামোদৰ বিপ্ৰ আছিল পৰম বিষ্ণু ভক্ত আৰু বিষ্ণুৰ ছাত্ৰাৱস্থাৰ বন্ধু। তেওঁৰ ঘৰুৱা অৱস্থা অতিশয় বেয়া হোৱাৰ কাৰণে পত্নীৰ অনুৰোধত কিবা এটা বিচাৰি বিষ্ণুৰ ওচৰলৈ যাব ওলাল। লগত ললে ব্ৰাহ্মণীয়ে ভিক্ষা কৰি আনি দিয়া কেই মুঠিমান চাউল- চিৰা। বৈকুণ্ঠপুৰীত বিপ্ৰই বিষ্ণুৰ অভ্যৰ্থনাত এনেদৰে সন্তুষ্ট হ’ল যে মুখৰ আৰু চকুৰ লাজত বিষ্ণুৰ পৰা কোনো ভিক্ষাকে মাগিব নোৱাৰিলে আৰু চাউল-চিৰাৰ সৰু উপটোকনৰ টোপোলাটিও বিষ্ণুক দিব নোৱাৰিলে। কিন্তু অন্তৰ্য়ামী ভগৱান বিষ্ণুই ব্ৰাহ্মণৰ আগমনৰ অভিপ্ৰায়টো আগতে বুজি আছিল। সেই কাৰণে চিৰা-চাউলৰ টোপোলাটো

নিজেই খুলি তাক ভক্ষণ কৰিবলৈ লাগি গ'ল। এনে তৃপ্তিৰে সামান্য বস্ত্ৰগ্ৰহণ কৰা কাৰণে ব্ৰাহ্মণৰ কৃষ্ণভক্তি দুগুণে চৰিল আৰু সেই বাতি তেওঁ তাত থাকি পিচদিনা পুৰাই নিজ গৃহলৈ বুলি ৰাওনা হ'ল। ইপিনে ভগৱান কৃষ্ণই বিপ্ৰৰ ঘৰ সকলো ঐশ্বৰ্য্য বিভূতিৰে পুৰাই ৰাখিলে। বান্ধাৰে ঘৰ পাই নিজৰ স্থানত সৌধ নিৰ্মান আৰু ঐশ্বৰ্য্য বিভূতিৰ পয়োভৰ দেখি আচৰিত হ'ল। লগে লগে তেওঁ বিষুভক্তিত দৃঢ় আৰু বিষয় বাসনাৰ ভোগ কমাই আনি কৃষ্ণত চিত্ত অৰ্পন কৰিলে।

ই এটি ক্ষুদ্ৰ ঘটনা হ'ব পাৰে, কিন্তু মহাপুৰুষ জনাৰ মনে দুখীয়াৰ দুঃখত কেনেকৈ কান্দিছিল তাৰ এটা ছবি ইয়াত পোৱা যায়, যি ছবিত মানৱতাবোধ স্পষ্ট। এই আখ্যানৰ জৰিয়তে তেখেতে দৰিদ্ৰ মানুহৰ ভক্তি ধৰ্মৰ মাধ্যমেৰে দৈন্য-মুক্তিৰ স্বপ্নলোক ৰচনা কৰিছে। ইয়াত আৰ্ভব, ক্ষুধাতুৰৰ দুবেলা দুসাজ খাৰৰ কাৰণে যি হাবিয়াস সি ফুটি উঠিছে। অকল সেয়ে নহয়, দৰিদ্ৰ জনৰো যে উচ্চ অভিলাষ থাকিব পাৰে, তেওঁ ধনী হৈ ধন সম্পতি সঞ্চয়ন কৰি এক পৃথক জীৱন যাপন প্ৰণালীৰ আশা পোষণ কৰিব পাৰে, তেনে এটা মানৱীয় অনুভূতি জাগি উঠিছে। দুখীয়া-ধনী, উচ্চ-নীচ সকলোৱেই মানুহ আৰু মানৱীয় আশা-আকাংক্ষা পূৰণৰ অভীচ্ছাই সাহিত্যৰ প্ৰথম সোপান। এনে এটা মানৱীয় আশা- আকাংক্ষাৰ পৰিতৃষ্টিয়েই ৰসৰ যোগান ধৰে। এনে ৰসৰ প্ৰতিপত্তিয়েই আধুনিক সাহিত্যৰ আধাৰ।

কীৰ্তনত নানা কাহিনীৰ বৰ্ণনা আছে। এই নাটকীয় কাহিনীবোৰৰ পাত্ৰ-পাত্ৰীসমূহৰ আত্মনিবেদনৰ ভঙ্গীয়ে শ্ৰোতা বা পাঠকক সহজেই আকৰ্ষণ কৰিছিল, কাৰণ সেইকালৰ আদান-প্ৰদানৰ ভাষাৰেই শংকৰদেৱে মানৱীয় অনুভূতিৰ চিত্ৰ আঁকিছিল আৰু তাত আভাসিত সত্তাৰ প্ৰতি পাত্ৰ-পাত্ৰীৰ বাগ-বিৰাগৰ ৰসাল ইঙ্গিত দিছিল। পাত্ৰ-পাত্ৰীৰ এই আত্ম নিবেদনৰ প্ৰৱণতাৰ লগত শ্ৰোতাই যাতে ভক্তিভাৱ অনুভৱ কৰে, তাৰ বাবেই তেখেতৰ কাব্য নিৰ্মানৰ এই বিপুল আয়োজন। নবলেও হ'ব, সহৃদয় শ্ৰোতা সকলৰ মন জয় কৰাত এই আয়োজন ব্যৰ্থ হোৱা নাছিল। শংকৰ দেৱৰ প্ৰতিভাৰ গুণত অনুবাদ কৰ্মও প্ৰায় মৌলিক যেন হৈছিল। তেখেতে আক্ষৰিক অনুবাদ কৰা

নাছিল, প্ৰয়োজন অনুযায়ী ভাগৱতৰ শ্লোকৰ সাৰ অংশহে লৈছিল; ক'তো তত্বক প্ৰাধান্য দিয়া নাছিল আৰু ঠায়ে ঠায়ে সুযোগ পালেই স্থানীয় বহণ দি কাহিনীৰ মৰ্মক শ্ৰোতাৰ কাষলৈ লৈ গৈছিল। কাহিনীৰ নাটকীয় দাপোনত সাকাৰ আৰু সগুণ কৃষ্ণৰ ঐশ্বৰিক লীলাৰ ছবি প্ৰতিফলিত হ'লেও তাৰ মাজত আৰু মানৱীয় আকৃতিও প্ৰতিধ্বনিত হৈছে। ভক্তিৰ ছদ্মবেশৰ আঁৰে আঁৰে কাব্য, মানুহৰ মংগল-অমংগল, পাপ-পুণ্য ভাল মন্দৰ আধাৰ হৈ পৰিছে আৰু শেষ বিচাৰত মংগলৰে জয় ঘোষিত হৈছে। নিৰ্বন্ধক নিয়তি চেতনাৰে পৰিচালিত সেই যুগৰ মানুহৰ বাবে নিৰ্বিশেষ মংগলবোধৰ প্ৰতীক হৈ পৰিছিল শ্ৰীকৃষ্ণ। সেইকালৰ সকলো সংকীৰ্ণতাৰ পৰা প্ৰশস্ততালৈ, অনৈক্যৰ পৰা ঐক্যলৈ যি আধ্যাত্মিক যাত্ৰা সম্ভৱ, সেই যাত্ৰাৰ নায়ক হিচাপে কৃষ্ণক চিত্ৰিত কৰাৰ আগ্ৰহ কীৰ্তনত ফুটি উঠিছে। কীৰ্তনত শ্ৰীকৃষ্ণ সৰ্বগুণী নায়ক, মানৱীয় অনুভূতিৰে তেওঁ শিল্পী; আনহাতে দুষ্ট সামন্তক দমন কৰোতা সং শাসকৰ প্ৰতিভূও। এই আদৰ্শ চৰিত্ৰ সাধাৰণৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল। শংকৰদেৱৰ ব্যক্তিত্বতো সেইকালৰ সমাজৰ শুভ-শক্তিবোৰৰে ৰূপ ফুটি উঠিছে। তেওঁ সমকালীন সংকটৰ উমান পাইছিল আৰু গঢ় ল'ব খোজা সমাজখনৰ পদধ্বনি শুনিছিল। সংকটৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰিবলৈ আৰু নিম্নবৰ্গক আকোৱালি এখন বহল সমাজ গঠন কৰিবলৈ তেওঁ বৃহৎ উদ্যোগ হাতত লৈছিল। তেওঁ নিৰ্মল কৃষ্ণ ভক্তিব্যক্তিৰ হৃদয়ভূমি ধুই তাত ভূমাক স্থাপন কৰি সামন্তযুগীয় সমাজৰ পথ প্ৰশস্ত কৰিছিল।

অসমৰ পাচপৰা অৱস্থাতো শংকৰী সাহিত্যৰ দৰে উচ্চমানৰ সাহিত্য সৃষ্টি হোৱাৰ মূল কাৰণ আছিল সামাজিক সম্পৰ্কত মানৱীয় প্ৰমূল্য আৰোপ আৰু ভাগৱত পুৰাণৰ স্বাস্থ্যকৰ ঐতিহ্য সমূহৰ অনুধাৱন। সমাজৰ নিম্নস্তৰৰ লোক শূদ্ৰ, কৈৱৰ্ত আৰু অন্ত্যজসকলৰ প্ৰতি থকা সহানুভূতিৰ সৈতে ভাগৱত ভক্তিৰ সম্যক ৰসায়নেই কীৰ্তনক শ্ৰেষ্ঠ কাব্যৰ সন্মান দিছে। শংকৰদেৱৰ মতে কলিকালত শ্ৰেষ্ঠ ধৰ্ম হৈছে সকলো ভূততে বিষ্ণুবুদ্ধি। শাস্ত্ৰীয় স্পৰ্শ থাকিলেও এই কথাষাৰতে শংকৰদেৱৰ মানসিক উপলব্ধি স্পষ্ট হৈ আছে। শ্ৰীকৃষ্ণৰ বৈকুণ্ঠ প্ৰয়াগৰ এই পদ কেইফাঁকিত তাৎপৰ্যপূৰ্ণ মানৱতাবোধৰ ইঙ্গিত আছে।

“কুকুৰ শৃগাল গৰ্দভৰো আত্মাৰাম।

জানিয়া সবাকো পৰি কৰিবা প্ৰণাম।।

সমস্তে ভূততে বিষ্ণুবুদ্ধি নোহে যাৰে।

কায় বাক্য মনে অভ্যাসিবা এহি ভাৰে।।”

ইয়াত ‘সকলো ভূততে বিষ্ণুবুদ্ধি’ কৰাৰ কথা কেছে যদিও, আধ্যাত্মিক ছদ্মবেশ গুচাই পেলালে আমি দেখিম যে ইয়াত প্ৰকৃততে সামন্তযুগীয় বৰ্ণভেদ, অনৈক্য আৰু অমানৱীয়তাৰ বিৰুদ্ধেই মত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। ভূঞাসকল, জনজাতি আৰু অন্যান্য সাধাৰণ মানুহৰ মাজত গণতান্ত্ৰিক ঐক্য স্থাপনৰ বাবে যি প্ৰেম-প্ৰীতিৰ প্ৰয়োজন, তাৰ বাৰ্তা এই শ্লোকফাঁকিয়ে বহন কৰিছে। মানৱীয় দৃষ্টিভংগীত যে কাব্যৰ নান্দনিক দিশ উজলাই তুলিব পাৰি, তাৰে ই এটা বলিষ্ঠ নিদৰ্শন মাথোন। মানৱতাৰ ছাপ পেলাই শ্ৰোতাৰ মন ভক্তিৰসেৰে আপ্লুত কৰা তেখেতৰ লিখনৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য, যিটো তেখেতৰ দ্বাৰা ৰচিত বৰগীত, ভটিমা, অংকীয়া নাট আদিৰ

কিছু কিছু ক্ষেত্ৰতো দেখা যায়।

শেষত শংকৰদেৱৰ সাহিত্যিক মাহাত্ম্যৰ মূল্যায়ন কেৱল সাহিত্য ৰসতেই সীমাবদ্ধ নহয়। সাহিত্যৰ যোগেদি তেখেতে অসমত এক নতুন আদৰ্শ প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে, ছেদেলি-ভেদেলি হৈ থকা অসমৰ জনগোষ্ঠীসমূহক সেই আদৰ্শৰ জৰীৰে বান্ধি তেওঁলোকৰ মাজত এক জাতীয় চেতন্যৰ সঞ্চাৰ কৰিলে। লগতে সৰ্বভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ এক থলুৱা ৰূপ প্ৰদান কৰি তাৰ লগত আমাৰ ঐকাত্ম্যৰ ভাৱ স্থাপন কৰিলে যি চৰম মানৱতাবোধৰ পৰিচায়ক। সেয়েহে অসমীয়া জাতিৰ বাবে -

“শ্ৰীমন্ত শংকৰ

হৰি ভকতৰ

জানা যেন কল্পতৰু।

তাহান্ত বিনাই

নাই নাই আৰ

আমাৰ পৰম গুৰু।।”

*** **

স্বৰ্গীয় কথা

শ্ৰীসোনেশ্বৰ কুমাৰ

স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

১. “আমি কৃতকাৰ্য্যতাতকৈ ব্যৰ্থতাৰ পৰাহে জ্ঞান আহৰণ কৰিব পাৰো আৰু সম্ভৱত যি জনে কেতিয়াও ভুল কৰা নাই তেওঁ কেতিয়াও একো আৱিষ্কাৰ কৰিব পৰা নাই।” - (স্মাইল)
২. বিদ্যা শিক্ষা লাভ কৰাত কেতিয়াও অৱহেলা নকৰিবা, তেনেদৰে বিদ্যাশিক্ষা দানতো অলপো অৱহেলা নকৰিবা।” - (উপনিষদ)
৩. “স্বকীয় জীৱন আৰু জগতখন আনৰ মুখাপেক্ষী নহৈ নিজে গঢ়ি লোৱা। এজন মানুহৰ ব্যক্তিগত জীৱন, বুৰঞ্জীৰ বৃহৎ সাম্ৰাজ্য এখনতকৈ কীৰ্তিশালী ৰূপে গঢ়ি ল'ব পাৰি।” - (এমাৰ্চন)
৪. “শ্ৰদ্ধাবান লভতে জ্ঞানতে তৎপৰঃ সংযতেन्द्रিয়- তৎপৰ হৈ আৰু ইन्द्रিয় সংযম শ্ৰদ্ধাবান হ'ব পাৰিলেহে জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰি।” - (গীতা)
৫. “মৃত্যুতোওঁ এটি শিল্প জীৱনৰ কঠিন শিলত কটা নিৰ্লোভ ভাস্কৰ্য্য” - (হীৰেণ ভট্টাচাৰ্য্য)

*** **

মুক্ত অৰ্থনীতি আৰু আয়ৰ ফলাফল

শ্ৰীৰবীন্দ্ৰ কলিতা
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

বৰ্তমান অৰ্থনীতিত বাককৈ প্ৰভাৱ পেলোৱা এটা বিষয় হ'ল "মুক্ত অৰ্থনীতি" বা "মুক্ত বাণিজ্য"। মুক্ত বাণিজ্যই অৰ্থনীতিৰ লগতে আমাৰ সমাজ জীৱনতো নানা প্ৰভাৱ পেলাইছে ইয়ে কাৰোবাক বাণিজ্যৰ বাবে উৎসাহ দান কৰে, আনহাতে কাৰোবাক হতশো কৰে। এইবোৰৰ বিষয়ে প্ৰবন্ধ লিখি ইয়াক ব্যাখ্যা কৰাটো কঠিন। তথাপি ইয়াত মাত্ৰ খুলমূল আভাস এটি দিয়াৰ চেষ্টা কৰা হৈছে।

"মুক্ত অৰ্থনীতি আৰু ইয়াৰ ফলাফল সম্পৰ্কে আলোচনা কৰাৰ আগতে এইটো জানিলোৱা ভাল হ'ব যে মুক্ত অৰ্থনীতি বা মুক্ত বাণিজ্যনো কি? বৰ্তমান বিশ্বৰ কোনো দেশেই আত্মনির্ভৰশীল নহয়। অৰ্থাৎ দেশ এখনৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় আটাইবোৰ সামগ্ৰী দেশৰ ভিতৰতেই উৎপাদন কৰা নহয়। গতিকে অন্য দেশবোৰৰ লগত লেনদেন কৰা হয়। বিশ্বৰ দহ খন উদ্যোগ প্ৰধান দেশৰ ভিতৰত ভাৰতো অন্যতম। কলা কুশলী আৰু প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত কৰ্মীৰ সংখ্যাৰ দিশৰ পৰাও ভাৰতৰ স্থান তৃতীয়। আমেৰিকা আৰু ছোভিয়েট ইউনিয়নৰ পাছতেই।

মুক্ত বাণিজ্য হ'ল বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশৰ মাজত থকা আমদানি আৰু ৰপ্তানিৰ ক্ষেত্ৰত কোনো ধৰণৰ বাধা নথকা অৱস্থা। ইয়াক অবাধ বাণিজ্যও বোলে। কোনো দেশৰ বৈদেশিক বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰত যেতিয়া কোনো চৰকাৰী হস্তক্ষেপ নাথাকে তাকে মুক্ত বাণিজ্য বোলে। কোনো বাণিজ্য নীতিত এখন দেশৰ লগত বিশ্বৰ অন্য দেশবোৰৰ বাণিজ্যৰ ওপৰত সাধাৰণতে কোনো বাধা আৰোপ কৰা নহয়। এনে নীতিত আন্তৰ্জাতিক দ্ৰব্য আদান প্ৰদানত সম্পূৰ্ণ স্বাধীনতা দিয়া হয়।

এখন দেশে যিবোৰ বস্তু অতি কম ব্যয়ত বৃহৎ আকাৰত উৎপাদন কৰি অন্য দেশলৈ ৰপ্তানি কৰে। আনহাতে যিবোৰ বস্তু উৎপাদন কৰিলে উৎপাদন খৰচ অধিক হয় সেই বস্তু নিজে উৎপাদন নকৰি আন দেশবোৰৰ পৰা আমদানি কৰে। দেশবোৰে যিবোৰ ৰপ্তানী কৰে সেইবোৰ কম ব্যয়ত উৎপাদন কৰা হয় বা তাৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় কেচা মাল সহজলভ্য। আনহাতে যিবোৰ আমদানি কৰে সেইবোৰৰ উৎপাদন খৰচ বেচি বা তাৰ উৎপাদন দেশৰ ভিতৰত যথেষ্ট নহয়। আমাৰ ৰপ্তানি কাৰ্য্যত সামগ্ৰীবোৰ আমদানি কৰা দেশবোৰৰ বাবে এই বস্তুবিধ বৰ বেছি ব্যয়শীল। একেদৰে অন্যদেশে ৰপ্তানি কৰা আৰু আমাৰ দেশে আমদানি কৰা বস্তুবোৰৰ উৎপাদন ব্যয় বেছি সেই বস্তু বিধ দেশবোৰে নিজে উৎপাদন নকৰি আনদেশৰ পৰা আমদানি কৰে নিজৰ দেশত কম ব্যয়ত উৎপাদিত হোৱা সামগ্ৰীবোৰৰ ৰপ্তানিৰ বিনিময়ত। মুক্ত বাণিজ্য নীতিয়ে এনে ব্যৱস্থা আৰু অধিক সহজ কৰি তুলিছে।

মুক্ত বাণিজ্য নীতিয়ে আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্য সহজ কৰি তোলে। মুক্ত বাণিজ্য নীতিয়ে দেশত সৃষ্টি হোৱা দ্ৰব্য সামগ্ৰীৰ নাটনী দূৰ কৰাত সহায় কৰে। মুক্ত বাণিজ্য নীতিৰ ফলত উৎপাদিত বস্তুবোৰ প্ৰতিযোগিতাৰ সন্মুখীন হয়। এই কাৰণে সামগ্ৰীবোৰৰ গুণগত মান উন্নত হোৱা দেখা যায়। ইয়াৰ লগে লগে নিম্নমান সম্পন্ন আৰু ভেজাল সামগ্ৰীৰ পৰিমাণ হ্রাস হয়।

মুক্ত বাণিজ্য নীতি প্ৰবৰ্তন হোৱাৰ ফলত আমাৰ নানা ধৰণৰ সুবিধা হৈছে। এনে সুবিধাৰ কথা দুটামান উল্লেখ কৰা হ'ল-

প্ৰথমতে, মুক্ত বাণিজ্য নীতিৰ ফলত সামগ্ৰিক ভাৱে উৎপাদন বৃদ্ধি পায়। মুক্ত বাণিজ্যত যিবোৰ দেশ অন্তৰ্ভুক্ত তেওঁলোকে উচ্চ মান বিশিষ্ট সামগ্ৰী কম খৰচত ক্ৰয় কৰি নিজৰ অভাৱ আতৰ কৰে। দ্বিতীয়তে মুক্ত বাণিজ্য নীতিয়ে আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্যৰ (International Trade) সম্প্ৰসাৰণ কৰে। কাৰণ আমদানিৰ ক্ষেত্ৰত থকা কৰ (Tax) ব্যৱস্থাক এই নীতিয়ে বাধা প্ৰদান কৰে। তৃতীয়তে, মুক্ত অৰ্থনীতিত দেশীয় উদ্যোগবোৰে অধিক উৎপাদন কৰিবলৈ সাজু থাকে। ফলত উৎপাদনৰ উপাদানবোৰৰ লগতে কেঁচা সামগ্ৰীৰ সংব্যৱহাৰ হোৱা দেখা যায়। নহলে বিদেশী বস্তুৰ প্ৰতিযোগিতাত দেশীয় বস্তুই ফেৰ মাৰিব নোৱাৰা হয়। চতুৰ্থতে, মুক্ত বাণিজ্য নীতিৰ ফলত ক্ৰেতা সকলে অধিক সামগ্ৰী কিনিব ধৰে। কাৰণ অত্যাধিক পৰিমাণে সামগ্ৰী উৎপাদন হোৱাৰ ফলত দাম কম হয়। ফলত তেওঁলোকে ভোগ (Consumption Surplus) উদ্ধৃত লাভ কৰে। কিন্তু যদি Tax লগোৱা হয় তেনে উদ্যোগবোৰৰ ক্ষতি হোৱাৰ আশংকা থাকে।

কিন্তু কেতিয়াবা মুক্ত বাণিজ্য নীতিয়ে নানা ধৰণৰ অসুবিধাও সৃষ্টি কৰে। এই অসুবিধাবোৰ এনে ধৰণৰ:

প্ৰথম, কৃষি প্ৰধান দেশৰ কৃষিজাত বস্তুৰ কম দামে উৎপাদন কাৰ্য্যত প্ৰভাৱ পেলায়।

দ্বিতীয়, শিল্প প্ৰধান দেশে শিল্পজাত সামগ্ৰীবোৰ কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ তুলনাত বেছি দামত বিক্ৰী কৰা হয়। তাৰ কাৰণে কৃষিজাত সামগ্ৰীবোৰ উৎপাদন কৰোতে অৰ্থ (Money) আৰু সময় (Time) অধিক খৰচ হয়।

তৃতীয়তে, বিদেশী সামগ্ৰীৰ মুক্ত প্ৰচলনৰ ফলত দেশত নতুনকৈ উৎপাদিত হোৱা সামগ্ৰী সমূহ প্ৰতিযোগিতাত তিষ্ঠি থাকিব নোৱাৰি এনে উদ্যোগবোৰ বন্ধ হব লগীয়াও হয়। কাৰণ বিদেশৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ দাম কম। তদুপৰি ক্ৰেতা সকলে সদায় কম দামত অধিক উপযোগিতা পাবলৈ বিচাৰে। চতুৰ্থ, মুক্ত বাণিজ্য নীতিয়ে দেশৰ উদ্যোগৰ সম্প্ৰসাৰণ হ্রাস কৰে, ইয়াৰ সমস্যা বৃদ্ধি কৰে, বিনিয়োগ আৰু মূলধন গঠন নিম্নগামী কৰাত সহায় কৰে। ইয়াৰ ফলত অৰ্থনৈতিক প্ৰগতিৰ হাৰ হ্রাস পায়। ফলত আৰ্থিক ব্যৱস্থা দুৰ্বল হৈ পৰে।

আমাৰ ভাৰতবৰ্ষত ১৯৯১ চনৰ পৰা নতুন বাণিজ্য নীতি প্ৰবৰ্তন কৰা হয়। আমাৰ দেশত উৎপাদিত সামগ্ৰীবোৰৰ

চাহিদা বৃদ্ধি কৰিবলৈ হলে উদ্যোগবোৰক প্ৰতিযোগিতাৰ পৰা ৰক্ষা কৰা বৰ প্ৰয়োজনীয় হৈ পৰিছে। নাইবা চৰকাৰে দেশীয় উদ্যোগবোৰ পৰিচালনা কৰি আমদানি কৃত সামগ্ৰীৰ ওপৰত কৰ কাটল বহুৱালে এনেবোৰ সামগ্ৰীৰ পৰিমাণ হ্রাস পায়। কাৰণ টেক্স আৰোপ কৰাৰ ফলত বস্তুবোৰৰ দাম বৃদ্ধি পায় আৰু চাহিদা নিম্নগামী হয়।

চৰকাৰে যেতিয়া দেশৰ উদ্যোগবোৰৰ ভৰণ পোষণ কৰে তেতিয়া এনে উদ্যোগৰ উৎপাদন বাঢ়ে আৰু নিয়োগৰ সুবিধা বৃদ্ধি পায়। আনহাতে চৰকাৰৰ হস্তক্ষেপৰ ফলত চালুকীয়া উদ্যোগবোৰে আন্তৰ্জাতিক প্ৰতিযোগিতাৰ পৰা মুক্ত হয়। ১৯৯১ চনৰ বাণিজ্য নীতিয়ে উদাৰ অৰ্থনীতিৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। ইয়াক আধাৰ হিচাপে লৈ ১৯৯২ চনৰ পৰা ভাৰতবৰ্ষত সময়ে সময়ে ৰপ্তানি আমদানি নীতি ঘোষণা কৰা হৈছে। ১৯৯২ চনৰ ৩১ মাৰ্চত তেতিয়াৰ বাণিজ্য মন্ত্ৰী পি ছিন্দাম্বৰমে প্ৰস্তত কৰা ৰপ্তানি আমদানি নীতিয়ে মুক্ত বাণিজ্য কাৰ্য্যকৰি কৰাত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। ছিন্দাম্বৰমৰ নীতিয়ে ৰপ্তানি আমদানিৰ ক্ষেত্ৰত অনুমতি পত্ৰ প্ৰদান, পৰিমাণ নিয়ন্ত্ৰণ ইচ্ছামূলক নিয়ন্ত্ৰণ আদি ব্যৱস্থা সমূহ হ্রাস কৰাৰ বিষয়ে ঘোষণা কৰিছিল। ১৯৮৫ চনতো মাৰ্চ মাহত তিনি বছৰৰ বাবে (১৯৮৫-১৯৮৮) এক দীৰ্ঘকালিন আমদানি ৰপ্তানি নীতি ঘোষণা কৰা হৈছিল। ২০০১-২০০২ চনতো প্ৰস্তত কৰা আমদানি ৰপ্তানি নীতিত বাণিজ্য মন্ত্ৰী মুৰাছলি মৰাণে মুক্ত বাণিজ্য নীতিৰ পোষকতা কৰিছে। এই নীতি মতে, আমাৰ বজাৰ বিদেশী সামগ্ৰীৰ বাবে মুকলি কৰি দিয়া হ'ল। ফলস্বৰূপে ২০০১ চনৰ ১ এপ্ৰিলৰ পৰা বিদেশী টেলিভিছন, ছেকেণ্ডহেণ্ড গাড়ী, কাৰ্পেট, আলু মপেড, বাল্ব, পুতলা ইত্যাদি ইত্যাদি বস্তুৰে ভাৰতীয় বজাৰ ভৰি পৰিছে। অৱশ্যে প্ৰতিৰক্ষাৰ লগত জড়িত ৬ বিধ সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত নিষেধাজ্ঞা অব্যাহত থাকিব। নতুন ৰপ্তানি আমদানি নীতিয়ে পেট্ৰল, ডিজেল, গেছ, ষেৰ্ব, চাউল, আদিৰ আমদানিৰ ওপৰত নিষেধাজ্ঞা উঠাই লোৱা হৈছে যদিও এনে সামগ্ৰী সমূহ চৰকাৰী ব্যৱসায়ী প্ৰতিষ্ঠানৰ যোগেদিয়ে আমদানি কৰা হ'ব।

বিশ্বৰ বাণিজ্য নিয়ন্ত্ৰণ কৰে বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাই (World Trade Organisation)। ভাৰত W.T.O.ৰ সদস্য হোৱা বাবে এনে নীতি গ্ৰহণ কৰিব লগীয়া হৈছে। অলপতে ঘোষিত ৰপ্তানি আমদানি নীতিয়ে যদিও ভাৰতীয় বজাৰ বিদেশী

সামগ্ৰীৰ বাবে মুকলি কৰি দিছে তথাপি চৰকাৰে সমগ্ৰ বিষয়টোৰ ওপৰত চকু ৰাখিছে। তথাপিও ই ভাৰতীয় বাণিজ্যৰ ওপৰত কিছু আঘাত হানিব। কাৰণ ভাৰতত উৎপাদিত হোৱা বেছিভাগ কৃষিজাত আৰু উদ্যোগজাত সামগ্ৰীৰ গুণগত মান উন্নত নোহোৱা বাবে এই সামগ্ৰীবোৰ বিদেশী সামগ্ৰীৰ লগত প্ৰতিযোগিতাত জঁকিব নোৱাৰিব। ভাৰতত বৰ্তমান উৎপাদন বৃদ্ধি পাইছে যদিও ইয়াৰ গুণগত মান উন্নত হোৱা নাই। তদুপৰি আধুনিক কলা কৌশলৰ অভাৱৰ বাবেও বস্তুবোৰে ক্ৰেতাৰ মন আকৰ্ষিত কৰিব নোৱাৰে। গতিকে মুক্ত বাণিজ্যৰ ফলত অতি নিম্নমানৰ বস্তু উৎপাদন কৰা উদ্যোগবোৰ মৃত্যুৰ মুখলৈ অহাৰ সম্ভাৱনা প্ৰবল। গতিকে এনে এটা ভবিষ্যতলৈ চাই ভাৰতেও কৃষিজাত আৰু উদ্যোগজাত সামগ্ৰীৰ গুণগত মান উন্নত কৰাৰ লগতে কিছু অত্যাধুনিক কলা কৌশল খটুৱাই চমকপ্ৰদ কৰা দৰকাৰ। উদাহৰণ স্বৰূপে আমাৰ দেশৰ এম্বেচাদৰ আৰু জাপানৰ মাৰুতিৰ কথাই কব পাৰি। এম্বেচাদৰৰ ব্যৱহাৰিক ব্যয় মাৰুতিৰ তুলনাত অধিক।

গতিকে ক্ৰেতাসকল সহজে মাৰুতিৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হ'ব। এনে অৱস্থাত এম্বেচাদৰৰ উৎপাদন হয় বন্ধ কৰিব লাগিব নহলে আধুনিক কলা কৌশল খটুৱাই প্ৰতিযোগিতাৰ লগত ফেৰ মাৰিব পৰা কৰিব লাগিব।

বৰ্তমান বিশ্বৰ অৰ্থনীতিত তথ্য আৰু প্ৰযুক্তিয়ে এটা স্বকীয় স্থান দখল কৰিছে। একমাত্ৰ ইয়াৰ গুণগত মানদণ্ড উন্নত বাবে। নহলে দেশত উৎপাদিত বস্তুবোৰ প্ৰতিযোগিতাত তিষ্ঠি থাকিব নোৱাৰিব, ফলত উদ্যোগৰ সম্প্ৰসাৰণ হ্রাস কৰা হ'ব, নিবনুৱা সমস্যা বৃদ্ধি পাব, মূলধন গঠন নিম্ন গামী হ'ব, বিনিয়োগ কমি আহিব ইত্যাদি বোৰ সমস্যাই দেখা দিব। তদুপৰি আন কিছুমান আনুসঙ্গিক বিষয়ে গা কৰি উঠিব। গতিকে এইবোৰৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পোৱাৰ পথ হ'ল মুক্ত অৰ্থনীতি ব্যৱস্থাত সামগ্ৰীৰ মানদণ্ড উন্নত কৰা। যদি সামগ্ৰীবোৰ প্ৰতিযোগিতাত ফেৰ মাৰিব পৰাকৈ প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যায়, তেন্তে মুক্ত অৰ্থনীতিৰ অনুকূল বতাহ আমাৰ ফালে ব'ব।

*** **

(বি. ড্ৰ. - প্ৰবন্ধটোৰ বিভিন্ন দিশত গঠন মূলক দিহা পৰামৰ্শ দি সহায় কৰা কাৰণে ড° আব্দুৰ বেজ্জাক ছাৰৰ শ্ৰদ্ধাৰে শলাগ লৈছো।)

স্মৰণীয় কথা

শ্ৰীসোনেশ্বৰ কুমাৰ
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

১. “বাতি বিমানেই গভীৰ হয়, প্ৰভাত সিমানেই বৰ্তীণ হয়। চাৰিও দিশৰ পৰা এন্ধাৰে হ'বই”- (চাহিব লুখিয়াভী)
২. সজ কিতাপ এখন ধ্বংস কৰাতকৈ বৰং মানুহ এজনকে হত্যা কৰা, যি মানুহ এজনক হত্যা কৰে সি ভগৱানৰ প্ৰতিকূপ বিবেচনা সম্পন্ন প্ৰাণী এটিকহে হত্যা কৰে, কিন্তু যি সজ কিতাপ ধ্বংস কৰে সি বিবেচনাকে হত্যা কৰে।- (মিল্টন)

*** **

প্ৰবন্ধ

আজিৰ পৰা প্ৰায় তিনি বছৰমান আগতে উত্তৰ কেৰোলিনা, ভাৰ্জিনিয়া আৰু মেৰিলেণ্ডৰ উপকূলবতী নখন নদীৰ পানী ভয়ংকৰ ভাবে বিযাক্ত হোৱাৰ ফলত কোটি কোটি মাছৰ মৃত্যু হোৱা ঘটনাই বিজ্ঞানীসকলৰ বাবে এক অবাঞ্ছনীয় উদ্ভিগ্নতা কঢ়িয়াই আনিছিল। মৃত্যুৰ প্ৰকৃত কাৰণ উদ্ধাৰৰ বাবে বিজ্ঞানীসকলে তাৎক্ষণিক ভাবে তৎপৰ হৈ পৰিছিল যদিও নিশ্চিত ভাবে কোনো তথ্য আহৰন কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা নাছিল। শেষত, যেনিবা ভয়াবহ ঘটনাটোৰ বাবে নৈ কেইখনৰ বোকাৰ মাজত আত্মগোপন কৰি থকা ‘ফিষ্টেৰিয়া-পিছিমিডা’ নামৰ এককোষী প্ৰাণীক সন্দেহ কৰা হ'ল। ফিষ্টেৰিয়া-পিছিমিডা নামৰ প্ৰাণীবিধৰ বিষক্ৰিয়া অত্যন্ত মাৰাত্মক। ১৯৯১ চনৰ পৰা ফিষ্টেৰিয়াৰ বিষক্ৰিয়াত কেৱলমাত্ৰ কেৰোলিনাৰ নদীবোৰতেই লাখ লাখ মাছৰ মৃত্যু হয়। ১৯৯৭ চনত বাধ্যত পৰি মাছৰ এই মহামাৰীক এক অন্যতম আঞ্চলিক সমস্যা ৰূপে ঘোষণা কৰিব লগা হয়। জনস্বাস্থ্যৰ বাবে অপূৰণীয় ক্ষতিৰ আশংকা কৰি স্থানীয় চৰকাৰে ‘চিকামাকোমিকো’, ‘পিকোনভ’ আৰু ‘মনোকিন’ নামৰ তিনিখন নদীৰ অংশ বিশেষৰ ওপৰত বিভিন্ন বাধা নিষেধ আৰোপ কৰাৰ কথা ঘোষণা কৰিবলৈ বাধ্য হৈ পৰে।

‘ফিষ্টেৰিয়া-পিছিমিডা’ নামৰ প্ৰাণীবিধ বিজ্ঞানীসকলৰ বাবে তেনেই অপৰিচিত। দেহৰ সৈতে সংযুক্ত, সুৰক্ষিত জালিকা আৱৰণীৰ ভিতৰত আত্মগোপন কৰিব পৰা ফিষ্টেৰিয়া এনে এবিধ বহুসময় প্ৰাণী। যাৰ বিৱৰ্তনধাৰা বা স্বভাৱ সম্পৰ্কে

জলচাৰী সন্মতবাদী

চেয়দ আব্দুল ৰছিদ।
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

বিজ্ঞানীসকলে এতিয়াও সন্তোষিত পাব পৰা ধৰনে কোনো বিশেষ তথ্য আহৰণ কৰিব পৰা নাই। ফিষ্টেৰিয়া প্ৰাণীবিধক ‘ট্ৰিমিবা’ বা ‘স্লাইন মোল্ড’ প্ৰজাতিৰ ওচৰা-ওচৰি কৰিব পাৰি। কিন্তু বেছিভাগ ডাইন’ফ্লেজেণ্ট য'ত জীয়াই থকাৰ বাবে সালোক সংশ্লেষণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল; সেই ক্ষেত্ৰত ২০ টাতকৈও অধিক স্তৰ পাব হৈ অহা ফিষ্টেৰিয়াৰ খাদ্য হ'ল বিভিন্ন ধৰণৰ জলজ উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী - ই এক চিন্তনীয় ব্যতিক্ৰম। ফিষ্টেৰিয়াৰ এনে আকস্মিক মৌলিক বৈশিষ্ট্যৰ কাৰণ বিজ্ঞানীসকলৰ বাবে এতিয়াও অজ্ঞাত। তথাপি অনুমান কৰা হৈছে বিভিন্ন কৃষিজ উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াৰ বিশেষকৈ কুকুৰা আৰু গাহৰিৰ গড়ালবোৰৰ পৰা যিবোৰ পুষ্টিৰ বৰ্জ্য পদাৰ্থ নদীত গৈ পৰে, মোহনালৈ গৈ সেইবোৰৰ পৰিমাণ ইমান বাঢ়ি যায় যে বিভিন্ন উদ্ভিদৰ

পক্ষে সেয়া সম্পূৰ্ণ শোষণ কৰি লোৱাটো সম্ভৱ নহয়। এই উদ্ধৃত পুস্তিকৰ বৰ্জ্য পদাৰ্থৰ সৈতে কোনো অজ্ঞাত প্ৰতিক্ৰিয়াৰ ফলতেই ফিষ্টেৰিয়াৰ দেহত বিযাক্ত জৈৱ ৰাসায়নিক প্ৰস্তুত হয় আৰু তাৰ ফলতেই সিহঁত ভয়ানকভাবে শক্তিশালী হৈ পৰে। উত্তৰ কেৰোলিনা ষ্টেট বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উদ্ভিদ বিজ্ঞানী তথা ফিষ্টেৰিয়া সম্পৰ্কীয় গৱেষণা গোটৰ মুখ্য পৰিচালক জোৱান ডাৰ্ক হোল্ডাৰৰ মতে বছৰৰ পিছত বছৰ ধৰি যি কৌটি কৌটি টন পুস্তিকৰ পদাৰ্থ পানীত ঢালি দিয়া হৈছে তাৰ ফলত হয়তো অজ্ঞাত ভাৱেই এনে এক বিক্ৰিয়া ঘটিছে; যিয়ে এই প্ৰাণীবোৰৰ অন্তৰ্নিহিত বিষ ক্ৰিয়াক জাগ্ৰত কৰি তুলিবলৈ সক্ষম হৈছে।

গৱেষণাৰ পৰা জানিব পৰা গৈছে, ফিষ্টেৰিয়াৰ শৰীৰৰ পৰা নিৰ্গত হোৱা বিষে মাছ-শামুক, কণ্ডু, কেঁকোৰা আৰু অন্যান্য জলচৰ প্ৰাণীবোৰৰ দেহত থকা অম্ল সাম্য বা Salt Balance প্ৰথমে নষ্ট কৰি পেলায়। তাৰ ফলত প্ৰাণীবোৰৰ দেহত অসংখ্য

ক্ষতৰ সৃষ্টি হয় আৰু এটা সময়ত সিহঁত লৰচৰ কৰিবলৈ সম্পূৰ্ণৰূপে অক্ষম হৈ পৰে। তেনে অৱস্থাত ফিষ্টেৰিয়াই সিহঁতক অনায়াসে নিজৰ খাদ্য ৰূপে গ্ৰহণ কৰে। স্তন্যপায়ী সামুদ্ৰিক জন্তুবোৰো ফিষ্টেৰিয়াৰ বিষক্ৰিয়াৰ ফলত মৃত্যু মুখত পৰিব পাৰে। এই বিষ ক্ৰিয়াই মানুহৰ স্মৃতিশক্তি আৰু বোধ বুদ্ধি বিকল কৰিবলৈ সক্ষম। ডাৰ্ক হোল্ডাৰে সেয়ে সতৰ্ক কৰি দি কৈছে, 'ফিষ্টেৰিয়াই কেৱল মাত্ৰ মাছ বা অন্য জলচৰ প্ৰাণীৰ বাবেই নহয়, ই মানুহৰ বাবেও সমানেই বিপদজনক। সেয়ে মৎস্য সম্পদ আৰু মানৱ সম্পদ ৰক্ষাৰ বাবে উপকূলৱৰ্তী অঞ্চলবোৰত আৰু অধিক সতৰ্কমূলক ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাটো নিত্যান্তই বাঞ্ছনীয়।'

কিন্তু, প্ৰায় এক অদৃশ্য, অচিনাকি শত্ৰুৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধৰ উপায় কি? - বিজ্ঞানীসকলৰ সমূহত সাম্প্ৰতিক এয়া এক জটিল প্ৰশ্ন!

*****

বিস্ময়কৰ সাধুশ্য

- ১) নেপোলিয়নৰ জন্ম হৈছিল ১৭৬০ চনত আৰু হিটলাৰৰ জন্ম হৈছিল ১৮৮৯ চনত।
- পাৰ্থক্য ১২৯ বছৰ।
- ২) নেপোলিয়ন নিৰ্বাচিত হৈছিল ১৮০৪ চনত আৰু হিটলাৰ নিৰ্বাচিত হৈছিল ১৯৩৩ চনত।
- পাৰ্থক্য ১২৯ বছৰ।
- ৩) নেপোলিয়নে ভিয়েনা অধিকাৰ কৰিছিল ১৮০৯ চনত আৰু হিটলাৰে ভিয়েনা অধিকাৰ কৰিছিল ১৯৩৮ চনত।
- পাৰ্থক্য ১২৯ বছৰ।
- ৪) নেপোলিয়নে ছেভিয়েট দেশ আক্ৰমণ কৰিছিল ১৮১২ চনত আৰু হিটলাৰে ছেভিয়েট দেশ আক্ৰমণ কৰিছিল ১৯৪১ চনত।
- পাৰ্থক্য ১২৯ বছৰ।
- ৫) নেপোলিয়ন পৰাস্ত হৈছিল ৱাটাৰলুত ১৮১৬ চনত আৰু হিটলাৰ পৰাস্ত হৈছিল বাৰ্লিনত ১৯৪৫ চনত।
- পাৰ্থক্য ১২৯ বছৰ।

চৈয়দ আব্দুল ৰচিদ
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)।

বেগিং

মঃ নাজিৰ হুছেইন
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

বেগিং বৰ্তমান সময়ত সকলোৰে পৰিচিত এটা শব্দ।

প্ৰতি বছৰে জুলাই আগষ্ট মাহৰ ভিতৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ নামভৰ্তিৰ সময়। এই সময় চোৱাত অসমৰ বিভিন্ন মহাবিদ্যালয় তথা শিক্ষানুষ্ঠান বোৰত নতুনকৈ নামভৰ্তি কৰা ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলৰ শিক্ষাবৰ্ষ আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে, অভিভাৱক সকলক এটা ভয়ানক চিন্তাই আৰম্ভি ধৰে; সেইটোৱেই হৈছে বেগিং নামৰ সোঁচৰা ব্যাধিটো। হোষ্টেলত নতুনকৈ থকা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে বেগিংৰ নামত পাৰ্শ্বিক অত্যাচাৰৰ বলি হৈ হোষ্টেল ত্যাগ কৰা ঘটনা আজি সাধাৰণ ঘটনা হৈ পৰিছে। বেগিংৰ অমানুষিক অত্যাচাৰত মৃত্যুৰ মুখত পৰাৰ দৰে নিৰ্মম আৰু কৰুণ ঘটনা ও ঘটিবলৈ ধৰিছে। নৱাগত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকল মহাবিদ্যালয়বোৰলৈ অহাৰ লগে লগে পুৰণা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ একাংশই এই নতুন সকলৰ ওপৰত মানসিক আৰু শাৰীৰিক অত্যাচাৰ কৰে চিনাকী হোৱাৰ নামত। ইয়াতেই ক্ষান্ত নাথাকি দুই একে নৱাগতৰ ওপৰত শাৰীৰিক প্ৰহাৰো কৰে। বৰ্তমান সময়ত বেগিঙে এক প্ৰকাৰ কেঙ্গাৰৰ ৰূপ ধাৰণ কৰিছে। কিছুমান কলেজত বেগিঙে হৈছে এটা উৎসৱ, যাৰ ফলত একোজন ভদ্ৰ, নিৰীহ আৰু নিৰ্দোষী ছাত্ৰই শিক্ষা জীৱনৰ ইতি পেলোৱা দেখা যায়।

আজি-কালি গাঁৱৰ ছাত্ৰ এজনে চহৰৰ স্কুল-কলেজত পঢ়িবলৈ আহিব ভয় কৰা হ'ল। অভিভাৱকে নিজৰ সন্তানক এখন ভাল স্কুল বা কলেজত নাম ভৰ্তি কৰাবলৈ বিচাৰে। কিন্তু সাহস গোটাব নোৱাৰে বেগিঙৰ ভয়ত। কিহৰ বাবে আজি পৱিত্ৰ বিদ্যামন্দিৰলৈ যাবৰ কাৰণে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বা অভিভাৱকৰ বুকু কপি উঠা হৈছে? কিছুমান মেধাৱী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ স্বপ্ন দুঃ স্বপ্নত পৰিণত হবলৈ ধৰিছে। ইয়াৰ মূলতে বেগিং নামৰ ভয়ংকৰ শব্দটো। বেগিং হ'ল এনে এক ব্যৱস্থা য'ত নতুন চামৰ লগত পুৰণা চামৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ চিনাকী হোৱাৰ প্ৰত্যেক ব্যৱস্থা। কিন্তু সেই বুলি এক শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে নিজৰ আমোদৰ বাবেই হওঁক বা অন্যকাৰণতেই হওঁক অন্য এজন ছাত্ৰক কাঠৰ পুতলাৰদৰে ব্যৱহাৰ কৰাৰ আমি পক্ষপাতী হ'ব নালাগে। বেগিঙৰ নামত হোৱা এনে কাৰ্য্য ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ মাজত এটা অশ্ৰদ্ধা আৰু হিংসা মূলক বাতাবৰণ হৈ সৃষ্টি কৰে।

নতুন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে খুব কষ্ট কৰি উত্তীৰ্ণ হৈ উজ্জ্বল ভৱিষ্যতৰ আশাৰে মহাবিদ্যালয়ত নাম ভৰ্তি কৰে উচ্চ শিক্ষা আহৰণৰ বাবে। তেনে ক্ষেত্ৰত বেগিঙৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী গৰাকীৰ মানসিক প্ৰতিক্ৰিয়া কেনে হব পাৰে তাক সকলো

ছাত্র-ছাত্রীয়ে উপলব্ধি কৰা উচিত। বেগিঙৰ সমস্যাই বৰ্তমান আমাৰ দেশত শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত জটিল ৰূপ ধাৰণ কৰিছে।

অসমৰ কেইবাখনো আগশাৰীৰ শিক্ষানুষ্ঠান তথা মহাবিদ্যালয়ত হোৱা বেগিঙৰ ঘটনাই কিছুদিন আগলৈকে অসমৰ বাতৰি কাকত সমূহৰ শিৰোনামা অধিকাৰ কৰি আহিছে।

বেগিঙৰ নামত চলা বৰ্বৰ অত্যাচাৰ সহ্য কৰিব নোৱাৰি গৰ্গ বা চিৰঞ্জীৱ দত্তইযোৱা কেইবছৰ মান আগতে তেওঁ লোকৰ সোণালী ভৱিষ্যতৰ সপোন অকালতে বিসৰ্জন দিয়া খবৰ আমি কাকত যোগে পাই আহিছো।

বেগিঙৰ এই ঘটনাৱলীয়ে সকলো শ্ৰেণীৰ লোককে উদ্ভিগ্ন কৰি তুলিছে। শিক্ষাৰ নামত হোষ্টেলৰ জেষ্ঠ আবাসী সকলে তেওঁলোকৰ নৱাগত আবাসী সকলক চিনাকি হোৱাৰ নামত চলোৱা কল্পনাৱীত অত্যাচাৰ আদি অমানবীয় কাৰ্য্য। সঁচা অৰ্থত বেগিঙৰ নামত মহাবিদ্যালয় সমূহত যি এক উশৃঙ্খল বাতাবৰণৰ সৃষ্টি হৈছে তাৰ নিৰাময়ৰ বাবে এক জনমতৰো প্ৰয়োজন নহ'লে নতুন চামৰ উপযুক্ত শিক্ষা গ্ৰহণত ই অন্তৰায় হৈ পৰিব। বেগিঙক কেৱল গৰিহনা দিলেই ৰোধ নহয়। কাকতে পত্ৰই ইয়াৰ বিষয়ে আলোচনা-বিলোচনাই থাকে যদিও কোনো মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষ তথা ছাত্ৰ সমাজে প্ৰত্যক্ষ ভূমিকালৈ বেগিঙ নিৰাময়ৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা পৰিলক্ষিত হোৱা নাই। এনেদৰে হেমাৰি কৰি কটালে আমাৰ ছাত্ৰ সমাজৰ অধিক

ক্ষতিহে কৰিব।

বেগিঙ বন্ধ কৰাৰ উপায়ঃ-

ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্যসকলে বেগিঙ ৰোধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কঠোৰ হ'ব লাগে। তেওঁলোকে সাধাৰণ সভা আহ্বান কৰি নৱাগতসকলৰ লগত চিনাকী হোৱাৰ নামত হাৰাশাস্তি নকৰিবলৈ সকলো পুৰণা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক সকীয়াই দিব লাগে। বেগিঙ সাধাৰণতে মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষৰ অজ্ঞাতে কৰা যায়, তেনেক্ষেত্ৰত উচিত বিচাৰ কৰি শাস্তিমূলক ব্যৱস্থা হাতত ল'ব লাগে।

কৰ্তৃপক্ষই বেগিঙ কৰি ধৰা পৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওপৰত কঠোৰ ব্যৱস্থা ল'ব লাগে। হোষ্টেলৰ ক্ষেত্ৰত অধীক্ষকে অতৰ্কিত হোষ্টেলৰ ভিতৰত সোমাই কোঠা সমূহৰ পৰীক্ষা কৰিলে আচলতে হোষ্টেলৰ ভিতৰত কি হৈ আছে ধৰা পৰিব। হোষ্টেল অধীক্ষক সদায় এই ক্ষেত্ৰত সাহসী আৰু কিছু কঠোৰ হ'ব লাগে।

বেগিঙৰ বিৰুদ্ধে কঠোৰ আইন প্ৰণয়ন কৰিব লাগে আৰু এনে অপৰাধী বিনা জামিন আৰু পুলিচৰ আয়ত্তৰ ভিতৰত কৰিবৰ বাবে "আছু" নাইবা অন্য সংগঠন বোৰে অসম চৰকাৰৰ ওচৰত দাবী জনাব লাগে। লগতে বেগিঙৰ দৰে অপসংস্কৃতি দমন কৰিবলৈ আন্দোলন গঢ়ি তুলিব লাগে। তেতিয়া বেগিঙৰ দৰে এটা অপসংস্কৃতি দূৰ কৰিব পৰা যাব।

*****

অনুৰাধা আৰু এটা ষিকুইয়েম

নীলমণি দাস

*A love that makes breath poor
and speech unable
all manner of so much I love you.*

(King Lear)

সন্ধিবিহীন কোঠাটোৱেই মোৰ শেৰাশয়
নিসংগ নীলিমাৰ।

তাহানি কলেজৰ সোণোৱালী দিন ক'ত
এতিয়া মোৰ হাতত

অনুভৱৰ পৃথিৱী “অনুৰাধাৰ দেশ”
শেষ হ'বলৈ আৰু কেইপৃষ্ঠামান বাকী।

সোমাই আহা

কিহৰ লাজ!

কলেজ এৰিবৰে পৰা..

আজি, হঠাৎ কিয় যে আহিলা।

ভয় লাগিছে—

নকবা মোক তোমা বিয়াৰ কথা

শুনাবা কেৱল

কোনদিনা হোমৰ ছাই-গুড়ি ল'বা।

কল গচৰ তলত

মাহ হালধিৰে গা ধুৱা।

সেইদিনা মই কটাই দিম

কোনোবা বেপ্তাৰাত উন্মাদবিহীন হৈ

বিয়েৰৰ পিয়লাত আঙুৰৰ স'তে।

দুটি ওঠৰ মাজত এটি চিগাৰেটৰ

নিচাক কুঁ-লীৰ স'তে।

ৰঙীন কথাছৰিৰ কুশীলৱৰ

প্ৰতিটো আঘাটৰ স'তে

মই গান গাই থাকিম
কোন সেই তচকন্দৰ উজবেক গায়ক,
লিয়াকত আলিৰ দৰে
মই গান গাই থাকিম
কোন সেই তচকন্দৰ উজবেক গায়ক;
লিয়াকত আলিৰ দৰে
নিয়তিৰ নিষ্পন্দ সময়ৰ স'তে।
মই তোমাক কিদৰে পাহৰিম।
তোমাৰ এই ঘোৰ এন্ধাৰ চুলিকোঁছা
এৰি এৰি বাজি থকা শ্বুমনৰ সুৰত
অসংযত ষিকুইয়েম।

*****

আচলতে

হিমাংশু বৰ্মন
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

অহোবাতি খেদি ফুৰিছে তোমাৰ স্মৃতি
সুগন্ধি যক্ষণাত ছটফটাইছে
আত্মহাৰা হৈ আন্ধাৰতে গুণ গুণাইছে
হৃদয়ৰ কৰুণ ৰাগ।

তোমাৰ সতে কথা পতাৰ কথা আছিল
নিয়কত গা-ধোবা হাচনাহমাৰ
প্ৰেমৰ,

অতঃপৰি সান্তনা হৈ পৰি ব'ল ভৰি পথানত
দুবৰি বনৰ ঠাৰিডালত লুকাই থকা
জীউটোৰ দৰে মোৰ আশা

ব্ৰহ্মমান

কান্দিব জনা হলেও এসোতা কান্দি ললেহেতেন
দুখবোৰ খুই নিয়াকৈ।

আচলতে কি জালা?

তুমি নোহোৱা দিনবোৰত

কালিজাৰ উচুপনিবোৰে কাণে কাণে কৈ যামহি মোক

আন্ধাৰতে মুখ লুকুৱাবলৈ

সন্ধ্যাতী চৰাইৰ পান নুশুনিবলৈ,

জোনাকী মেল নাপতিবলৈ,

দুখ এৰি সুখৰ সতে সহবাস নকৰিবলৈ

তোমৰেই শপত

কথাবোৰনো তোমাক কও কেনেকৈ

*****

“অনুগ্রহ কৰি মোক অকলে
থাকিব দিয়া”

পঙ্কজ ডেকা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

তোমাক পাহৰাৰ দিন ধৰি মই ৰামধেনু চোৱা নাই
কাৰণ তুমি মোক কৈছিলো ৰামধেনু তোমাৰ প্ৰিয় বুলি
আবেলি পৰত মই ফুৰিবলৈ যোৱা নাই সৌ নিৰ্দিষ্ট ঘাটলৈ
ঘৰমুৱা চৰাইজাকে মোক দেখি কিৰিলি পাৰে বুলি ॥
নাজানিছিলো তোমাৰ মৰম মিছা মৰমৰ শ্ৰুতলিপি
হাঁহিৰ প্ৰতিটো কোঁহত অজান সাঁথৰৰ ৰাগী
যদি অনুভৱ তোমাৰ ইমান লেহুকা, শব্দ তোমাৰ ইমান
ভাৰ সাম্যহীন।

কিয় কৈছিলো তুমি মোক ভাল পাওঁ বুলি!
আশাকৰো তুমি এতিয়া গুচি যাবা মোৰ কাষৰ পৰা
চিৰদিনলৈ....

কাৰণ মই এতিয়া মই নহয় যে তোমাৰ
চকুত মই নিজৰ ছবি চাম আগৰ দৰে!
মই এতিয়া মাত্ৰ মোৰ বাবে, পৃথিৱীখন সঁচাই তোমাতকৈ
বহু বেছি ধুনীয়া

অনুগ্রহ কৰি মোক অকলে থাকিব দিয়া ॥

*****

মই, অৰণ্য আৰু কবিতা

দিপজ্যোতি কাকতি
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

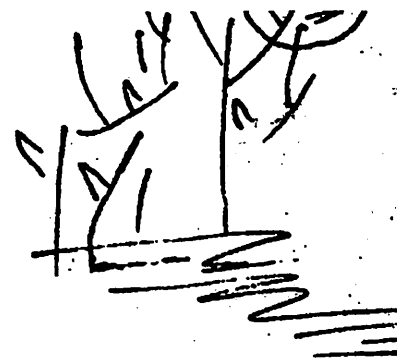

আজিৰ সমাজ

ৰবুল দাস
স্নাতক ১ম বৰ্ষ

যোৱানিশা মোৰ আৰু কবিতা লিখা নহ'ল
সন্ধিয়াৰে পৰা মই বৰ ব্যস্ত
আকাশ নেদেখা চৰাইতোৰ স'তে
মই মোক তেওঁৰ ছাঁটোৰ দৰে
দেখিছিলো। পাতৰ সবসৰনিৰ মাজে মাজে
খাজি দিয়া আছিল ৰাতি শানত দিয়া গান
নিসংগতাত মোৰ আন্ধাৰে লুকুৱাইছিল
দুখৰ দৰে,
বাৰীৰ পিচৰ ছোপ পতা মেকুৰীতোৰ
সেমসেমীয়া উশাহ ওৰোটো নিশা মই কপিছিলো
নদী কিমান দ? জুখিব পাৰিনে?
একাঠু পানীক সুধিছিল এজাক শিয়ালে
শেলুৱৈনিৰ কাষৰ শিলবোৰে হাঁহিছিল
হুৱা দিয়া শিয়ালবোৰক চাই
অৰণ্যই কোৱা কথাবোৰ
মই তেওঁক নক'লো।
সন্ধিয়াৰে পৰা মই বৰ ব্যস্ত
যোৱানিশা মোৰ আৰু কবিতা লিখা নহ'ল।

*****

আজিৰ সমাজখন
এজাক বিষাক্ত পোকৰ দৰে
ছানি দৰা এখন সমাজ।
এৰা !.....
এখন আধুনিক সমাজ
ভূ-লুণ্ঠিত জনতাৰ কান্দোন,
বিলাসী-গাড়ী অট্টালিকাৰ
প্ৰদূষণত কম্পিত,
জন-গণৰ হৃদয়
সৌৰা;
অন্নৰ তাড়ণাত ছটফটাব
লাগিছে,
হেজাৰ অনাথ শিশু।
আজি,
সামিকৰ সময়,
সমদূতৰ হাত দুখন যে
সিহতৰ ডিঙিৰ ফালে
আগবাঢ়ি আহিছে; আৰু
অলপ সময় বাকী
জীৱনৰ জীৱান্তলৈ গতি কৰাৰ ॥

*****

এটা উলংগ মৃতদেহ

বিপুঞ্জয় পাঠক
স্নাতক ১ম বর্ষ

তুমি কোন বাক
মোক বিলাস্তু কিয় কৰিছা?
তুলিকা ডালেৰে বাক তোমাক
কোনে সজিব কৰিছে ...
আতংকত কপি উঠিছে,
মোৰ চেচা কলিজাটো।
তৰপে তৰপে বাক কোনে আজি
সজাই তুলিলে?
এই যৌৱন বাক উলংগ দেহাটো
বাক কোনে আকিছে?
ক্ষত বিক্ষত অংগবোৰেৰে
কিয়?
বক্ত বিয়পি পৰিছে!
আৰু ..
অজশ্ৰ বলিয়া ডেকাৰ
ধৰ্মনৰ স্পষ্ট ছিন।
আজি বাক মোক কোনে দেখুৱাইছে?

নিষ্পাপ --
পদুম পাহিৰ দৰে।
পাত গাভৰুৰ উলংগ মৃতদেহ।
কাৰ তুলিকাত ফুটি উঠিছে?
কামনাৰ বলি হোৱা এটা
উলংগ মৃতদেহ।

*****

ৰণ্যভূমি অসম

মঃ হেকিমুদ্দিন আহমেদ
স্নাতক ১ম বর্ষ

শহীদৰ তেজেৰে বোৱালে
অসমত জলন্ত শিখাৰ জুই।
শ্রদ্ধা যাছিছো, নিবেদিছো
অস্তৰ আত্মাৰ চিৰ কামনা।
আশীষ নিৰ্মালিয়ে যাৰ
কপালৰ শিৰ সিন্দূৰ
সেয়া জানো স্থিৰ হৈ ব'ল?
এন্ধাৰৰ সুযোগত ধাৰিত হ'ল
ধ্বংসৰ প্ৰতিধ্বনি, ধ্বংসই ধ্বংস।
কিয় জানো আজিও জ্বলি উঠিছে
অসমৰ জলন্ত শিখাৰ জুই,
তথাপি আজিও বোৱাব পৰা নাই
সমগ্ৰ অসম ভূমিত শান্তিৰ বোল।
সূৰ্য্য অস্ত যোৱাৰ লগে লগে আৰম্ভ হয়
বিভৎস চিঞৰেৰ কোলাহল,

আতংকৰ প্ৰৱল ভয়ত নিশাৰ
অন্ধকাৰ শেষ হয় উজাগৰে।
মনত আশাৰ সঞ্চাৰ লৈ
জীয়াই আছো শান্তিৰ লাগে,
আমাক শান্তি লাগে,
মুখৰিত কৰিছো আমি
একেলগ হৈ অসমৰ জয়গান
জয় অসম জয়

*****

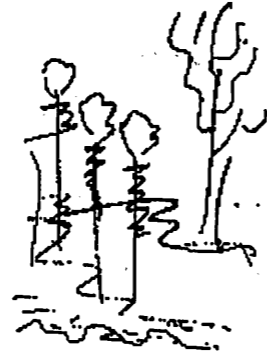

মই মাথো এডাল ধূপকাঠি

হেমেন বনিয়া
স্নাতক ২য় বর্ষ

মই মাথো এডাল ধূপকাঠি
জ্বলিব দিয়া, শোহৰ হ'বলৈ নিদিবা।
নিজে, নিজে,
জ্বলি পুৰি চাই হৈ
নিঃশেষ হ'বলৈ দিয়া।
গোসাই ঘৰৰ থাপনাৰ কাষত
নাসৰা স্মশানৰ চিতাৰ কাষত
মোৰ কোনো শংকা নাই
এয়াই সত্য,
সত্যলৈ মোৰ ভয় নাই
মই জ্বলিবই লাগিব।
যদিও মই
এটি মিশ্ৰণ, জ্বৰ পদার্থৰ
জুই সংস্পৰ্শতেই আৰম্ভণি।
উম্মি উম্মি জ্বলাৰ জীৱন।
ধোৱাৰ কুণ্ডলী সাজিয়েই
আয়ুসৰ দৰে চুটি হৈ পৰো।
ভয়ৰ ৰূপ লৈ
মিলন ঘটাবঁ অনু পৰমাণুৰ লগত।
মই মাথো এডাল ধূপকাঠি।

***

যাত্ৰী

নিটুল বনিয়া
স্নাতক ২য় বর্ষ

মই চঞ্চল হৈ উঠো
তোমাক দেখিলেই,
বেলগাড়ী অহাৰ উমান পাই
চঞ্চল হোৱা যাত্ৰীৰ দৰে
আৰু তেতিয়াই মোৰ কলিজাৰ
সিৰা উপশিবাবোৰৰ মাজত
হাই-উৰুৰ সৃষ্টি হয়।
স্বাভাবিক গতিত চললচ কৰা তেজবোৰে
হৈ পৰে পৰল সোঁত
উতপ থপ লগাই তোমাক পাবলৈ।

***

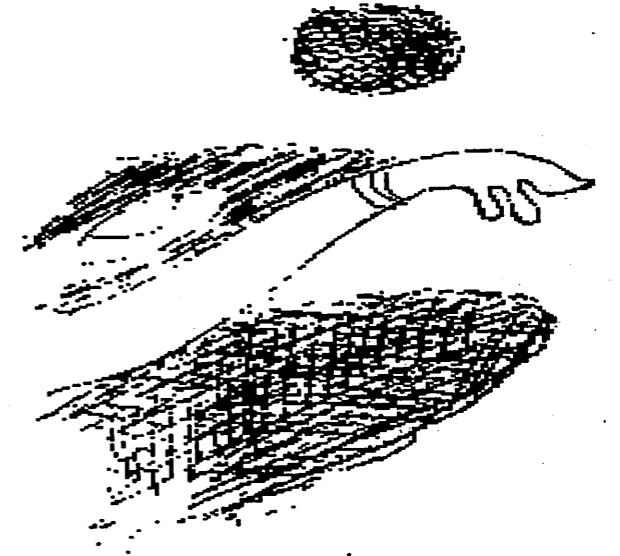
ৰঙা গোলাপজোপা আৰু মোৰ সপোন

জয়ন্ত দত্ত
স্নাতক ১ম বর্ষ (কলা)

বাগিছাৰ দেখিবলৈ এতিয়া
বেছ শুৱনি হৈ পৰিছে
তোমাৰ বাক মনত আছেন
দুয়ো একেলগে ৰুৱা
সেই ৰঙা গোলাপজোপাৰ কথা?
গোলাপজোপাত এতিয়া
বহুতো ফুল ফুলিছে।
তুমিতো অহাৰ কথা আছিল
ই ফুলুলাৰ বতৰতে।

কিন্তু
তুমিচোন নাহিলা
জানা! গোলাপজোপাতো এতিয়া
এটা অচিন ৰোগে বাহ লৈছে।
লাহোহে গোলাপজোপা
মৰহি যাবলৈ ধৰিছে—
ঠিক মোৰ সপোনবোৰৰ নিচিনাকৈ।
মৰহি যাবলৈ ধৰা গোলাপজোপাত
দৰৱ দিলে
নিশ্চয় ই জী উঠিব
আৰু পুনৰ ডাল ভৰি ফুলো ফুলিব।
কিন্তু মোৰ মৰহি যোৱা সপোনবোৰ ...
আছে জানো তোমাৰ ওচৰত
সেই দৰৱ,
যিয়ে নেকি জীয়াই তুলিব পাৰিব
মোৰ মৰহি যোৱা অলেখ অযুত
সপোনবোৰক??

***

কেচা তেজৰ গোন্ধ

ৰিন্ত মহন্ত
স্নাতক ২য় বর্ষ (কলা)

পূৱ আকাশৰ বেলিটো যেন
তমকি ৰৈছে
সভ্যসকলৰ ৰক্তপিপাসু হুংকাৰক
উপলুঙা কৰিছে সূৰ্যদেৱতাই।
পুহমহীয়া জাৰৰ সেমেকা ৰাতিপুৱা
আমি ৰ'দালি নিবিচাৰো,
পৰিৱৰ্তনকামী আমি, বিচাৰো
কোনো যুৱকৰ কেচা তেজৰ গোন্ধ।
নিয়ৰসিক্ত যাহ বনে আকোৱালী লয়
কোনো নৃসংগ হত্যাকাণ্ড, মৌনভাৱে
আমিবোৰ প্রকৃততে একো একোজন
জিহ্বাসু হত্যাকাৰী।

***

ধুমুহা

দীলিপ কলিতা
স্নাতক ২য় বর্ষ

মই অস্থিৰ চঞ্চল
ধুমুহাজাকে মোৰ একো অনিষ্ট কৰিব পৰা নাই
ধুমুহাৰ পিছত মই শান্ত, নিৰ্বিকার।
ধুমুহাজাকৰ প্ৰবল কোৱত
মোৰ শূন্য হৃদয়খন আপ্ত হৈছে
বিবাদৰ ছাঁ আতৰাই
সৰ্গৌৰৱে ঘোষণা কৰিছো
মই এজন প্ৰেমিক।
মোজ্জ্বল হৈ যোৱা স্নায়ুবোৰ
আজি কাৰ্যক্ষম
তোমাৰ নিবিড় সান্নিধ্য
মোৰ বাবে প্ৰেৰণা
ঠিক ধুমুহাজাকৰ দৰে।।

*****

আহবান

দীগম্বৰ ডেকা
স্নাতক ২য় বর্ষ

কুণ্ডলী পকাই যোৱা
চিগাৰেটৰ ধোৱাৰ দৰে-
অৰ্থহীন
অৰ্ধসমাপ্ত জীৱন।
মলয়া বতাহত ভাহি আহে
গেলিব ধৰা মৃতদেহৰ
উৎকট গোন্ধ।
বুঢ়া লুইতৰ বালিচাপৰিত
নিষিদ্ধ গণকবৰ
বণদন্দুভি
সময়ৰ আহবান
শান্তি সমাগত হওক
এয়া জনতাৰ আহবান।

*****

আক্ষেপ

ডিম্বেশ্বৰ কলিতা
স্নাতক ৩য় বর্ষ (কলা)

চৌদিশে আজি ছানি ধৰিছে
এক আতংকময় আন্ধকাৰে।
আকাশৰ মেঘবোৰেও
কেওফালে প্ৰচণ্ড শব্দৰে
এক অজানিত জয়াল ভাব সৃষ্টি কৰিছে।
পলাকতে বুজাব মোৱাৰা
আশান্ত কোৰহালৰ সৃষ্টি হৈছে।
দূৰৈত কৰৱাৰ পৰা বিধিবিধি
শুনা গৈছে কোনো প্ৰাণ পিপাসুৰ চিঞৰ।
আৰু শুনা গৈছে-
কোনোজনে আপোন জনক হেৰুৱাৰ শোকত,
এক হৃদয় বিদৰা কান্দোন।
প্ৰতিটো মুহূৰ্ততে দপ দপে জ্বলি উঠিছে
এক হিংসা প্ৰতিহিংসাৰ জুই।
মোৰ মনত ভাব হয়
কি এতিয়াও কাল নিধাৰ
এন্ধাৰ আতৰাৰ সময় ছোৱা নাই নে?
আমি যেন এন্ধাৰৰ মাজতে
নাইকিয়া হৈ গৈ আছো।
আৰু এদিন ...
আমাৰ অস্তিত্বৰ পৰিচয়
আমাৰ কংকালোৰে পাব
আমি যে অসমীয়া।।

*****

হত্যা

দিপক চন্দ্ৰ দাস
স্নাতক ১ম বর্ষ (কলা)

মানুহ নহয় সিহঁত, নহয় শিশু
হাবিৰ বনৰীয়া জন্তু।
খাবলৈ নোপোৱা বাঘৰ দৰে
মানুহ বিচাৰি ফুৰে
ডিঙিত চেপাদি চেপি মাৰি
দেহটি পেলাই দিয়ে
কোনোবা নিৰ্জন ঠাইত।
দিনৰ পিছত দিন যোৱাৰ পিছতো
অহা নাই সিহঁতৰ গাত চেতনা।
হিংসা পৰিহাৰ কৰিবলৈ যে
আগুৱাই অহা নাই, আৰু নাই।
সিহঁত মানৱ নহয়
হিংসাত উন্মত্ত হৈ ধৰিছে বাঘৰ ৰূপ, আৰু কৰি গৈ
আছে শেষ
নিষ্ঠাবান মানুহক নোহোৱাকৈ লেখ।

*****

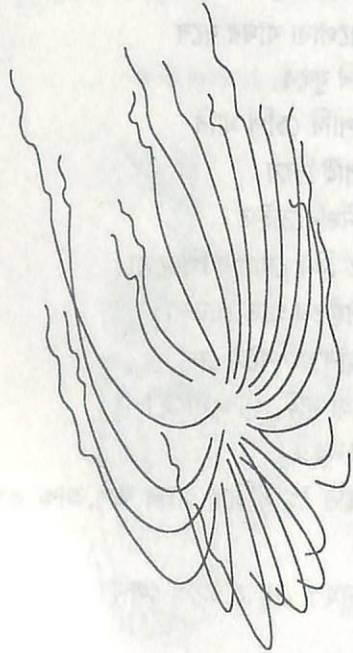

অনুভব

মঃ চফিকুৰ বহমান
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (কলা)

তুমি এটা নিলিখা কবিতা
নিশাৰ ৰূপালী জোনাক
আকাশৰ বগা ক'লা মেঘ
তুমি নোহোৱা একোতে ৰজিতা
তুমি এপাহি অপৰাজিতা
নন্দন কাননৰ
তুমি এটা মিঠা অনুভব
মোৰ হৃদয়ৰ।।

*****

এটি সপোন

চৈয়দ আব্দুল মজিদ
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ (কলা)

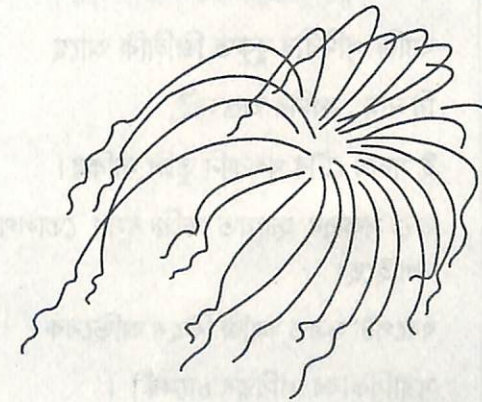
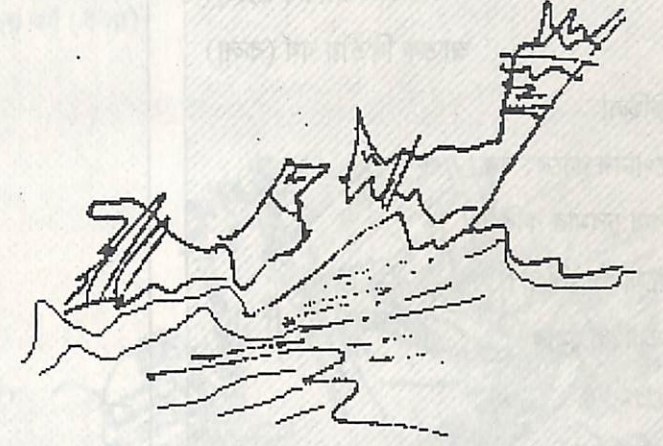
শিলপুটি আৰু ধুলিৰে এটি জবাজীৰ্ণ পথ,
সজিৰ হয় তোমাৰ পদধ্বনিত।
দুচকুৰ মধুৰ চাৰনি,
লাবণ্য গুঠ দুটিৰ কোমল হাঁহি
সেয়াই আছিল তোমাৰ সন্তোষণ।
নকওঁ বুলিও কোৱা বহু কথা,
নিদিওঁ বুলিও দিয়া বহু মৰম
নাচাওঁ বুলিও চোৱা ...
সকলো বোৰ আছিল মৰমৰ দান
বলীয়া হৈছিল মোৰ দেহ মন।
আশাৰ ফুলপাহি সজিৰ হৈছিল
মোৰ হিয়াৰ বেদীত।
ভৰি পৰিছিল মৰমেৰে,
দেহ সাগৰৰ জলাবৃত্তি।
এটি এটি কৰি মৰমবোৰ দৰা দিছিল,
পাহ মোলি মোৰ দৃষ্টিত।

*****

বিবৰ্তনৰ পথত

সোণেশ্বৰ কুমাৰ
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (কলা)

তোমাৰ চকুৰ আগৰ
তেজৰ নৈ খন
এতিয়া আকৌ অবিৰাম ভাৱে
ববলৈ ধৰিছে
হো .. হো... হো....।
বন্ধু,
এতিয়া আকৌ
প্ৰতিটো মুহূৰ্ততে
আকাশে বতাহে কেৰল;
বাৰুদৰ গোলক, পোৰা মঙহৰ গোলক
য'ত প্ৰতি নিশাই শুনা যায়
বন্দুকৰ শব্দ;

পথে পথে ভাঁহে মাথো
মানুহৰ কেঁচা তেজৰ বন্যা।
মানুহৰ মাজত কেৰল
নৰ হত্যাৰ নৰ নৰ আঁচনি
চৌদিশে ভাঁহিব ধৰিছে কেৰল
অসহায় মানুহৰ কান্দোনৰ কল্লোল।
বন্ধু,
এবাৰ তুমি তোমাৰ
বৈপ্লৱীক চশমা যোৰ
খুলি চোৱা,
দেখিবা ...
এটা বিবৰ্তন।
কি যে মহা পৰিৱৰ্তন
জীৱন নামৰ সংগ্ৰামৰ বাটত।।

*****

উপলব্ধি

জীৱিত্ব গুচুইন
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

কিয় বচিছিলো
সেই সপোনৰ কাৰেং শব্দ,
আজি কিয় চুবমাৰ কৰিলা
মোৰ নামো পাহৰিলা।
হৃদয়ত আছিল মোৰ
অশেষ প্ৰেম
তুমি নাজানিলা,
তোমালৈ মোৰ
কিমান মৰম আছিল
কিয় তুমি পাহৰিলা।
সাগৰতকৈ গভীৰ মোৰ প্ৰেমক
কিয় তুমি প্ৰত্যাহ্বান কৰিলা,
মোৰ সপোনৰ কাৰেং শব্দক
কিয় তুমি চুবমাৰ কৰিলা?
আৰিছিলো যাক মই আপোন বুলি
অপবাদ দিলা মোক প্ৰবঞ্চক বুলি,
গোটেই জীৱন সুখত থাকি
এয়ে মোৰ অন্তৰৰ কামনা
যদি কেতিয়াবা সময় পোৱা
প্ৰকাৰ স্মৰণ কৰিবা মোক।

***

ধ্বনি

শ্ৰী জ্যোতিষ চন্দ্ৰ ডাউকা
কাৰ্যালয় সহায়ক
ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়

আজি ৰে ৰে কিহৰ ধ্বনি
শুনিলৈ পাওঁ -
শব্দৰ, মাধৱৰ স্মৃতি চিহ্ন
আজি গোটেই পৃথিৱীতে আলোকিত
হৈ উঠাৰ উমান পোৱা গৈছে।
বৈষ্ণৱ কবিৰ সাৰ্থকতা -
আজি পৃথিৱীৰ বুকুত জিলিকি আছে
যি নাম, ধ্বনিৰ অন্ত নাই,
ই সদায় টোৰ খলকনি তুলি থাকিব।
ভক্ত সকলৰ হৃদয়ত ডক্তি বসৰ তোলপাল
লগাইছে।
বৰপেটা সত্ৰত আজি কিহৰ অভিষেক -
সত্ৰাধিকাৰৰ দায়িত্ব চানেকী।

***

হৃদয়ৰ চকুলো

শ্ৰীহেমন বনীয়া
২য় বৰ্ষ (কলা)

প্ৰভাতী পক্ষীৰ মাতত সাৰ পালো
নে তোমাৰ মাতত?
পূৰ আকাশত ৰঙা বেলিৰ আভা,
কলা ডাৱৰ আতৰি গ'ল কেনিবা।
নীলা সাগৰ নে? মুকলি আকাশ
সচাই দাপোনে মিছা নকয়।
জানিলো আকাশহে নীলা সাগৰ নহয়।

তুমি দিয়া চিঠিৰে কাগজৰ নাওঁসাজি
দিছো নীলিম সাগৰৰ বুকুত মেলি।
বিব্ বিব্ কে বলা মলয়াজাকে
অজান দেশলৈ ভাহি নিব চাগে।
সহযাত্ৰীৰ প্ৰতিশ্ৰুতি তোমাৰ দুখৰ ক্ষণত।
অজানিতে আতৰি যাম তোমাৰ সুখৰ ক্ষণত।
ভাবিম আতৰি আহি এটি পৰত
কি বা পালো মই আৰু কি বা হেৰুৱালো।

যাত্ৰা মোৰ অবিৰাম শুকান মৰুত
সহযাত্ৰী হব মোৰ মধ্যাহ্নৰ বেলি
আৰু তপত বলু কা।
নিবিচাৰো আৰু তোমাৰ আচলৰ ছাঁ
নুশুনো আৰু ভালপোৱা বাহীৰ সুৰ।
নিতিতাওঁ আৰু চকুলোৰে বালিৰ মৰু।
নেদেখো আৰু নিজৰ বাবে সোণৰ মৰিচিকা
নিলিখো আৰু প্ৰাণৰ আধৰুৱা কবিতা।

***

ৰঙিয়া কলেজ

শ্ৰীৰূপশ্ৰী ডেকা

স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা শাখা)

সিদিনা সলনি কৰিছিলো মোৰ পৰিচয়
শিকি লৈছিলো সোণালী জীৱনৰ জটিল অংক
ঠিক সেইদিনাৰ পৰাই মই তোমাৰ লগৰীয়া
অ' মোৰ ৰঙিয়া কলেজ মোৰ যৌৱনৰ প্ৰথম
কলেজ।

তোমাৰ দেহত উতলা যৌৱনে বালিঘৰ সাজিছে
তুমি পকা আপেলৰ নিচিনা গোন্ধাইছ
তুমি পৰজনমৰ সপোন
সমনীয়াৰ আলিঙ্গনত তুমি শান্ত।

মোক চিনি পাইছা ?.....পাইছা জানো
চিনি?

অ' মোৰ ৰঙিয়া কলেজ
মই দুখীয়া পিতাইৰ পেটমোচা জী
যিয়ে জোৰ কৰি হেবাইছিল সুন্দৰ পথ।

মোৰ মনৰ সোণালীস্বপ্ন আশাৰে লৈ
মই আহিছো অ' মোৰ ৰঙিয়া কলেজ মই আহিছো
কলেজৰ খিড়ীকিৰে জুমি চাব ডেকা গাভৰুৱে
কলেজৰ বাবান্দাত ল'ৰা-ছোৱালীৰ
হাঁহি খিকিন্দালিৰ মাজত বান্ধবীক গুনাও কবিতাৰ

পিছত কেৱল কবিতা।

ৰঙিয়া কলেজ তোমাৰ অন্তৰত আছে সাহসী মন
য'ত আছে বহুতৰে স্বপ্নৰ মালা
য'ত কেন্দুকোনাৰ ছোৱালীজনীয়ে
Highway chawk ৰ ৰাজা হোটেলত আড্ডা দি
ভালপোৱা ছোৱালীজনীৰ
প্ৰাণৰ বান্ধবীও হ'ব পাৰে।

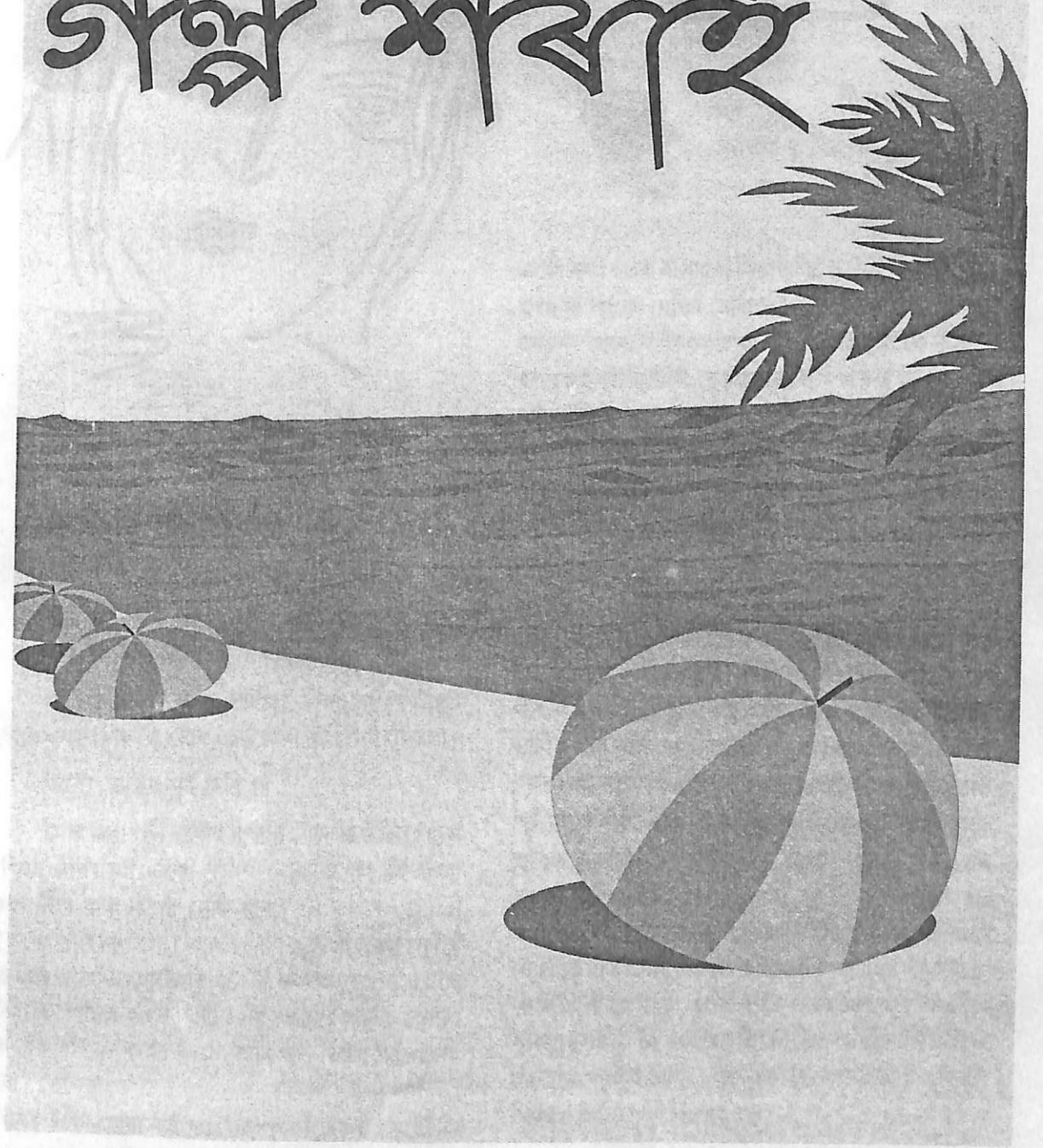
য'ত কাজিগাৱৰ কোনো ল'ৰাই
কলেজৰ চিৰিত বহি আনন্দ লভে
পুৰণি স্মৃতি বোৰ মৰহি যাব
কোনোবা পুঠিমাৰীৰ ছোৱালীৰ বাবে
আকৌ আগমন ঘটিব জাক জাক লগৰীয়াৰ।

ৰঙিয়া কলেজ তুমিটো বৈ আছা, বৈ আছা
আৰু বৈ থাকিব কিবা অনন্ত কাললৈ
জ্ঞানৰ পোহৰ বিলায়
বিশ্বাসৰ চাকি জ্বলায়.....শলিতা বঢ়াই।

অ' মোৰ ৰঙিয়া কলেজ, মোৰ যৌৱনৰ প্ৰথম
চেনেহী কলেজ
লিখিব নোৱাৰোনে অবিৰাম মোৰ স্বপ্নৰ কবিতা।

*****

গল্প শৰ্কাই

গল্প

পৰিবৰ্তন

শ্ৰীমূপেন চন্দ্ৰ নাথ

স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ (কলা শাখা)

নবৌ অ' নবৌ .....

- কোন অ'?
- মই ত্ৰিদিপ।
- অ' ত্ৰিদিপ, আহা, ভিতৰতে বহাহি।

মই গৈ ভিতৰৰ কামত বহিলো। কিছু সময়ৰ পাছত নবৌৱে একাপ চাহ লৈ মোৰ ওচৰলৈ আহিল। মই সুধিলো -

-নবৌ, ভাস্কৰ নাই নেকি?

মোৰ কথা শুনি নবৌৰ মুখখন সেমেকি উঠিল। যেন কান্দিহে দিব। মই একো বুজিব নোৱাৰিলো। মই কিবা নকবলগীয়া কথা কলো নেকি বাৰু? নে ভাস্কৰৰ .....। মই একো ভাবি নাপালো। ভাস্কৰ মোৰ কলেজীয়া বন্ধু। সুদীৰ্ঘ পাচ বছৰ একেখন হোষ্টেলৰ একেটা কামতে দুয়ো একেলগে কটাইছে। অভিন্ন হৃদয়ৰ বন্ধু আমি। আমাৰ মাজত কোনো লুক-ঢাক নাই। সকলো কথা আমি মুক্ত ভাৱে আলোচনা কৰো। তেনেস্থলত .....। মোৰ দুচিন্তা লাগিল। ভাস্কৰৰ একো হোৱা নাইতো। মই পুণৰ সুধিলো .. নবৌ কি হ'ল মনে মনে থাকিলা যে ...। ভাস্কৰৰ কথা নুসুধিবা ত্ৰিদিপ। ল'ৰাটোৰ কি হৈছে একো বুজিবই পৰা নাই। কাৰো লগত

একো কথা বতৰা নাপাতে, কিবা সুধিলেও খিং খিঙাই উঠে। ঘৰখনৰ কাৰো দেখিব নোৱাৰা হৈছে। তাৰ এই পৰিবৰ্তনত ঘৰখনৰ কাৰো শান্তি নোহোৱা হৈছে। এই বুলি কৈ নবৌয়ে ছক ছক কান্দি উঠিল। বৰাচোন নবৌ কন্দা কটা খন নকৰিবা। মই আহিছে নহয়, সকলো ঠিক হৈ যাব। তাক যি কব লাগে মই কম। মই অলপ বুজনিৰ সুৰত কলো।

মোৰ কথা শুনি নবৌ অলপ শান্ত হ'ল। মোক কাপোৰ সলাবলৈ কৈ ভাত বনাবলৈ গ'ল। মই কাপোৰ কানি সলাই বিচনাত বাগৰ দিলো। শুই শুই ভাস্কৰৰ কথাই ভাবিবলৈ ধৰিলো। এৰা, ভাস্কৰ বেচ ফুৰ্তি বাজ ল'ৰা। যাৰ মুখত অনাবৰত লাগি থাকে এমোকোৰা মিঠা হাহি। যাৰ কথাই কথাই নিগৰিত হয় কবিতাৰ কলি। যাৰ কথা শুনি লগৰবোৰ থৰ পৰি যায়, সেই ভাস্কৰৰ এই পৰিবৰ্তন। সচাই আচৰিত মই ভাবি পোৱা নাই ভাস্কৰৰ এই পৰিবৰ্তনৰ কাৰণ কি হ'ব পাৰে। মই ভাস্কৰ অহালৈ বাট চালো। ইতিমধ্যে নবৌৰ ভাত পানী হ'ল। মই ভাত পানী খাই পুণৰ বাগৰ দিলো। এনেতে ভাস্কৰ কৰবাৰ পৰা ওলালহি। কাৰো একো মাত বোল নকৰাকৈ ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল সি। মোক দেখিওঁ তাৰ ভাৱৰ একো পৰিবৰ্তন নহ'ল। আনকি সৌজন্যতাৰ খাতিৰতো সি মোক মাত এয়াৰ নিদিলে। মই ভাবি আচৰিত হৈ গ'লো। কি ল'ৰা কি হৈ গ'ল। ভাস্কৰৰ এই পৰিবৰ্তনৰ কাৰণ জানিবৰ কাৰণে উদগ্ৰীৰ হৈ পৰিলো। ইয়াৰ ভিতৰত অন্তৰ্নিহিত ৰহস্য মই বাহিৰ কৰিবই লাগিব। তাৰ বাবে যি কোনো ত্যাগ কৰিবলৈ নিজকে প্ৰস্তুত কৰি ললো।

প্ৰথমে মই এই বিষয়ে ভাস্কৰৰ লগত আলোচনা কৰাটোকে ঠিক কৰিলো। ভৱা মতে ভাস্কৰৰ ওচৰলৈ গৈ

এই বিষয়ে কথা হ'ব যত্ন কৰিলো। কিন্তু মোৰ এই প্ৰচেষ্টা অথলে গ'ল। ভাস্কৰে মোৰ লগত কোনো কথাই নাপাতিলে। তাৰ মুখৰ পৰা কথা উলিয়াব নোৱাৰি মই হতাশ হ'লো। কিন্তু মই এই বহস্য বাহিৰ কৰিবই লাগিব। অৱশেষত জ্যোতিষ্মাক লগ কৰাটোকে ঠিক কৰিলো।

জ্যোতিষ্মা, ভাস্কৰৰ মন মন্দিৰৰ পূজাৰিণী, জীৱনৰ ভাবি লগৰী, প্ৰাণৰ প্ৰিয়া, যাক মৰমতে সি জ্যোতি বুলি মাতে। এই জ্যোতিৰ লগতে তাৰ হিয়া দিয়া নিয়া চলিছিল বহু দিন বহু বছৰ ধৰি। সিহঁতৰ দুয়োৰো মাজত থকা ভালপোৱাৰ প্ৰতিটো কথাই জানো মই। ভাস্কৰে মোক সকলো কথা খুলি কৈছিল। কৈছিল- মাষ্টাৰ ডিগ্ৰীটো শেষ কৰিয়ে সি জ্যোতিক চিৰদিনৰ কাৰণে আপোন কৰি লৈ যাব আৰু বহুতো কথা কৈছিল সি। গতিকে জ্যোতিক লগ ধৰি এই বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ মানসেৰে কাপোৰ কানি পিন্ধি ওলাই গ'লো।

জ্যোতি ঘৰতে আছিল। মোক দেখি তাই হুক হুককৈ কান্দি উঠিল। মই তাইক সান্ধা দিবলৈ ভাষা বিচাৰিনাপালো। এটা সময়ত তাই নিজে শান্ত হ'ল। মই তাইক এনেদৰে দুখ কৰি থাকিবলৈ মানা কৰিলো। তাই মোক ক'লে "মই পৃথিবীৰ সকলো দুখ সহ্য কৰিব পাৰো ত্ৰিদিপ, কিন্তু ভাস্কৰৰ অৱহেলা মই সহ্য কৰিব নোৱাৰো। সি মোক কি দৰে কয় জানা, মই হেনো তাৰ বাবে যোগ্য নহওঁ। মোৰ দৰে ছোৱালীৰ প্ৰেম ভাল পোৱৰ হেনো কোনো মূল্য নাই। মই তাক নহয়, তাৰ অৰ্থ সম্পদকহে হেনো ভাল পাওঁ আৰু বহুত কিবা কিবি.....।"

"মই সহ্য কৰিব নোৱাৰো ত্ৰিদিপ।" এই বুলি কৈ তাই ফেকুৰি উঠিল।

ৰ'বাচোন ৰ'বা। কন্দা কটা খন নকৰিবা। জ্যোতি, কি কাৰণত ভাস্কৰ এনেকুৱা হৈছে তুমি কিবা অনুমান কৰিব পাৰিছা জানো।

- "নাই। মই গম পোৱা নাই কি কাৰণত সি এনেকুৱা হৈছে।"

- "কেতিয়াৰ পৰা বাক তাৰ এনেকুৱা হৈছে....।"

- আজি প্ৰায় ৪/৫ মাহ মানৰ পৰা ...।

- তুমি কেতিয়াবা তাক কিবা বেয়াকৈ কৈছা নেকি বাক?

- "নাই, তাক বেয়াকৈ কোৱা মোৰ মনত নপৰে দেখোন।"

- আছা তোমালোকৰ ভালপোৱাত ঘৰুৱা বাধা আছিল নেকি বাক?

- "মই জনাত তেনেকোনো বাধা নাই। আমাৰ দুয়োঘৰে এটা ভাল সম্পৰ্ক আছে।"

জ্যোতি, ভাস্কৰে মানসিক ভাৱে কিবা এটা আঘাত পাইছে। সি কাকো কব পৰা নাই আৰু নিজেও শান্তি পোৱা নাই। তুমি চিন্তা নকৰিবা সকলো ঠিক হৈ যাব।

- "তুমি কিবা এটা কৰা ত্ৰিদিপ। এনেদৰে মই বেছিদিন জীয়াই থাকিব নোৱাৰিম। তাই পুণৰ ফেকুৰি উঠিল।"

- তুমি বৰ আবেগিক হৈ পৰিছ। ধৈৰ্য্য ধৰাচোন। ধৈৰ্য্যই পৰম বন্ধু। বিপদত ধৈৰ্য্য হেৰুৱাব নালাগে। এই বুলি কৈ ত্ৰিদিপে তাইৰ চকুপানী থিনি মচি দিলে। ঠিক তেনেতে কৰুৱাৰ পৰা আহি ভাস্কৰ সেইখিনি ওলাল আৰু দুয়োকে তেনে অৱস্থাত দেখি কৈ উঠিল -

- "মই আগতে জানিছিলো তোমালোকৰ মাজত যে কিবা এটা আছে। মোক লুকাই লুকাই তোমালোকে এনেদৰে বহুবাৰ মিলিত হৈছ। পুৰুষৰ দৰে সাহস আছে যদি বিয়া কৰাই লৈ নোযোৱা কিয়? এনেকৈ লুকাই চুৰকৈ আনৰ প্ৰেমিকাৰ লগত প্ৰেম কৰিবলৈ লাজ নালাগেনে?"

- ভাস্কৰ তই এইবোৰ কি কৈছ? - ত্ৰিদিপে কিবা বুজাৰ খুজিলে। কিন্তু ভাস্কৰে নুশুনি পুণৰ কৈ উঠিল -

- "বিশ্বাস ঘাটক, নিলাজ মই তোৰ কোনো কথা শুনিব নোখোজো। মোৰ সৰলতাৰ সুযোগ লৈ তহতে.....।"

ত্ৰিদিপৰ খং উঠি গ'ল আৰু ক'লে- মনে মনে থাক ভাস্কৰ। তই গম পাইছ নে নাই তই কি কৈছ, মোক তেনেকৈ ক'বলৈ তোৰ বেয়া লগা নাই।

- "হৈছে হৈছে, নিজকে ভাল বোলাৰ নালাগে। নিজে তামোল খাই আনৰ গাত পিক পেলাব নালাগে বুজিছা। এতিয়া মই মুখৰ কথাখিনি কওতে বেয়া পাইছা অথচ কাপুৰুষৰ দৰে লুকাই লুকাই আনৰ প্ৰেমিকাৰ লগত প্ৰেম কৰি আছ। ইমানে যদি সাহস আছে তাইক পত্নীৰ মৰ্য্যদা দি আপোন কৰি লৈ নোযোৱা কিয়।"

- হ'ব হ'ব ভাস্কৰ, আৰু কব নালাগে। তই চাই থাকিব তোৰ আগতে মই জ্যোতিক পত্নীৰ মৰ্য্যদা দি মোৰ ঘৰলৈ লৈ যাম। এই বুলি কৈ ত্ৰিদিপ গো-গোৱাই ওলাই গ'ল।

ভাস্কৰেও এটা শেতা হাঁহি মাৰি তাৰ পৰা আতৰি আহিল।

সময়ে বাগৰ সলালে। দিন গৈ সপ্তাহত সোমাল আৰু সপ্তাহে মাহত ভৰি দিলে। ইতিমধ্যে জ্যোতি আৰু ত্ৰিদিপৰ বিয়া হৈ গ'ল। বিয়াৰ সময়ত ভাস্কৰক কোনেও ক'তো নেদেখিলে। ভাস্কৰৰ কি হ'ল ক'ত গ'ল কোনেও একো গম নাপালে। বিয়াৰ প্ৰায় এমাহ মান পাছত জ্যোতিয়ে এখন চিঠি পালে। আখৰ কেইটা দেখি তাই উচপ খাই উঠিল আৰু লৰা লৰিকৈ চিঠিৰ খামটো খুলি পঢ়িবলৈ ললে -

মৰমৰ জ্যোতি,

মৰম ল'ৰা। সম্প্ৰতি মই এখন অখ্যাত চিকিৎসালয়ৰ এটা নিৰ্জন কোঠাৰ মৃত্যুৰ ক্ষণ গনি থকা শয্যাগত ৰোগী। মৃত্ত মোৰ নিশ্চিত আৰু হয়তো কেইদিনমানৰ পাছতে ধৰণীৰ কোলাত মই চিৰ বিশ্রাম লম। তোমাৰ হাতত এই চিঠিখন পৰে নে নপৰে মই নাজানো তথাপিও লিখিছো নহ'লে মোৰ আত্মাই শান্তি নাপাব। জ্যোতি তোমালোকে মোৰ অস্বাভাবিক পৰিবৰ্তনত বাককৈ আচৰিত হৈছিল। আচৰিত হোৱাই নহয় মৰ্মাহতও হৈছিল। মোৰ এই পৰিবৰ্তনৰ কাৰণ জানিবৰ কাৰণে। কিন্তু মই কাকো একো জানিব দিয়া নাছিলো। মই বিচাৰিছিলো মোক সকলোৰে ঘৃণ কৰক, মোক বেয়া পোৱা হওক, যাতে মোৰ মৃত্যুত কোনেও দুখ কৰিবলগীয়া নহয়। জ্যোতি তোমালোকে মোক ক্ষমা কৰি দিবা। তোমালোকৰ ওচৰত

কৰা ব্যৱহাৰৰ কাৰণে মই দুখিত। ত্ৰিদিপ এজন ভাল ল'ৰা আৰু সি মোৰ অভিন্ন হৃদয় বন্ধু। মই ভাবিছিলো ত্ৰিদিপে তোমাৰ উপযুক্ত পাত্ৰ হ'ব আৰু তাৰ হাততে তোমাক তুলি দিবলৈ ঠিক কৰি তাক তেনে ব্যৱহাৰ কৰিছিলো। নহ'লে তুমি জানো মোক এৰি গ'লাহেতেন আৰু ত্ৰিদিপেও তোমাক আকোৱালী নললেহেতেন। ত্ৰিদিপক মোক ক্ষমা কৰি দিবলৈ কবা।

তুমিতো জানাই জ্যোতি, সপ্তাহত দুবাৰকৈ চেলুনত দাড়ি কাটো। তেনেদৰে দাড়ি কাটোতে মোৰ শৰীৰত দুৰাৰোগ্য এইড্‌চ বেমাৰে বাহ ললে। যেতিয়া মই কথাটো গম পালো মই শোকত ভাঙি পৰিছিলো কিন্তু মোৰ কৰিবলৈ একো নাছিল। সেয়েহে মই সকলোৰে মায়া ত্যাগ কৰি দিবলৈ যত্ন কৰিলো আৰু মই সফলো হ'লো।

জ্যোতি, এতিয়া মোৰ কোনো আপচোচ নাই। শান্তিৰে চিৰ বিশ্রাম লব পাৰিম। ত্ৰিদিপক মোক বেয়া পাই থাকিবলৈ মানা কৰিবা। মই আৰ্শীবাদ দিছো তোমালোক সুখী হবা আৰু কোনো লিখিম। বহুত আছিল। কিন্তু আজি সেইবোৰ কোৱাৰ সময় আৰু প্ৰয়োজন দুয়োটাই নাই। শেষত পুণৰ মৰমেৰে সামৰিছোঁ। বিদায়... বিদায় জ্যোতি, বিদায়। ইতিবে-

তোমাৰ হতভগীয়া

"ভাস্কৰ"

চিঠিখন পঢ়োতে জ্যোতিৰ দুগালেদি দুখাৰি তপত চকুলো বৈ আহিল। অস্তগামী সুৰুৰ হেঙুলী পোহৰত সেয়া সোণ গুটিৰ দৰে জিলিকি উঠিল।

***

"প্ৰতি ঘটনাৰ ভাল দিশটো চাব জনাতো বহুত হতাশ পৰিও উপভোগ কৰাতকৈও সুন্দৰ।"

ড° চন্দ্ৰজিৎ জনক

"আত্মশক্তিকে আত্মৰক্ষা কৰিব নোৱাৰিলে তোমাক কোনেও ৰক্ষা কৰিব নোৱাৰে।"

অক্ষয়জিৎ বাৰুচৌধুৰী

হেৰোৱা বকুলৰ সুৰাস

গীতিকা মহন্ত
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

আজি ৰাতিপুৱাৰে পৰা বতৰটো ওন্দোলাই আছে। চোঁচা বতাহজাক বঁকে বলিছে। বৈ বৈ মেঘে গৰজিছে। বিজুলীৰ পোহৰত যেন ঘৰটো মাজে মাজে কঁপি উঠিছে। সুনয়নাৰ অনুভ-হ'ল তাইৰ বুকুখনৰো কোনোবাখিনি মাজে মাজে কঁপি উঠিছে।

এনেকুৱা বতৰ সুনয়নাই বৰ ভাল নেপায়। তাৰ কাৰণ কেইবাটাও; এনেকুৱা গোমা বতৰত সুনয়নাৰ মনটো কিবা এটা ভাল নেলাগে। গোটেই দিনটো যেন দুৰাৰ-খিৰিকি বন্ধ কৰি বহি থাকিব তেনেকুৱা লাগে।

কিন্তু আজি? বিশেষকৈ আজি সুনয়নাৰ এনেকুৱা বতৰ একেবাৰেই ভাল লগা নাই। আজি বাৰে বাৰে তাইৰ জিতলৈ মনত পৰিছে। সুনয়নাই খিৰিকিৰে বাহিৰলৈ চাই পঠিয়ালে। শৈশৱ, কৈশোৰৰ বহুটো স্মৃতি আহি সুনয়নাৰ মনত ভিৰ পাতিলেহি। সেই স্মৃতিবোৰৰ সন্ধানত কোনটো দিনৰ মাজত সুনয়নাই সোমাই পৰিব তাক ঠিক কৰিব নোৱাৰি বৰ বিমোৰত পৰিল। লাহে লাহে সুনয়নাৰ সকলোবোৰ স্মৃতি সেই বকুল জোপাক কেন্দ্ৰ কৰি ফুৰিবলৈ ধৰিলে। কুঁৱলী কুঁৱলী শৈশৱৰ

দিনবোৰৰ মাজেৰে চকামকাকৈ দেখা পোৱা বকুল জোপা ক্ৰমাৎ স্পষ্ট হৈ সুনয়নাৰ চকুত ধৰা দিলে।

সেই বকুল জোপাৰ তলতে সদায় ৰাতিপুৱা ফুল তুলিবলৈ আহি সুনয়নাৰ বাবে বৈ থকা আঠ-ন বছৰীয়া ল'ৰাজন-সিয়েই জিত সুনয়নাৰ জিত। তাৰ উজ্বল চকুযুৰিয়ে সুনয়নাক এতিয়াও আমনি কৰেহি। জিতৰ লগত সুনয়নাই কোচ ভৰাই বকুল ফুল তোলে। সেই বকুল ফুলৰ গোন্ধে সুনয়নাক চঞ্চল কৰি পেলায়। কেতিয়াবা কেতিয়াবা জিতে বকুল ফুলৰ মালা গাঁঠি সুনয়নালৈ লৈ আহে আৰু বৰ আগ্ৰহেৰে কয়- “নয়না, এই মালাবোৰ তুমি বেণীত লগাৱা। তোমাৰ বেণী ডালো ফুলবোৰৰ দৰে মলমলীয়া গোন্ধাই থাকিব।” জিতৰ কথা শুনি সুনয়নাই তাইৰ গাল দুখনত দুটা টোল পেলাই মিচিকিয়াই হাঁহি দিয়ে আৰু তাই হাঁহাৰ লগে লগে জিতে পুনৰ কয়, “তোমাক হাঁহিলে বৰ ধুনীয়া লাগে নয়না।” জিতৰ এইবাৰ কথা শুনি তাইৰ হাঁহি দুগুণ চৰে।

এই আশৈশৱ ঘনিষ্ঠতাই যৌৱনত প্ৰেমলৈ বুলি বাট বুলোতেই নয়নাৰ দেউতাক চাকৰি সূত্ৰে অন্য এখন ঠাইলৈ বদলি হ'ল। জিতে মাজে সময়ে সুনয়নাক লগ কৰিবলৈ

আহিছিল। সিহঁতৰ মাজত চিঠিৰ আদান-প্ৰদানো আছিল। কিন্তু হঠাৎ সুনয়নাৰ কিছু পৰিবৰ্তন হ'ল। জিতৰ এনেকুৱা লাগিল তাই যেন তাৰ প্ৰতি কিছু উদাসীন হৈ পৰিল।

আচলতে জিতক জোৱাই হিচাপে ল'বলৈ সুনয়নাইতৰ ঘৰখন প্ৰস্তুত নাছিল। সেয়েহে সুনয়নাৰ বিয়া পৰিয়ালৰ লোক সকলে আন এঠাইতহে ঠিক কৰিলে আৰু সেই প্ৰস্তাৱৰ বিৰুদ্ধে কিবা কবলৈ সুনয়না মানসিক সাহসৰ বাৰুকৈয়ে অভাৱ হ'ল। কিন্তু তাই এই কথাবোৰ জিতকো কোৱা নাছিল। সেয়েহে সুনয়নাৰ এই পৰিবৰ্তন লক্ষ্য কৰি জিতে ভয় খালে। সকলো কথা স্পষ্ট ভাৱে ক'বলৈ বা জানিবলৈ জিতৰ বৰ মন গ'ল। সেইবাবেই এদিন সি সুনয়নাক লগ কৰিব বিচাৰিলে। কিন্তু সুনয়নাক লগ কৰিব অহাৰ দিনাই ....! সেইদিনাই সুনয়নাইতে জিতৰ দুৰ্যটনাটোৰ খবৰ পালে যে 'গৈ থকা ট্ৰাক এখনে জিতৰ বাইকত খুন্দিয়াইছে।

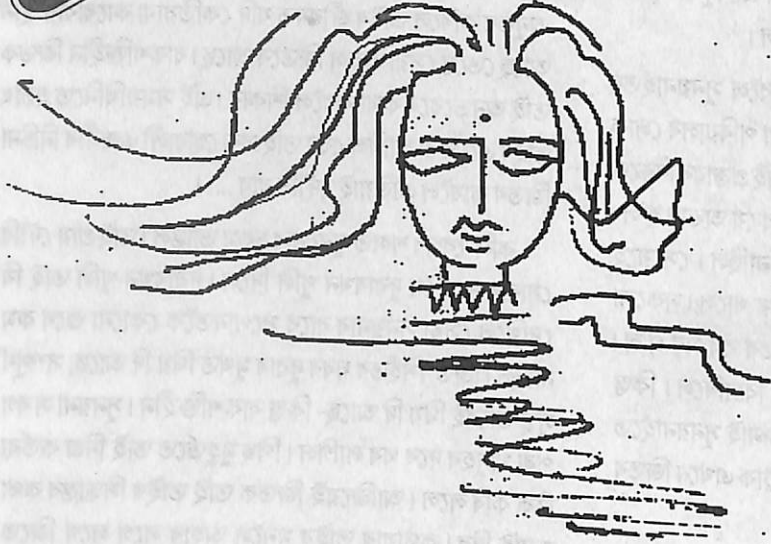
সুনয়নাইতে খবৰ পোৱাৰ লগে লগে জিতৰ খবৰ লবলৈ গ'ল। জিত অচেতন হৈ নাৰ্চিংহোমৰ বিচনাত পৰি আছিল। ডাক্তৰে কৈছিল যে জিতে মূৰত বেয়া কৈ আঘাত পোৱা বাবেই তাৰ চিৰদিনৰ বাবে বাকশক্তি লোপ পাইছে। সুনয়নাৰ যেন মূৰতে চৰণ ভাঙি পৰিল। যি জন জিতে তাইক কিবা কবলৈ এঠাইৰ পৰা আহি আছিল সেই জিতৰে বাকশক্তি নোহোৱা হৈছে? সুনয়নাৰ এনেকুৱা লাগিছিল এইবোৰ যেন তাইৰ কাৰণেহে হ'ল। জিতক লগ কৰাৰ মানসিক সাহস তাইৰ নহ'ল। এটি ভাৰক্ৰান্ত মন লৈ নাৰ্চিংহোমৰ পৰা যোৱা বাটেই ওলাই আহিল তাই। তাৰ পিছত, নাৰ্চিংহোমত থকা তিনি মাহত এদিনো জিতক লগ কৰিবলৈ সুনয়নাৰ সাহস নহ'ল। কিন্তু তাইৰ তালৈ বৰকৈ মনত পৰিছিল আৰু তাই কান্দিছিল- বৰকৈ কান্দিছিল। তাই জানিছিল জিতে তাইক ক্ষমা কৰি দিব। কিন্তু সি বাৰু তাইক আগৰ নিচিনাই ভাল পাবনে? তাই নিজৰ ভুলৰ বাবে ভগৱানৰ ওচৰত বাৰে বাৰে ক্ষমা বিচাৰিলে।

লাহে লাহে সকলো পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হ'ব পৰা মানসিক সাহস সুনয়নাৰ হৈছিল। তাই নিজৰ মতত দৃঢ় হৈ পৰিল। তাই অনুভৱ কৰিলে তাইৰ জীৱনত যদি কেতিয়াবা কাৰোবাৰ স্থান আছে তেন্তে সেয়া অকল জিতৰে আছে। বাকশক্তিহীন জিতক তাই অনুভৱেৰে কথা কবলৈ শিকাব। এই সময়খিনিতে হঠাৎ তাইৰ এনেকুৱা লাগিল যেন তাই সৰু ছোৱালী এজনীৰ নিচিনা জিতৰ কাৰলৈ এতিয়াই দৌৰি যাব ....।

কলিংবেলৰ শব্দত সুনয়নাৰ চকম ভাঙিল। তাই প্ৰায় দৌৰি যোৱাৰ দৰে গৈ দুৰাৰখন খুলি দিলে। দুৰাৰখন খুলি তাই যি দেখিলে সেয়া সুনয়নাৰ বাবে সপোনতকৈ কোনো গুণে কম নাছিল। জিত সিহঁতৰ ঘৰৰ দুৰাৰ মুখত থিয় দি আছে, সম্পূৰ্ণ সুস্থ ভাবেই থিয় দি আছে- কিন্তু বাকশক্তিহীন। সুনয়না সৰগ পৰা মানুহৰ দৰে খৰ লাগিল। পিছ মুহূৰ্ততে তাই নিজ কৰ্তব্য ঠিক কৰি ললে। আজিয়েই জিতক তাই তাইৰ সিদ্ধান্তৰ কথা জনাই দিব। কথাষাৰ তাইৰ মনলৈ অহাৰ লগে লগে জিতে তাইলৈ এপাহ টিকটিকিয়া ৰঙা গোলাপ আগবঢ়াই দিলে। যেন জিতে তাইক দেখিয়েই তাইৰ মনৰ কথা বুজি পাইছিল। কিছুসময় গোলাপ পাহলৈ চাই থাকি সুনয়নাই পৰম আগ্ৰহেৰে দুহাতেৰে সেই ফুল পাহ আকোঁৱালি ল'লে। ক্ৰমে চলচলীয়া হৈ অহা চকুযুৰি তুলি তাই জিতলৈ চাই ব'ল। তাই জিতৰ চকুৰ ভাষা বুজি পালে। এষাৰ কথাৰো বিনিময় নোহোৱাকৈ মনত সাঁচি খোৱা বহু কথাই কোৱা হৈ গ'ল। তাইৰ অনুভৱ হ'ল- স্বৰ্গীয় প্ৰেমৰ সেউজীয়া আভাই যেন সিহঁতৰ চৌদিশ সেউজীয়া কৰি তুলিছে ..... সেই সেউজীয়াত সিহঁত দুয়ো এক অনাবিল আনন্দত উৰি ফুৰিছে ... আৰু বতাহে কঢ়িয়াই আনিছে তাইৰ চিনাকি, অতি চিনাকি সেই বকুল ফুলৰ সুবাস .....

*****

নন্দিতাৰ অপমৃত্যু

মিছ নুৰেআচমা আহমেদ
স্নাতক ১ম বৰ্ষ (কলা)

আনদিনাৰ দৰে সিদিনাও চাহ বাগিছাৰ অসংখ্য ৰোগীৰ মাজত ব্যস্ত আছিল ডাঃ প্ৰাণজ্যোতি দুৰৰা। ব্যস্ততাৰ মাজতো এক অবুজ বেদনাই তেওঁৰ মনতো ব্যতিব্যস্ত কৰি ৰাখে। পোৱা নোপোৱাৰ বেদনাই তেওঁৰ মাজত এক অশান্ত উৰ্মিলাৰ জোৰাৰ তোলে! .... আজি দুই বছৰে শয্যাশায়ী ঘৈণীয়েক নন্দিতা এক অচিন ৰোগত ভুগি আছে। বহুতো বিখ্যাত চিকিৎসকেও ৰোগটো ধৰিব পৰা নাই। য'তেই নাম কৰা ডাক্তৰ আছে, তালৈকেই লৈ গৈছে নন্দিতাক, আৰোগ্যৰ আশাত। কিন্তু কোনেও আৰোগ্য কৰিব পৰা নাই, আনকি ৰোগৰ বিষয়েও সঠিককৈ প'ব পৰা নাই।

আৰোগ্যৰ আশা জলাঞ্জলি দি নন্দিতা এতিয়া সম্পূৰ্ণ উদাসীন। নিৰ্বাক নিষ্পন্দ এক মূৰ্ত্তিৰ দৰে বিছনাখনৰ লগতে লেপেট খাই থাকে। তাই আজিকালি মানুহৰ সম্পৰ্কৰ পৰা আঁতৰত থাকি ভাল পায়। খোলা খিৰিকিৰে মুকলি আকাশলৈ চাই থাকি সময়বোৰ কটায়। কেইদিনমান আগতে নন্দিতাৰ খবৰ কৰিবলৈ অহা তেওঁলোকৰ সম্পৰ্কীয় এজনৰ আগত কৈছিল—“মই মাত্ৰ অপেক্ষাৰত সময়ৰ বাবে। যি সময়ে আনি দিব চিৰ শান্তি। পৃথিৱীৰ সকলো মায়াৰ পৰা মুক্ত হ'ম!” আজিৰ

পৰা কেই মাহ মান আগতে ডাঃ দুৰৰাক তাই কৈছিল “তুমি মোক মুক্তি দিয়া মাত্ৰ তোমাৰ সুখৰ বাবে! ময়েই তোমাৰ অশান্তিৰ কাৰণ হৈ পৰিছো।” ডাঃ দুৰৰাই চিঞৰি উঠিছিল—“তুমি কি কব খুজিছা? মই তোমাক মাৰি পেলাব লাগে? তুমি অসুখত ভুগি আছা ঠিকেই; কিন্তু তুমি মোৰ ঘৰত আছা আৰু সেয়াই মোৰ বাবে শান্তি। তুমি ভবা নেকি মই তোমাক অৱহেলা কৰিছো বুলি?” “নাই কৰা; কিন্তু তুমি মোৰ ওচৰত বহু কথাই লুকুৱাই ৰাখিছা।” “মই কি কথা লুকুৱাইছো?” “তুমি দেখোন দেখিয়েই আছা। মই অৱশ্যে ডাক্তৰ ঠিকেই; কিন্তু তোমাৰ অসুখৰ কথা মই কিয় আৰু বহুতো বিখ্যাত ডাক্তৰেও ধৰিব পৰা নাই।” নাই নাই! মই এইটো কেতিয়াও বিশ্বাস কৰিব নোৱাৰো।” এক প্ৰকাৰ উত্তেজিত হৈয়ে ক'লে নন্দিতাই। বাধ্য হৈ ডাঃ দুৰৰা নীৰৱে ৰ'ল। সিদিনাহে তেওঁ অনুমান কৰিছিল নন্দিতা সকলো সময়তে উদাসীন হৈ থকাৰ কাৰণ। তেওঁ অৱশ্যে তেওঁৰ কৰ্তব্যৰ ব্যস্ততাৰ মাজতো চেষ্টা কৰে নন্দিতাক কিছু পৰিমাণে হলে সান্তনা দিবলৈ। নন্দিতাই যাতে অনুভৱ নকৰে তাইক তেওঁ অৱহেলা কৰিছে বুলি।

কিন্তু নন্দিতাই নিজেই ভাবি লৈছিল মৃত্যু তাইৰ অনিবাৰ্য্য।

আৰু এদিন যেতিয়া মৰিবই লাগিব তেতিয়াহলে সেই মৃত্যুক সোণকালে আকোৱলি লোৱাত আপত্তি কিহৰ? আশাৰোৰ তাইৰ মনৰ মাজৰ পৰা কেতিয়াবাই শেষ হৈ গৈছে। কিন্তু ডাঃ দুৰৰাৰ চিন্তাধাৰা অন্য ধৰণৰ। নন্দিতাক জীয়াই ৰখাৰ বাবে অশেষ চেষ্টা কৰিছে তেওঁ। নন্দিতাৰ প্ৰতি থকা প্ৰেমে তেওঁৰ অন্তৰ ভৰি আছে আৰু সেইবাবেই তেওঁ অশেষ কষ্ট কৰিছে নন্দিতাক ৰক্ষা কৰিবলৈ।

সেইজনী নন্দিতাক এদিন নিজৰ কৰি পাবৰ বাবেই ডাঃ দুৰৰাই আশ্ৰয় চেষ্টা কৰিছিল। গাঁৱৰ দুখীয়া পৰিয়ালৰপৰা এদিন মেডিকেল পঢ়িবলৈ গৈছিল প্ৰাণজ্যোতি দুৰৰা। সময়ৰ সোতত এদিন এক অনুষ্ঠানত চিনাকি হৈছিল নন্দিতাৰ লগত। নন্দিতাৰ লগত সেই চিনাকীয়ে এদিন ভাল পোৱাত পৰিণত হৈছিল আৰু সেই ভালপোৱাই সিহঁতক লৈ গৈছিল হিয়া দিয়া নিয়াৰ এক অবুজ অনুভূতিৰ মাজলৈ, য'ত সিহঁতে বিচাৰি পাইছিল কেৱল আনন্দৰ জোৱাৰ। কিন্তু হঠাতে এদিন সিহঁতৰ ভালপোৱাৰ মাজত প্ৰাচীৰ হৈ থিয় দিছিল নন্দিতাৰ দেউতাক প্ৰখ্যাত ব্যৱসায়ী জীৱন বৰুৱা। তেওঁ তেওঁৰ একমাত্ৰ জীয়েক নন্দিতাই দুখীয়া পৰিয়ালৰ এজন সাধাৰণ ঘৰৰ ল'ৰাৰ লগত হলিগলি কৰা মুঠেই পচন্দ কৰা নাছিল। তেওঁ আশা কৰিছিল জীয়েক নন্দিতাক এদিন বিয়া দিব সম্প্ৰতিশালী ল'ৰালৈ য'ত নোপোৱাৰ বেদনাই তাইক চুই যাব নোৱাৰে। নন্দিতাক তেওঁ ঘৰৰ পৰা ওলোৱাই বন্ধ কৰি দিছিল। পীঞ্জৰাবন্ধ পক্ষীৰ দৰেই জীৱন যাপন কৰিছিল তাই; কিন্তু দেউতাকৰ এই কটকটীয়া বান্ধোনেও তেওঁলোকৰ ভালপোৱাক বান্ধি ৰাখিব নোৱাৰিলে।

প্ৰাণজ্যোতি দুৰৰাই এদিন মেডিকেল পাছ কৰি মঙ্গলদৈ চাহ বাগিছাৰ ডাক্তৰ হিচাপে কামত যোগদান কৰে। ইয়াৰ ছয় মাহমান পিছতেই দেউতাকৰ সম্পূৰ্ণ বাধা নেওচি নন্দিতাই তেওঁৰ ওচৰত আহি ওলাইছিল আৰু তেতিয়াৰ পৰাই নন্দিতা সম্পূৰ্ণ তেওঁৰ হৈ পৰিছিল। এইদৰেই সিহঁতৰ বৈবাহিক জীৱনৰ সূত্ৰপাত হয়। নন্দিতা আৰু প্ৰাণজ্যোতিৰ দিনবোৰ হাঁহি-ধেমালিৰ মাজেৰে পাৰ হৈ গৈছিল। দিনবোৰ কেনেদৰে পাৰ হৈ গৈছিল তেওঁলোকে ভাবিবই পৰা নাছিল; কিন্তু সিহঁতৰ হাঁহিবোৰ বিধাতাই সহ্য কৰিব নোৱাৰিলে হঠাতে এদিন অদৃশ্য জনৰ নিষ্ঠুৰ হাতৰ পৰশত সিহঁতৰ হাঁহিবোৰ চিৰদিনৰ বাবে ৰুদ্ধ হৈ পৰিল। আজিৰ পৰা প্ৰায় দুবছৰ আগতেই এদিন নন্দিতা শয্যাশায়ী হৈ পৰিল। প্ৰথমতে জ্বৰ, তাৰ পিছত এটাৰ পিছত

এটা অসুখ! তেওঁ ভাবিছিল সাধাৰণ অসুখ ভাল হৈ যাব; কিন্তু দিন বাগৰাৰ লগে লগে তেওঁ শিয়ৰি উঠিল, অসুখ ভালপোৱাৰ কোনো লক্ষণেই নাই। দিনে দিনে অসুখ জটিল হৈ পৰিল। অশেষ কষ্ট কৰিও নন্দিতাক ভাল কৰিব নোৱাৰিলে। ভেলোৰ, মুস্বাই, চেমাই আদি সকলো ঠাইলৈ নন্দিতাক লৈ গ'ল আৰোগ্যৰ আশাত। কিন্তু নহ'ল! তেওঁ হতাশ হৈ পৰিল। অনবৰতে শয্যাশায়ী নন্দিতাৰ প্ৰতি তেওঁৰ সহনভূতি হয়। ডাক্তৰ হৈয়ো নন্দিতাৰ প্ৰতি তেওঁ একো কৰিব পৰা নাই আৰু সেই অশান্তিয়ে তেওঁৰ অন্তৰ চুৰমাৰ কৰি পেলালে।

বনকৰা ল'ৰা ৰতনে আহি তেওঁৰ ওচৰত থিয় হৈছিল। আনদিনাও এনেদৰে কিবাকিবি দৰকাৰত ৰতন আহি তেওঁৰ চেম্বাৰ পায়হি। আজিও আনদিনাৰ দৰে ৰতনক সুধিলে- কি হ'ল? বাইদেৱেৰ অসুখ বেছি হৈছে নেকি? “বাইদেৱে কিবা কিবিখন কৰিছে। অসুখ বেছি হৈছে নেকি! সুধিলেও একো নকয়। ৰতনে একে উশাহে কথাষাৰ ক'লে। ডাঃ দুৰৰাই ৰোগীবোৰলৈ চালে। তেওঁৰ চাৰিওফালে বহুতো ৰোগী চিকিৎসাৰ আশাত ৰৈ আছে। চাহ বাগিছাৰ বিভিন্ন ৰোগী।

ডাঃ দুৰৰাই কলে- “মই এই ৰোগীখিনি চাইহে যাব পাৰিম। তই এটা কাম কৰ। ফাৰ্মাচীলৈ গৈ “চিনোনিট” নামৰ দৰবটো লৈ যা আৰু লগে লগে দুচামুচ খুৱাই দিবি। মই গৈ আছো। সেইমতে ৰতনে ততালিকে দৰবৰ নামটো আওৰাই ফাৰ্মাচীৰ ফালে গ'ল। ফাৰ্মাচীত গৈ ক'লে- ডাক্তৰে “চাইনাইট” দৰবটো দিব দিছে। “চাইনাইট”! চক খাই উঠিল ফাৰ্মাচীট মদন হাজৰিকা। “অ” এই দৰবটোই নিব দিছে।” এই দৰবটো কেলেই বিচাৰিছে? সোণকালে দিয়ক, বাইদেউৰ অসুখ বেছি হৈছে। বাইদেউক অকলে এৰি থৈ আহিছো। কিবা অঘটন ঘটিব লাগিলে মোক ডাক্তৰে সুদাই নেবিব। কিন্তু .... এই ... দৰবটো। যদি খুৱাই দিয়ে ...!

ডাক্তৰৰ কথা এৰাব নোৱাৰি তেওঁ দিওঁনে নিদিওঁকৈ দৰবটো দি পঠালে। কিন্তু তেওঁৰ মনৰ মাজত অশান্তিয়ে আৱৰি ধৰিলে। তেওঁ চটফটাব ধৰিলে। ৰতনে দৰবটো লৈ লৰালৰিকৈ ঘৰৰ ফালে ৰাওনা হ'ল। ফাৰ্মাচীট জনে ৰতন যোৱাৰফালে চাই চাই বিভিন্ন কথা চিন্তা কৰিবলৈ ধৰিলে! ... ডাক্তৰে বাক ঘৈণীয়েকৰ মৃত্যুকৈ কামনা কৰে নেকি? নে শয্যাশায়ী ঘৈণীয়েকক মুক্তি দিবলৈ ইচ্ছা কৰিছে! মই বাক এনেকৈ কেলেই দি দিলো! নিজৰ ওপৰতে খং উঠি গ'ল তেওঁৰ!

কেইদিনমান আগতে ডাঃ দুৰবাই ফাৰ্মাচীত আহি বহিছিল। ঘেনিয়েকৰ অসুখৰ কথা প্ৰসংগত তেওঁ কৈছিল- “মই হাবি গ’লো। মই নিজেই ডাক্তৰ অথচ মোৰ মিছেছক আৰোগ্য কৰিব নোৱাৰিলো। মানুহে মোৰ কথা বিশ্বাসেই নকৰে। সকলোৰে ভাবে মই অসুখৰ বিষয়ে লুকুৱাই ৰাখিছো। আনকি মোৰ মিছেছৰ মনতো বিশ্বাস অনাব পৰা নাই। মই কি কৰিম কি নকৰিম একোৱেই ঠিক কৰিব পৰা নাই। কিন্তু নন্দিতাৰ মৃত্যুও মই সহজে লব নোৱাৰিম। নন্দিতা যে এদিন মোৰ পৰা আতৰি যাব সেইটো মই চিন্তা কৰিবই নোৱাৰো। এদিন এনেদৰে কোৱা ডাক্তৰ এজনে আজি বাকু এনেকুৱা এটা কাম কৰিব পাৰিলেনে? তেওঁ একো ঠিৰাং কৰিব নোৱাৰিলে। তেওঁ একো ঠিক কৰিব নোৱাৰি ডাক্তৰৰ ওচৰলৈ চাপলি মেলিলে।

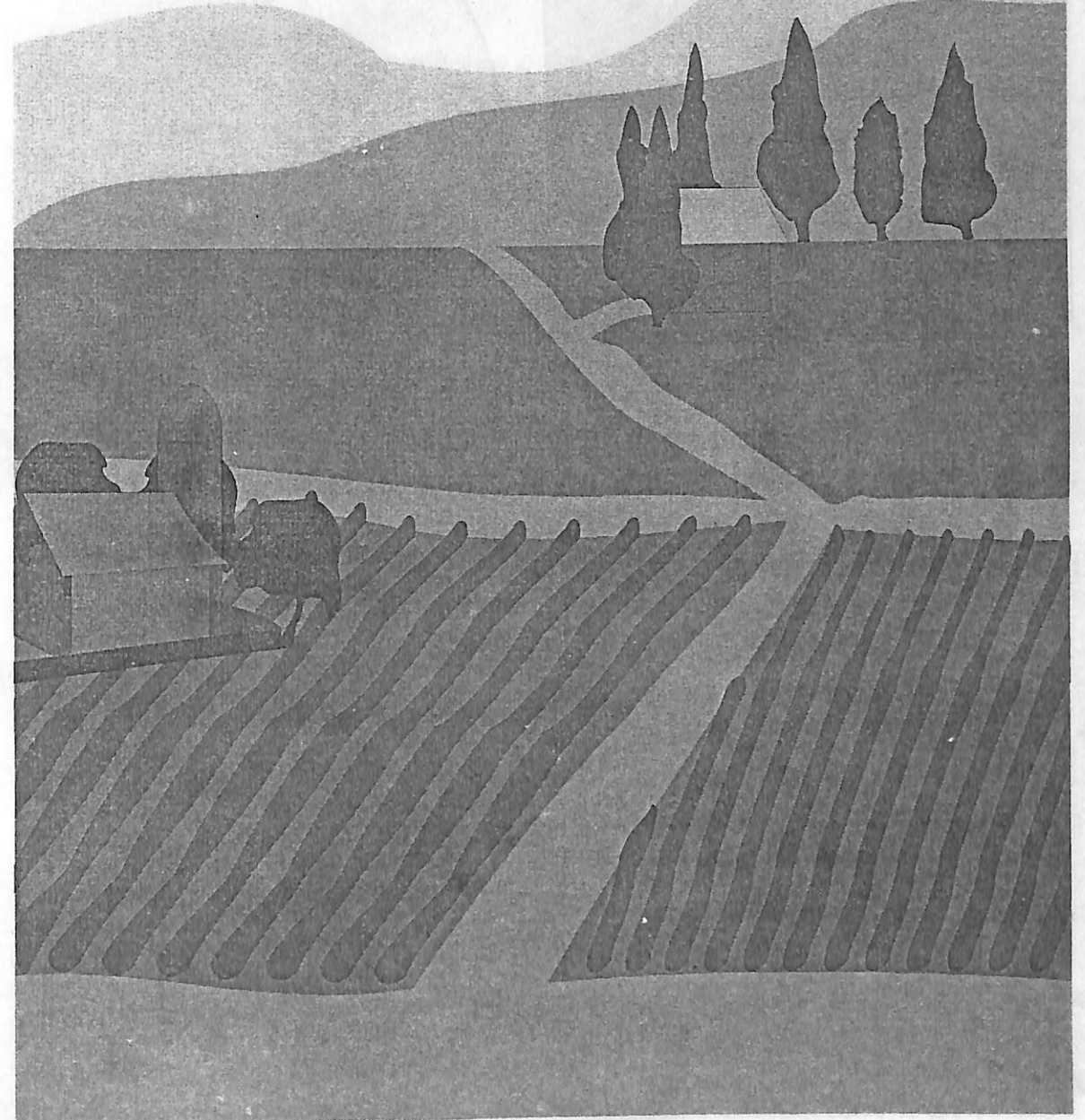
মদন হাজৰিকাই গৈ দেখে তেতিয়াও ডাঃ প্ৰাণজ্যোতি দুৰবাই নিৰ্বিকাৰভাৱে ৰোগী চোৱাতে ব্যস্ত। তেওঁক তাত দেখি প্ৰাণজ্যোতি দুৰবাই সুধিলে- “অ হাজৰিকা দেখোন! কিবা কামত আহিল নেকি? ঠিক কামত বুলি কব নোৱাৰি, আপুনি বতনক দৰবটো দি পঠালেনে? আপুনি কি দৰবৰ কথা কৈছিল? কিয় কিয় “চিনোনিট”। অ আপুনি সেই দৰবটো বিচাৰিছিল নেকি? কিন্তু ....? কিন্তু কি? সাংঘাটিক ঘটনা। আপুনি সোণকালে মোৰ লগত আপোনাৰ কোৱাৰ্টাৰলৈ বলক ...! আৰু এখন্তেকো দেৰি নকৰিব। দৌৰাদৌৰিকৈ অহি গাড়ী ষ্টাৰ্ট দিলে ডাঃ দুৰবাই। মদন হাজৰিকাক ওচৰৰ চিতত বহিবলৈ কৈ পূৰ্ণগতিত গাড়ী চলাই দিলে। ভয়াৰ্ত দৃষ্টিৰে মদন হাজৰিকালৈ চাই ডাঃ দুৰবাই প্ৰশ্ন কৰিলে- কি ঘটিল মোক নজনালা দেখোন! আপুনি এতিয়া কোৱা দৰবৰ নামতো সি কোৱা নাই। সিটো মোক আপুনি “চাইনাইট” বিচাৰিছে বুলিহে ক’লে-! আপুনি দি পঠালে নেকি? মই আপুনি অন্য কাৰণত বিছাৰিছে বুলি দি পঠালো। সাংঘাটিক কাণ্ড কৰি পেলালে? সি যদি ইতিমধ্যে খুৱাই দিলে ....! হে গৱান তুমি ৰক্ষা কৰা ....। গাড়ী আহি পদূলিত ৰৈছিল। গাড়ীখন ৰখায়েই একপ্ৰকাৰ

দৌৰি যোৱাৰ দৰেই দৌৰি গৈছিল ডাঃ দুৰবা। পিছে পিছে লৰবি গ’ল হাজৰিকা। দুৰাৰ মুখৰ পৰাই চিঞৰি চিঞৰি মাতিলে বতনক। দৌৰি আহি বতন ডাঃ দুৰবাৰ ওচৰত উপস্থিত হ’ল- ডাঃ দুৰবাই সুধিলে “তই দৰবটো খুৱাই দিলি নেকি?” খুৱাই দিলো আৰু বাইদেৱে অসুখ অলপ ভাল পাই শুই থাকিল আৰু এতিয়াও শুয়েই আছে। শুয়েই আছে? হে ভগৱান ...! অলপো দেৰি নকৰি নন্দিতা থকা কেঠোটোলৈ তেওঁলোকে চাপলি মেলিলে। নিশ্চল এক শিলামূৰ্তিৰ দৰেই নন্দিতা শুই আছে আনদিনাৰ দৰে। ভয়ে ভয়ে ডাঃ দুৰবা গৈ নন্দিতাৰ ওচৰত ঠিয় হ’ল। নন্দিতাৰ কোনো সাৰসুৰ নাই। ইতিমধ্যেই পৃথিৱীৰ সকলো কামনা বাসনাক নেওচি মৃত্যুৰ শীতল কোলাত অবুৰ্জ শিশু এটিৰ দৰে শুই আছে নন্দিতা। মৃন্ময় মূৰ্তি এটাৰ দৰে ডাঃ দুৰবা নন্দিতাৰ ওচৰত বহি পৰিল। এতিয়া আৰু কোনেও নন্দিতাক ৰক্ষা কৰিব নোৱাৰে। তাই আশা কৰাৰ দৰেই তাইৰ মুক্তি হ’ল। চিৰ মুক্তি ....।

কিছুদিনৰ পিছত ডাঃ দুৰবা পুনৰ কামত যোগ দিলে। নন্দিতাৰ মৃত্যু হোৱা প্ৰায় এমাহ মানেই হৈ গ’ল। আনদিনাৰ দৰে সিদিনাও তেওঁ চেম্বাৰত বহি চাহ বাগিছাৰ অসংখ্য ৰোগী চোৱাত ব্যস্ত আছিল। আজিকালি ৰোগীবোৰৰ মাজতে তেওঁ বেছিভাগ সময় কটাই। ৰোগীবোৰৰ মাজত তেওঁ শুনিবলৈ পায় নন্দিতাৰ অতৃপ্ত বিননি। নন্দিতাৰ উদাস উদাস লগা মুখখনৰ ছবিয়ে তেওঁৰ চাৰিওফালে ভূমুকি মাৰে। তেওঁ ভাবে নন্দিতাই তেওঁক ক্ষমা কৰিলেনে নাই। কোন মুহূৰ্তত পুলিচ ইমপেক্টৰ অনিল হাজৰিকা তেওঁৰ সন্মুখত আহি ঠিয় হৈ আছে তেওঁ কবই নোৱাৰে। হাজৰিকাক দেখি তেওঁ শিয়ৰি উঠিল। ডাঃ দুৰবাই একো কবলৈ নাপাওতেই এজন কনিষ্ঠবলে তেওঁৰ হাতত হেণ্ডকাফ লগাই দিলে। একো ধৰিব নোৱাৰি ডাঃ দুৰবাই উদাস দৃষ্টিৰে চাৰিওফালে চাই পঠিয়ালে। অদূৰত থিয় হৈ আছে নন্দিতাৰ দেউতাক জীৱন বৰুৱা।

ভিন প্ৰসঙ্গ

এটি কবিতাৰ সতে কথোপকথন

লাটুম
নীলিম কুমাৰ

“.....মোৰ হাত ঘূৰে ভৰি ঘূৰে আৰু
এটা লাটুম হৈ পৰো ময়ো।
নিজৰ কেন্দ্ৰতে ঘূৰি ঘূৰি বাগৰি পৰো
এছাট বতাহৰ ঠিক সোঁমাজত.....”

‘নীলিম কুমাৰ’ নামটোৱেই যাৰ পৰিচয়। অসমৰ
সাম্প্ৰতিক কবি সমূহৰ অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ কবিজনেই হৈছে নীলিম
কুমাৰ। পেছাত এজন চৰকাৰী চিকিৎসক যদিও ১৯৮৪ চনৰ
পৰাই কবিতাক জীৱনৰ অংশ হিচাপে গ্ৰহণ কৰিবলৈ লয়।
তেখেতে ইতিমধ্যে বচনা কৰা কেইখনমান কৃতি কাব্য হৈছে-
“আচিনাৰ অসুখ, বাৰী কোঁৱৰ, পানীত টো টোবোৰ মাছ,
স্বপ্নৰ বেলগাড়ী, শেলুৱৈ গধূলি, টোপনিৰ বাগিছা, ধুনীয়া
তিৰোতাবোৰ আৰু অন্য কবিতা” ইত্যাদি। উপন্যাস হৈছে-
“মাখিত উৰি ফুৰা চিত্ৰকৰা”। এখেতৰ কবিতা ইতিমধ্যে ইংৰাজী,
হিন্দী, নেপালী, কন্নড়, পাঞ্জাবী আদি ভাষালৈ অনুবাদ হৈছে।
এখেতৰ বঙিয়া কলেজত পদাৰ্পন আমাৰ বাবে আছিল সুখকৰ
অভিজ্ঞতা। এই জনা মহান কবিৰ সতে এখন্তেক
কথোপকথন.....

- ☞ আপোনাৰ জন্মদিন, জন্ম স্থান?
- ☒ ১৯৬১ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী নে মাৰ্চৰ কোনো এটা দিন, পাঠশালাত।
- ☞ নীলিম দা, জীৱনটো যদি নতুনকৈ আৰম্ভ কৰাৰ সুযোগ পায়, তেন্তে কেনেদৰে আগবাঢ়িব?
- ☒ নতুন জীৱনৰ প্ৰতি কোনো মায়া নাই।
- ☞ আপোনাৰ মতে সুখৰ প্ৰকৃত সংজ্ঞা?
- ☒ মনৰ স্বাধীনতাই মোৰ সুস্থতা। এই সুস্থতাই মোৰ বাবে সুখ।
- ☞ আপোনাৰ সফলতাৰ আৰত?
- ☒ মোৰ সফলতা ক’ত? যদি ক’ৰাত কিবা অলপ সফলতা আহিছে, তাৰ আঁৰত সহায় পাঠক সকল।
- ☞ কিহলৈ আপোনাৰ ভীষণ ভয়?
- ☒ নিজৰ এটা ক্ৰোধলৈ।
- ☞ বাক নীলিম দা, কি বা কোনে আপোনাৰ জীৱনত গভীৰ প্ৰভাৱ পেলাইছে?
- ☒ মোৰ দেউতাই আৰু মোৰ ব্যক্তিগত বিচিত্ৰ কিছু অভিজ্ঞতাই।

- ক জীৱনৰ স্মৰণীয় মুহূৰ্ত ?
 ক পাবলো পিকাছোৰ চিত্ৰকলাৰ গেলেৰীচোত নিজকে উপস্থিত হোৱা দেখা পোৱা মুহূৰ্তটো।
 ক নিজৰ নেতিবাচক দিশ ?
 ক সহজতে বিশ্বাস স্থাপন।
 ক নীলিম দা, 'কবিতা অকবিতা' সাহিত্য সভালৈ লিখা এই শীৰ্ষক মুকলি চিঠিকনে ইতিমধ্যে যথেষ্ট বিতৰ্কৰ সৃষ্টি কৰিছে। এই মুহূৰ্তত আপোনাৰ প্ৰতিক্ৰিয়া ?
 ক মই উত্থাপন কৰা বিষয়টো এই মুহূৰ্তত বৰ চিন্তনীয়। এজন দায়িত্বশীল কবিতা লিখা ব্যক্তি হোৱা বাবেই মই এনে প্ৰস্তাৱ আগবঢ়াইছিলো। অজস্ৰজনে স্বীকাৰ কৰে যে অসমত সম্প্ৰতি কবিতাতকৈ অকবিতাৰ সংখ্যা আৰু আধিপত্য বেছি। এই অৱস্থা দুৰীকৰণৰ বাবে কোনোবাইতো আগভাগ ল'ব লাগিব।
 ক আপোনাৰ নবীন কবিসকলৰ প্ৰতি পৰামৰ্শ কিবা ?
 ক অসমৰ কাব্যজগতৰ এনে স্বাস্থ্যহীনতাৰ পৰিবেশত নতুন

- কবিসকলে যেন কবিতাক চিৰিয়াছ শিল্প হিচাপে গ্ৰহণ কৰে।
 ক এটা নিৰ্জন দ্বীপত আপোনাক এমাহ কটাবলৈ দিলে সংগী হিচাপে কাক বিচাৰিব ?
 ক মাত্ৰ এমাহৰ কাৰণে হলে মই লগত লৈ যাম কিছু উকা কাগজ, এটা কলম আৰু সংগীতৰ কিছু কেছেট।
 ক আপোনাৰ প্ৰিয় কবি আৰু ব্যক্তিত্ব ?
 ক নীলমণি ফুকন।
 ক উত্তৰ পুৰুষে আপোনাক কেনেদৰে মনত ৰখাটো বিচাৰে ?
 ক এজন সহজ সৰল কবি হিচাপে।
 ক বঙিয়া কলেজ সম্পৰ্কে মতামত ?
 ক বঙিয়া কলেজলৈ এবাৰ গৈ যথেষ্ট আনন্দ পাইছিলো। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবিলাক সাহিত্যানুবাগী। এই কলেজখনৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰিলো।
 ক নীলিম দা, আপুনি মৃত্যুক কেনেকৈ বিচাৰে ?
 ক মই দুৰ্ঘটনাত পতিত হৈ মৃত্যু বিচাৰো।

ঃ প্ৰত্যেকতে নীলিম কুমাৰ ঃ

- প্ৰিয় ঠাই : চিলং, গুৱাহাটী।
 প্ৰিয় নাৰী : বহু কেইগৰাকী। সেই সকলৰ ভিতৰত মামনী ৰয়ছম গোস্বামী, মহাশ্বেতা দেবী, মল্লিকা সেনগুপ্ত, অনামিকা, এনি মন্টো আৰু বহুটো।
 প্ৰিয় অভিনেতা : নানা পাটেকাৰ, নাছিকুদ্দিন শ্বাহ, তপন দাস আদি।
 প্ৰিয় অভিনেত্ৰী : ৰেখা, শ্বাৰনা আজমী, মলয়া গোস্বামী আদি।
 নিজৰ প্ৰিয় কবিতা : শিয়াল, বিবাহ উৎসৱ, কন্যাকাল আদি।
 প্ৰিয় খাদ্য : পোৰা গাহৰিৰ মাংস, অসমীয়া বন্ধন।
 প্ৰিয় শব্দ : কবিতা।
 অৱসৰ বিনোদন : সংগীত, ভ্ৰমণ।

*****

সাঁথৰ

- (১) বাটে-বটে গ'লো, নোচোবাই, নিগিলি খালোঁ, কোনোবাই দেখিলে বুলি ইফালে সিফালে চালোঁ।
 (২) মূৰত জাপি, ডিঙিত মণি, ক'লে যোৱা ইমান বাতি ?
 (৩) আই বুলিলে আঁতৰ হয়, বোপাই বুলিলে লগ হয়, উত্তৰটো কি কোৱাছোন ভাই।
 (৪) তিনিটা আখৰ জগতে পঢ়ে, প্ৰথমটো বাদ দিলে গৰম অনুভৱ কৰে।

উজুটি

তামোল গছ

ওঠ দুটা

কিতাপ

- (৫) বগা বগা চাহাবৰ কলা কলা টুপি, এক খোঁচা মাৰিলে উঠে জ্বলি-পকি।
 (৬) এঠেঙীয়া বগলী, নিতৌ নাচে গধূলি।
 (৭) পাত আছে ডাল নাই, শিপা আছে মাটি নাই।
 (৮) কি কলৰ বাকলি নাই ?

জুইশলা

বিচনী

মেটেকা

দমকলৰ

- (৯) নৈ আছে পানী নাই, দেশ আছে মানুহ নাই।
 (১০) ঘৰ আছে দুৱাৰ নাই, মাত আছে মানুহ নাই।

মানচিত্ৰ

বেডিঅ'

- (১১) জলত জন্ম, স্থলত বাস, মাকৰ বুকুত হয় নাশ।
 (১২) হাতীৰ সমান গছ, মাখিৰ সমান পাত, এই সাঁথৰ কব নোৱাৰিলে হয় শগুণৰ জাত।
 (১৩) লেং, পেং কৈ দুডাল মাৰি, ওপৰত আছে ডিজেল গাড়ী, গাড়ীৰ ওপৰত কাঁহৰ লোটা, তাৰ ওপৰে জাবৰৰ কোচা।

নিমখ

তেঁতেলী গছ

মানুহ

- (১৪) ৰজা মৰিল কোনেও নাকান্দিলে, ফুল ফুলিল, কোনেও নিছিঙিলে।
 (১৫) ল'ৰা কাল সেউজীয়া, বুঢ়াকাল হালধীয়া, আম নহয়, মৌচুমী নহয় হয় কিন্তু ৰসভবা।

সূৰ্য্য, চন্দ্ৰ

নেমুটেঙা

(সংগ্ৰহঃ- সম্পাদক)

কৌতুক

এখন বিদ্যালয় আছিল। তাত গাঁৱৰ অশিক্ষিতা তিবোতাবোৰে পঢ়িছিল। তেওঁলোকৰ ইংৰাজী শিক্ষয়িত্ৰী গৰাকীৰ নাম আছিল বীণা কলিতা। এদিনাখন বিদ্যালয়খনলৈ বিদ্যালয় পৰিদৰ্শক আহি শিক্ষয়িত্ৰীগৰাকীক A B C D খন ভালকৈ শিকাৰ দিলে। শিক্ষয়িত্ৰীয়ে A ব পৰা M লৈ ভালকৈ শিকালে। M বে শিকালে যে M মানে মণিকাৰ মাক। তাৰ পিছত আন এদিন বিদ্যালয় পৰিদৰ্শকগৰাকী বিদ্যালয়খনলৈ আহি এগৰাকী তিবোতাক সুধিলে- “W মানে কি?” তিবোতগৰাকীয়ে উত্তৰ দিলে- “ছাৰ, W মানে মণিকাৰ মাক উলটি আছে।”

*****

দেউতাক:- মাজনী, তুমি ছয়মাহিলী পৰীক্ষাত কিমান নম্বৰ পালা কোৱাছোন?

মাজনী :- মই ৩০০ নম্বৰ পালোঁ দেউতা।

দেউতাক:- ৩০০ পালা? বাক কোৱাছোন কোনখনত কিমান নম্বৰ পালা?

মাজনী :- দেউতা মই ইংৰাজীত ৩, গণিতত ০, আৰু বিজ্ঞানত ০, মুঠ ৩০০ নহ'লনে দেউতা?

*****

দুজন অভিভাৱকে নিজৰ ল'ৰাৰ বিষয়ে কথা পাতিছে-

প্রথম অভিভাৱক :- মোৰ ল'ৰাটোৱে ইমান টান টান শব্দৰে ইংৰাজীত চিঠি লিখে যে সদায় অভিধান চাবলগীয়া হয়।

দ্বিতীয় অভিভাৱক :- হয় নেকি? আপোনাৰটো অভিধান চালেই হয়। মোৰ ল'ৰাই আকৌ এনেকুৱা চিঠি লিখে যে চিঠি পোৱাৰ পিছত সদায় বেঞ্চৰ পাছ বুক চাবলগীয়া হয়।

*****

শিক্ষক :- মধুৰে অনাহকত চৰাই-চিৰিকটি বধ কৰে। বাক কোৱাছোন ইয়াত কৰ্ম কোনটো?

ছাত্ৰ :- ইয়াত গোটেই খিনিয়ে কু-কৰ্ম ছাৰ।

শিক্ষক :- বমেনকোৱাছোন, গছৰ পৰা সৰা ফল ওপৰলৈ কিয় নাযায়?

বমেন :- ছাৰ, ওপৰত খোৱা মানুহ নাই কাৰণে।

হাঙা বিহাঙ

फनेथायसहाये

Sri Dipen Baro
H.S. 1st year

मोना बिलि समाव
 सोर जारवो नोलाय ?
 मोना बिलिनि जारो सानवादि
 महटा नोनि जोबोद समायना ।
 लुफेरारवेमोन आं दिनेसिमबो
 फेसेवां महर गोसा,
 मिमथिस हालिया आं
 सिमांसोना मोवाथां जारवो ।
 जारवीबा बवेनि नो
 फेरवोबा बवेनिफाय ?
 गोसोआ जायो आंनि
 मिथिनो उसाव वादाव ।
 गोसोआ लुवेयो
 नोनि मोटे राव रवोनानो
 लुनो हारवायो
 नोनि वारवोवलां मिनिनाय ।
 सान हाबनाय लोवा - लोवा
 थारवो वहा नो
 फनेथायस हालिया आं
 मानसिना सान्धि जारवो नो ?

***

सामायरिवरा

मुखि विबार देमारी
T.D.C. 1st year(Arts)

खोमसि निजोम बिलिफां समनि
 बवेवा गिरत्रथाव हराव,
 हारिनि गोथार उदाक्षीनि थारवाय
 गोसोआव लैथोसे मिजिं लाना
 आरवायाव बुहुम गिरत्रथाव हाथियारजो
 जेवला आं आइनिफाय बिदाय लादोमोन
 मेगनाव रथ' रथ' मोदेनि बाना लानाने
 बीर सारश्रिदोमोन आंरवो
 जिउनि आगानफोमनि देरहासार
 मोनथोरजो
 सामायरिवरा विमानि सेराव -
 हारिनि अलरवद समाव,
 बर' विमानि निदान समाव
 बारहुंरवाजो पलेजानानेब्लाबो
 सारअन्थाइजो गावजानानेब्लाबो
 हारिनि सात सुथूरवो सिनायनाने
 बर' विमानि आथिं सिद्यव दोननायनि ।
 नाथाय.....
 बिवायनायनि उजिओ लामायाव
 हारिनि थार सुथूरवो सिनायनाने
 गोसोआ आंनि दिने गिरवांबाय,
 गोबोआ आंनि दिने गाबरवांबाय ।
 दिने गोसोआव आंनि सोंधि
 मा थारिवयाव बिदा फंबायजोनो
 गोजा थेनि गिलु बालु दावहा?
 गावजो गाव फोजोबसानाय थारिवजो
 जोरिव हारि फोजोबलानो हागोन
 हारिनि उदाक्षी मोननो हागोन ??
 बिदिल्ला, बर विमानि दुरुवु समाव
 मोदेनि सोलाय होबोनाय वै
 सामाय रिवरावो जोरिव सुफुनो हागोन ?

***

सीर मोन्थिनो

थरायना परिवला बर
एडच. एस. 1थि बोसोर

सीर मोन्थिनो.....?
आंनि दुरुवु दाहारवो
सीर मि न्थिनो.....?
आंनि फैमाल जिउरवो
मोनहासहायै हाबिलारवो
मोननो हास्थायदोमोन
जिउनि अनजालिरवा
बुररवायजाये आजोला गोसोरवो
सीर मोन्थिनो.....
सानजुफु समनि हास्थायनायाव
हरदोमोन नोनो जुगामि लाइजाम
फेलेसो खालामबाय नामा?
आजोला गोसोनि मिजि खालामनायरवो
सीर मोन्थिनो.....
मा मिनिंक लानामे
फेदोमोन
आंनि गोजोन गोवोब टेरयाव ।

*****

बेसेन

मुखि विमल बर
टि.डि.चि. थामथि बोसोर

जोनोम लाफेबाय आं
जिउनि सीरगिदि वेन्दोउव
आय नो बेसेवा समायना अनसुलि
नीति गोजोव गोरबोआव ।
खोनादोमोन आं
गोरबोआव नीति
दोसे सल बाथा -
बर फिसानि
वें वें राथजो जानाथनि,
आरोबाव .....
खोनादीमोन गोरबोआव नोनि
राजा इरागदाव सिरवना जोहोलाव
हादर अनसुला सोमदोन
बिमा अनसुलि
गोगोम खामथा
जोहालाव देमालुनि
सल बाथा ।
हाबाव .....
दिने मानोवा मैया मैया
बर फिसानि गोजेराव
बिदा - फेबाय
जानाय - लोनाय
थानाय - उन्दुनाय
रेजा खुसिनि खोसेथि गेलिया ।
गावबायनो हमबाथ दिरवारव विमाया
हवारसारनाने खानाय आयलि जाइलि ।
लानामे मेगनाव मोटे , खुवायाव खुटे
अगिथान आरखुवाव गावनि फिसानि ।
नाथाय हाबाव खाफाल
थेवबानो मानो रावबो सानसहाया बुजिसहाया
अनसुलि बिमानि गोरबोनि बेसेनरवो

*****

आंगो

Miss Rumi Narzary
H.S. 1st year.

आंगो हादोररवो मोनगोन होननाने
गोसोआ आंनि गावरवांबाय
डिमाफुरनि वायरवोन्दा
राजथावनिरवो नुनाने
गोसोआ थावरिनी हाया जाबाय ।
गं गं गगं लिंग
सेरजा दामनाया
सीर नो सेंगोरा?
आंनि आंगो जिउरवो
उसाव वादाव खालामनाया ।
मोनाविलि समाव
रिउ रिउ सिपुं दामना
आंनि गोजोन जिउरवो
गोजोनहोबाय ।
दिने बरफीरनि नआव सि साय,
जाजोबबाय माथो
खाम जथा दामनो
बावगारजोबबाय नामा ?
फिन्दा फिट खामनि सोदोबआव आंनि गोसोआ
जोबोर बाजलरवांबाय ।
सेरजा जथा दामे दामे
बर गामि गामि मोसाबाय
मोसानायजो लोगोसे
गावनि आंगो हादोररवो
उदां खालाननो थारवाय
खोसे जानाने ओरवारबोबाय ।

*****

नों फेनायाव

थरायना अमिला वसुमतारि
ति. डि.चि. नैथि बोसोर

जेब्ला नो गाफेदोमोन नांग्ला
अब्ला गोवदोमोन
नोनि थारवाय ।
वरायदोमोन नोरवो
मासि होदोमोन आं
लोगोसे जिरायनादोमोन
नोनि सारवाथियाव ।
नाथाय मादि हायना सारफावनाय
नोनि फेनाया
जेरेवो आरव फारव
माबा बुंगो बुंगो
मेगनजो मेगन
मानि नायज्जायनाय
जारवाइ माथो राव फेसेवो
दान्दिसे मिजोम, सिदि गोमजोर ।
आंदि सान्दो नोनि महरा
मानो बिवादि
गुंफु सोलेरा नोनि
मानो रानजिं लादो ।
हमथाहायारवे आं
मानो गाबामोरवां नोनि
फोरमायनो हायारवे मानो
गेबेंडे-नोनि आंगोनो ।
बुं सना बुं रजे
नोनि फेजेननाया
मानि दाहा होनो सानरवो
आंनि बे गोबो गोसोआव ।
लाबोबाय नामा नो रजे
फेमालनि रादाव
नोनि आंनि
जुलि सुजाबनायनि मिजिंडाव ।
बिदाय लाबाय नो
होलाबाय गांसे लाइजाम
अननाय ना दुरुवु दाहानि ।
बेखेवबाय लाइजाम
गावखालांबाय गोबोआ
साख्लोब फेबाय जेरेवो खोमसि
मिजिनि फेमालाव ।

*****

खन्थाइगिरि, खन्थाइ आरो खबाम

Mr. Phukan Basumatary.

खन्थाइगिरिनि रावजों बुंजायो- सानस्रियानो खबाम, खबामानो खन्थाइ। खन्थाइगिरिनि अनजिमा गैयै सानस्रिनि मौदानसारनाया आम्बासि अखोरांनि बायरोजा जोथि- माथि हाथरखि बिबार। विनिनो रुम्बां रुम्बां हायरखि बिबार खबाम जानानै सिरियो सोदोबनि गेजेरजों, महर मोनो जुमामि खन्थाइनि। मिजिं अनसुला खन्थाइगिरिया निन गोमायो हर सान, गेलेयो खबामजों आमै मै निरालायाव। खन्थाइगिरिनि दोमैल गोसो अखोराड। जाखाडे सोरां। उसाव जायो खन्थाइगिरिया सोर्जिथायनि रंजानामाव। गोसो जायो नामा अबोला खन्थाइगिरिया दान्दिसे रोजावनो, मोसाग्लानो...। थारैनो बाहां बिरहां सिखिरि जायो खन्थाइगिरिनि गोसोआ। बिरै बिरै एरखांनो सानो समायना महरनि आगर आखाय भोजासे आबिर गोनां रावनि खुन्दुंजों। सोर्जिनो लूबोयो रैरुन महर खबामनि आबिर सारफावना बुहुमनि हाद्रिजों। गोथां हानि गोथां मोदोमनाया बोथाबो खन्थाइगिरिनि गोसोखौ। हांखुर जायो खन्थाइगिरिया- हु रा हरानो जाखारो सोर्जिनि होवथा हाय हारिलास। बुंजायो, बै हाबिलासा खबाम निनो गुबुन मोनसे मुं।

खन्थाइखौ बारसे मोदोमफु बिबार बुजेब्ला, आबिरा विनि गहेना आरो मल मल मोदोमनाया विनिनो खबाम। बै खबामा फुंखाल (Spontaneous), जेरै- फुवा फुवा ओंखारबोनाय रैसुमै सोदोबनि निजोरा।

बि हाजो खेरफाजों जिरि जिरि बोहैबोनाय सुदेम फुंखा। खन्थाइगिरिनि फुंखालु सानस्रिया सोदोब जानानै निजाय बोयो जिरि जिरि। उसाव बादाव गोसो दैथुना

रग रग सोदोबनि गेजेरजों महर लायो जुगामि खन्थाइनि। बेनिखायनो कलेरिजा बुंदोमोन 'Poetry is the best words in the best order'। बै सायख जानाय रग रग सोदोबनि गेजेरावनो रिंखाहो खन्थाइगिरिनि जिउमानि रैदुव रिंसारथि। बै रैदुव रिंसारथिया रिंखाडी खन्थाइगिरिनि खन्थायाव। नै दासो बारगेवलांनाय बारसे मोदोमफु बिबार। बा: मा दि फोरमायसहायै रमान्स। अबोला खन्थाया रोखोमसे रमान्सारि सोर्जि नामा? जानोबो हायो- बाथ्राया, नेन्दोसे एवा आबुडैनी सैथो। खन्थाइगिरिनि जिउ मानिफ्राइ जोनोम मोन्नाय बिदि गोजोन सोर्जिथायनि गोहोमाव दाहा दिखारजों खामग्लिनाय नोरजिया जिउआ दान्दिसेनि थाखाय ब्लाबो थाजिम जाखाडे, मोसाखाडे गोसोआ माबा मिथिसंयै रंजानायाव- रनसायो गोदान गोदान रैसुमै सिमां। जेरै रनसायदोमोन इसान मोसाहारिया मोनाविलि सिखोलाजों आमै मै रंजानो दान्दिसे, खबाम सुजुदोमोन रमान्सनि आबिर बिलिर नानै हू रा हूरा-

आय सिखोला मोनाविलि

रावबो मिथिया जौल मिथिलायगौ
जौदि सानैजों सिरि सिरि जादों जुलि।

(मोनाविलि: इसान मोसाहारि)

थारैनो दान्दिसेनि थाखायब्लाबो सुग्लायहोयो
हांखुर जौमोन्न उरांफारां हाबिलासखौ।

असमीया थुनलाइनि मुंदांखा खन्थाइगिरि होरेण
भट्टाचा? आ खबामानि रावजों गाहायनि बेसेन गोसा

बाथ्राखौ ओरैनो बुडखै-

खन्थाइ फरायना बावगारनो हायो

बावगारनो हायो मोजोमसे दुखु एवा
सोंखारिनाय।

(नतुन पाठ)

थारैनो खन्थायादि फुंखालु सोर्जि, अरायजोर
सोर्जि बिखौ नंखाय बुंनो हाया। बेनि गेजेरावनो दों
खबाम आरो दोंखोनि सुदेम फुंखा। बै खबाम आरो
देखोआनो सोर्जियो मै आर्टिष्टिक महर।

आर्ट महरै खन्थाया खन्थाइगिरिनि मिजिडारि
सानास्रिनि समायना बिफोरमायथि। खन्थाइ गुरु खोन्द
नाथ ठाकुरनि जुगामि सोर्जि गोनान्जालोनि दोंसे
खन्थायनि फासें नोजोर होयोब्लानो बे बाथानि फोरमान
मोनगोन:

‘मिन्न श्वे तोम्राब मांथे

एकटि शुभ दृष्टिप्राते,

जीवन बध्श्वे तोम्राब

निज अनूगत।’ (116 नं खन्थाइ)

बेयाव दों राव, खबाम आरो सानस्रिनि
गोरोबनाय। बे गोरोबलायनायनि गुबुन मोनसे मुडनो
जादों खन्थाइ, जाय हादर बिदिन्थानि बेंशनखौ
सेफायनामै गोरलैयैनो सुबुंनि गोसोआब थोजासे
रंजानाय होफोयो। बिदि सोर्जिखौनो गाबजिनाम जायो
जुगामि बिमुंजों।

खन्थाइगिरिया जौसिन गोसो आये सानस्रिनि
बिगोमा। बिसोरो मानहाव सुला। सान्नानैल बिसोरो
सिरि थाया। माबा मोनसे जुगामि सोर्जि आरो विनि
गेजेरजों समाजखौ मोजाडै समायहोनो नाजानायानो
बिसोरनि जिउनि थांखि। खन्थाइगिरिया समाज साग्रिद

*****

सुबुं। रमान्टिसिजमनि आबिरजों जोंसारनाय
खन्थाइफोरनि बाथ्राखौ एंगारनानै जेबोला आथिखाल
खन्थाइनि फासें नोजोर होगोन अबोला बे बाथ्रानि
फोरमान मोनो। अरेबानि रमान्टिक खन्थाइगिरियादि
समाज साग्रिद सुबुं नड बे बाथ्राखौबो आबुडै गनायनो
हाया। इंराजि थुनलायाव P.B. Shelley नि असमीया
'Ode to the west wind', असमीया थुनलायाव चन्द्र
कुमार आगरवालानि बोण बरागो, अम्बिका गिरिनि
घर जारु घर भाइ, बर थुनलायाव प्रमंद चन्द ब्रह्मानि
दै बाज्रुम, चरण नार्जारिनि अनारु थू सिगां खन्थाइफोरा
बेनिनो मोजां फोरमान।

आथिखालनि खन्थाया गुबुन लामाजों आगान
सुरवाय। विनि महरा सोलायवाय। दिनैनि खन्थाया
दिन्थिमहर (Symbol) आरो मिजिं सावगारिजों
(Imagery) होंगो दोंगो। खबाम रनसायनाया जादों-
उदां खबाम (Free verse) खमफिसि खबाम (Prose
rhythm) आरो स्प्रां रिदिम (Sprung rhythm)
आथिखाल खन्थायाव खबामनि गोरा बेंखनथि गैया बे
बाथ्राया थारैनो सैथो। नाथाय खबामनि दैथुना
खन्थाइनिफ्राइ गोमालांदों दा? गैया, गनाय जाया बेफोर
बाथराया। मानोना, खन्थाइगिरिनि गोसो सेरजायाव
खबामनि रिंसारनाया अराय सम रिंखांगासिनो थायो।
बि थारैनो फुंखालु। खन्थाइगिरिनि सानस्रि, आवेग बेफोर
गासिबो खबामनिनो मोनफा मोनफा गुबुन बिमुं।
बिदिब्ला खन्थाइगिरिनि सोर्जि खन्थाया खबामनि
दैथुनजों बिलिर जायै जाहोना बबाव? बेनिखायनो
जानांगौ Watts Dunton आ बुंदोमोन- 'Poetry is the
concrete and artistic expression of human mind
in emotional and rhythmical language,। दानिया
बुंजायो- खन्थाइगिरि, खन्थाइ आरो खबाम बेफोर
गासिबो मोनसे महरनिनो गुबुन गुबुन बिमुंसो।

हारिनि थारवाय

Sri Debojit Baro
T.D.C. 1st year(Arts)

अखाफोर जहाबनाय दानखोमसि हर। समा हरनि 9.00 सो बाजिबायमोन। मोब्लिब सोरां फेलें जानायलाय लेनथन फोर्जोनानै आं खुदियाखौ लेखा फोर्गोसिनो दंमोन। बे समावनो दरजायाव थक थक थक सोदोब होफैयो। अब्ला आं राव हरदोमोन।

: सोर, सोर कैदों?

: आं, आं सोगोम कैदों। नोंथानि गोदोनि क्लास फ्रेन्द सोगोम।

: हाबाब, फैफेरा फैफेरा बोरै सफैखो नोंलाय? फै फै हाबफै।

हाखु -दाखु लेनथनखौ लानानै दरजाखौ खेना होदोमोन आं। लोगो लोगो सात्रै-साबासो आरमिनि खसाब गान्नाय सिलाय लानानै हाबफैयो। जानांगौ बायजोअव माखासे थाबोबावदों। आं गिनायजों बवादिसो नायफलांबाय थादोंमोन। अब्ला सोगोमा बुंदोमोन, माखौ नायबाय थाखो रिंखां गिदोंनामा? जेबो गिनांगौ गैया रिंखां। सोगोमनि वेवादि रावखौ खोनानानैसो आं सोगोमखौ सिनायनो हादों। आवगायाव आरमि मेजरसो सानदोंमोन आं सोगोमखौ। सोगोमा आंनि फारायसा समनि साबसिन लोगोमोन। सोगोमा लेखा फरायनायाव जोबोद मोजांमोन। सोगोमा PU Sc खौ सेथि थाखो लानानै उथ्रिदोंमोन। बेनिफ्राय बियो खाथिनि रंडिया कलेजावनो मुं थिसनो। आंबो फैनानै ककराफार कलेजाव मुं थिसन फैदोंमोन। बै समनिफ्रायनो जों सानैजों लोगो मोनज्जायैया 10 बोसोरानो जाबाय। गोबाव सम एबा बोसोर मोनज्जायैलाय बिनि विमा आरो बिनानावनि सोमोन्दै सोंदोंमोन। अब्ला सोगोमा बुंदोंमोन।

: आंनि अनसुली आइ आरो बिनानावा बे

संसारनिफ्राय अराय समनि थाखाय माब्लावानो जायखार लाबांय।

सोगोमनि वेफोर वादि खोथाखो खोनानानै आं बाग्दाव खांदोमोन। आरो आं बुदोंमोन सोगोमाखौ-

: सोगोम नों वेफोरखौ मा बुंखो।

: नंगौ रिंखां आं थारखौनो बुदों।

आं सोगोमनि खोथाखौ फोथायनो गोबाब मोनदोंमोन। आरो आं सोगोमखो खनले खनले सोंदोंमोन। अब्ला सोगोमा फारियै फोरमाय लांदोमोन। गाहै जाथायखौनो फारि फारियै।

वर' गामि गामि अपारेसन सोलिगासिनो दंमोन। बोथोरा मोजां नङामोन। माब्लावाबो थाफैफेरा थाफैफेरा सानसेखालि थाफैदोंमोन जाखायथाम वर' रैरवाथि हान्जानि मानसिफोर। अखा नायै फुडाव आंखौ वेदर लायनो थिननायलाय खाथिनि वाजारनिफ्राय वेदरखौ लाबोना होफैनानै आं कलेजाव थानो ओंखारदोंमोन। बे समावनो पुलिस फैदों पुलिस होननाय खोनायो। खोनानानै आं लामाजों ओंखारना नायब्ला पुलिसफोरा जोंनि ननि लांगोना सफैबायमोन। अब्ला थिउरियाफोराबो वारिजों खारलांनो गावबा गाव थियारि जाहैबायमोन। आंबो अनसुलि आइ आरो बिनानावखौ लानानै न' सिडव हावदोलसोमोन। लोगो लोगो सिलाइनि सोदोब खोनायो। खोनाग्रोमोना जोंबी हायाव दाब्ले जादोंमोन। पुलिस आरो थिउरिया हान्जानि गेजेराव हां मोनस'लायै 30 मिनिटसो गुदा-गुदि गावलायनाय जायो। गावज्जायनाया सि जानायनि दानदिसे उनावनो जोंखो न' सिनिफ्राय दिहुनना लाबोयो आरो आंखौ जाबादि बुदोंना आं जेबोखोनो बुंनो सम मोनाखैमोन। बिसोरनि सोनाय गैयै जोग्लि- बुग्लि खालामनायाव जायगायावनो फिट जानानै गोलैना थायो।

ओजो नखरांथंजा मा जादों अनसुलि आइ आरो बिनानावा मा मावदों वेफोरखौ आं जेबो मोनथिना मोनाखैमोन। जेब्ला फिन हां मोनफिनदोंमोन अब्ला आं Police Station सहैबायमोन। Station मोननाय लोगो लोगो थिउरियाफोरनि वागै सोंनो हमनायसै। आं जेबो मोनथिया होननायलाय आरोबाव आंखौ Current जों हित होननै बायदिसिना खोथा सोंबावदोंमोन। थेवब्लाबो आं जेबो मोनथिया होननायलाय आंनि फेन्दाखौ ब्लेटजों हाजिर हाजिर संखि सारदोंमोन। वेवादिनो वारानि सायाव बारा जालांनयायलाय आंखो मेदिकेलाव दोनहैनो गोनां जायो। उनाव हामनानै दानथाम जोबसालियाव थाहैनोगोनां जायो।

रिंखां आंनि मोदैनै वानाया वे खिनियावनो रानथे लाडखैमोन। आरोबाव दंवावो खोनासं रिंखां आं जोबथे सालियाव थानाय सामावनो पुलिसनि इनाय अनागार खालामनायाव अनसुलि बिनानावा गावनो गोदोनायाव फासि लानानै थैयो। आयाबो पुलिसजों बुजानानै बेरामा वारानि सायाव बारा जानानै बिनानाव थैनायनि उनावनो आंखौ हारसिं दोन्नानै वे संसारनिफ्राय आनज्राय लाडे। आय' मादि फाव थिना आंनि जिव। सोमोदोंमोन आंबवेयाव थायामोन अबड वेफोर वादि खैफोदनि समावलाय? मा दाय मोनामोन बिलाय आंखौ वेफोर वादि सहायथावै? मा दाय मावामोन आंलाय वेफोर वादि साजा सहायनानो? एसेबो अन्नाय गैया नामा बिहा एसेबां अन्थाइ विखा गावनि फिसाखौनो वेफोर वादि साजा होनो। बायादिसिना सौलु सोमजिदोंमोन अंनि गोसोआव।

आइ आरो अनसुली बिनानावनि सारादुखौ खुखानायनि उनाव आंनि गोसोआव मोनसे साननाय

फेदोमोन। जिहेथु आं सासे बड' विमानि थैजो जोनोम मोन्नाय सासे बड' जोहोलाव। अनसुली आइ आरो बिनानावाबो हारिनि दावराव- दावसियावनो आंखौ गारना वे संसारनिफ्राय आनज्राय लांनंगौ जाबाय। ओंखायनो आंबो हारिनि थारवाय ओंखारनानैनो जोउखौ फोथैनो गोसोखौ थि खालामदोंमोन। वेवादिनो दिनै हारिनि रैखाथि आरो हारिनि खामानि मावै मावै वेसिम सफैबाय रिंखां। आरो रिंखां नोंथ' मिनथिखागौमोन आं उन्दैनिफ्रायनो विमा माहारिखौ एसेबां मोजां मोनोमोन। विमा माहारिनि अलखत, नाखेबजानाय आरो नासय जानायखौ नुब्ला आंनि गोखौआ सहायनो गोबाव जायोमोन।

: नाथाय सोगोम नोंसोर पुलिसनि आन्दो थानानै हारिनि मा मोजां खामानि मावनो हानो?

: हागोन रिंखां जुदि बयबो बड' फिसाफ्रा हारिनि मावनांगौ विबाना वयनावबो दं साननानै बयबो रवीसेयै लैहोर लैहोर ओंखार बोयोब्ला जों गोरलैयैनो देरहानो हागोन। मोनथायखौ मोननो हागोन। रिंखां जों बेहाय थाबाय थानायनि एसेबां सम गैया आरो गोबां मावनो गोनां दंवावो। जों हारिनि थारवाय सिलाय हमदोंब्लाबो गासैबी खामानिखौ मावजोवनो गोबाव। गोबां फिसा फिसा मावनांगौ खामानिया रायजोफोरनि आखायावनो थाजोबो। रिंखां नों बेखोल' गोसोआव ला जे हारिनि मावनांगौ विबाना आंनि आवबो दं होन्ना नों मावनांगौ गासैबो खामानिया दंजोबो। नों नायनानै फारियै मावलांदो रिंखां। दा जों थांदिनि रिंखा, जों फैबाय रिंखां Bye Bye, Good Night Bye होननानै सोगोमा गावनि लोगोफोरखै लानानै रवोमसिजों गोरोबलांनयासै।

*****

आलु बाथोन

Sri Prahlad Swargiary
T.D.C. 2nd year(Arts)

दाउखा माहाजोननि दाहोनाया हाल एवनायाव बि माहजोननिनो रुवाथि लांनाय ओंखामखौ जायो अब्ला रुवाथिया ओंखाम सिंङव एफबना दोन्नाय आलु बाथोनखौ ओंखाम सिनिफ्राथ लुथुर फुथुर ओंखारनाय नयो अब्ला दाहोनाया सोयो बियो लाजियो गोनो गोथोआव गोलयो ।

माहाजोननि रुवाथिया आलु बाथोनखौ औरैनो ओंखाम सिंङव एफबना लाङखै बि निगाव गोसो सिंङव जाखंनाय । हांमा हांसा, हाबिला, बोदोरखौ लाङ्गनो हाथियाव दाहोनाजों रुजु रुमु इयुन ससंर लैथोआव गोजोमनो आलु बाथोननि गेजेरजों गावनि गासैबो मिजिंहाबिलाखौ फोरमायनो थाखायसो लांदोंमोन ।

बै बादियैनो बै सानखालि रुवाथिया दाहोनानो हाल एवनायाव ओंखाम लांदों लोगोसे ओंखामाव लाव-बिजौ, लाव बिबार नि भाजा (लाबा) ओंखाम थोरफोनि सायाव प्लेटाव लांदो आलु बाखोंन बै आलु बाथोननि सेराव संखि एसे बानलु थाइनै आरो लाबावो मोनसे बाथोन आलुनिनो बाय हाजार मिजिंजों बानायनाय दावदैन एसे देरसिन लारु बादि दुलुर लुर ओंखामुनि सिंङव..... ।

जेब्ला दाहोनाया हालखौ दोनथनानै लुरुखौ

नांगोलनि खाथियाव थुनानै दुब्लिनि दैजों आरवाइ आथें सुमनानै रुवाथिनि लावदुम ओंखाम जाफैदो बुंनाय लेखा गामाखालिनि बादि जाफैयो । अब्ला लावदुम दाहोनाया नुहरो लावगिनि लाजिनाय बिनि मोन्नो लुबैनाय बोदोर हाबिलासनि लैथोआव गोब्लैनाय सानसिनायखै हमदांनो हादों लावदुमा नाथाय सानदों मानि बोदोर लावगिया । जायनि जाहोनाव रुवाथिनि आखला माबा गोरोन्थिनि थाखाय दिनै सोलायसोलजादों । गुबुन साननि बादि बिसोरनि गेजेरा सोंन फिन्नाय सोमजि लायाखै सोमजिगोन ब्लाबो रुवाथिनि खुगानिफ्राय राव ओंखाराखै बबेखानि बियो ओंखाम खिनि आलु बाथोननि गेजेरजोंनो खोथाखौ लिरजोब खाबाय । आथं-आखाइ सुसिनाथ फावैनो दाहोनाया सोसादोंमोन- मा भाजा लाबोदों लावगि? फिन्नाय गैया दं आलु बाथोनसो सोंनायनि फिन नङ नाथाय जुदा फिन्नाय आरो सोनाय ॥ लावगिनि गोरबोनि खोथा गामाखालिनि बादि उंदां गोसो लाना खथियाव थानो हायाखै एसे जानखाराव गोमोन गुवार दुब्लिनि गेजेराव बिसोर सानैनि फावथाइ । लोगो लोगो मानो बिदि खालामफलां आं लावगिनि Conflict आरो Contrast लावलनि फावदुर मोखाङ लाजियां लाजियां आरो गियां गियां गोजा जाहाबदों सोनाबनि सान हाबहा बादि जादों ..... । मोदोमनि खोमोना

गोजांसिउनायजों रागा जोदों गोसो मोनसेखौ बुङब्लाबो जासै सिमा गैयै मुलुगाव हाबिलासनि सानबोलावरिजों बुखार बायजादों । हाय गसाइ माबा सानदों दा दाहोनायाबा बिनि अनजालुवाबा ?

फारसेथिं दाहोना लावदुमा ओंखाम सिनिफ्राय बखंना हाबाव मा बेलाय सान्नानै खुगायाव एसे मिनिनायनि निजोरा बोनानै लावगिनि फारसे एसे मगलन फिदिं हरो फारसेथिं लावगिया बबेबे संसारनि बबे जायगायाव गंसिनानै दं , सान्नायनि लैथोआव गोब्लैनादं, जानांगौ ,बियो - आथिनि आसि बिमानि हा एरलुनाय दिथिन्थानो सान्नायनि लैथोआव रैका मोन्नायनि लामा दिन्थि हरदों । नाथायाबिखाथा गावो खुगाया गेवा, दं आलु बाथोनाव गोसोनि हांखोजों लिरनाय माखौबा फोरमायनाय फराय... फैदो फै फिन नागिरनाय आरो सोंनायखौ बेखेवनानै नाय..... ।

लदाय दाय जेब्ला आलु बाथोना ओंखाम सिनिफ्राय ओंखार जेनो अब्ला बै ओंखार जेन्नाय नुथायनि गेजेरजों आलु बाथोनाव अनजालि लावगिया गावनि अराय समनि अनजालु दाहोनानिसिमं औरै बादि लाइजाम लिरो खोना संनायसाय (1) गिबि गिबि अनि लाइजामनि दरजाखौ बेखेवनायनि सिगां आंनि अन्नाय आरो सिबिनायखौ नाजावगोदो आदा ।

*****

आरो जेब्ला आलु बाथोनखौ गिनायनि गेजेरावबो एसे जायो , एबा सोलाना नायो अब्ल बिनि सोलाना जानायाव फानलौनि आलौनाया औरै बादि ओंथि फोरमायों बेखौबो नायनायसाय आं नोंखौनो जानायाव लोनायाव उन्दुनायाव जेरावबो जेरैबो जेब्लायबो गोसो खांबाय थायो आदा लावदुम ।

आरो बै आलु बाथोननि संखिनि बाबनाय थावनाय सादा औरै बादि फोरमाय बावो नों आंखौ मोजां मोनाब्ला आं जोंहानि बै नारें दंफा सिंङव फासि नानानै थैथारगोनरिव थैथारगोन ।

जोबथारनायाव बै बाथोननि संखिनि थाव गुबे फुनलानाय खौसे खालामनानै देनाय आलु बाथोननि मोदोमनाय मोदोमपलेनाया मा बादि फोरमायदों लावगिया गावनि गोसोनि हाबिलाखौ नायनायसाय नोंनि महरा बेसेबा समायना रमायना आदा बबेखानि नोंनो आंनि जिउनि अन्नायनि अनसुमै अनसुला आदा ।

हाल एवबोला खदाल जावबोला दैमानि सेर सेर बेरायनो थांबोला नोंनि सिफुनि रिखांनाय गोदै देखोआ आंनि बिखाखौ सौगिल होयो गाञ्जि सानाब्ला आंबो नोंजों बै दैमानि सेर सेर थांफागौमोन आदा गोसो गोरबो खोथाखौ फोरमाय लायनो अन्नानै लांफादोना आदा ? लांफादोना.....

উপ- সভাপতিৰ প্ৰতিবেদন

মাতৃভূমিৰ মুক্তিৰ হ'কে যি সকল মহান জাতীয় বীৰে বঙা তেজেৰে মাতৃভূমিৰ চৰণ ধুৱাই আত্ম বিসৰ্জন দিলে সেইসকল জ্ঞাত - অজ্ঞাত শ্বহীদলৈ মোৰ প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণীতে শ্ৰদ্ধাঞ্জলিৰ শব্দই নিবেদন কৰিছোঁ। ইয়াৰ পিচতে শ্ৰদ্ধাঞ্জলিৰ শব্দই আগবঢ়াইছে মোৰ ভাতৃ সদৃশ সতীৰ্থ আমাৰ কাৰ্যকালৰে সমাজ সেৱা বিভাগৰ সম্পাদক

মুনু বুজৰ বৰুৱাদেৱলৈ। তেখেতৰ আকস্মিক পথ দুৰ্ঘটনাত হোৱা মৃত্যুত মই গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি তেখেতৰ বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তিৰ বাবে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছোঁ।

২০০১ বৰ্ষৰ ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ সন্থাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক উপ-সভাপতি হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ সন্থাৰ কাম-কাজ চলাই নিয়াৰ সুবিধাকণ দিয়াৰ বাবে মই সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে আন্তৰিক অভিনন্দন জনাইছোঁ।

১৯৬৩ চনৰ ৫ আগষ্টত স্থাপিত হোৱা প্ৰাকৃতিক দৃশ্যৰে শোভনীয় হৈ থকা এই ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়খন ৰঙিয়া মহকুমাৰ নিচিনা এটা বৃহৎ অঞ্চল সাঙুৰি শিক্ষা আহৰণৰ মূল কাণ্ডবী হিচাপে থিয় হৈ আছে। বহু দুৰণীৰ পৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আহি এই ঐতিহ্যমণ্ডিত মহাবিদ্যালয়ত শিক্ষা আহৰণ কৰি আছে। এই মহাবিদ্যালয়খনে আগ বঢ়াই অহা অনবদ্য বৰঙণিৰ কথা বিদ্যান সমাজে কেতিয়াও উলাই কৰিব নোবাৰে। বৰ্তমান পাঠ দানত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কিছুমান সমস্যাৰ অনুভৱ নিশ্চয় কৰি আহিছে, যিহেতু এতিয়াও ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়খন বহুতো সমস্যাবেৰে জৰ্জৰিত।

মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ- ছাত্ৰীসকলে নিম্নোক্ত সমস্যাবোৰ অনুভৱ কৰি আহিছে।

- ১) এটা উন্নত মানৰ প্ৰেক্ষাগৃহ।
- ২) এটা দুৰ-দূৰণিৰ ছাত্ৰৰ বাবে ছাত্ৰাবাস।
- ৩) এটা উন্নত মানৰ পাইখানা।

উক্ত সমস্যা সমূহ সমাধানৰ বাবে মই এজন উপ-সভাপতি হিচাপে চেষ্টাৰ ক্ৰটি কৰা নাই। বহু কেইবাবোৰো এই সমস্যাবোৰ আগত লৈ কৰ্তৃপক্ষৰ কাষ চাপিছোঁ। কিন্তু মহাবিদ্যালয়ৰ আৰ্থিক দিশটো টনকিয়াল নোহোৱা বাবে কৰ্তৃপক্ষয়ো নিৰৱতা অৱলম্বণ কৰিব লগা হৈছে। উক্ত সমস্যাবোৰ মোৰ কাৰ্যকালত সমাধান কৰিব নোৱাৰাত মোৰ মনত এটা দুখ বৈ গ'ল। সেয়েহে এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে যোৱাৰ আগমুহূৰ্ত্তত কৰ্তৃপক্ষক মই পুনৰবাৰ অনুৰোধ কৰিব বিচাৰিছোঁ, যাতে উক্ত সমস্যাবোৰৰ ক্ষিপ্ৰ সমাধানৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষই দৃঢ় পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক উপকৃত কৰে।

প্ৰতি বছৰে এইখন মহাবিদ্যালয়ত ছাত্ৰ সন্থাৰ বিষয়ববীয়া চামে চামে আহি আছে আৰু দায়িত্ব পালন

কৰি গৈ আছে। সেই মৰ্মে ময়ো ২০০০-২০০১ বৰ্ষত উপ-সভাপতি হিচাপে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজৰ পৰা নিৰ্বাচিত হৈছোঁ। এতিয়া কথা হ'ল মই এই মহান উপ- সভাপতিৰ দায়িত্ব বহন কৰিব পাৰিছোঁ নাই সেইটো তুলনা কৰি ছোৱাৰ দায়িত্ব ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু সন্মানীয় ছাৰ-বাইদেউ সকলৰহে।

মোৰ কাৰ্যকালত গোটেইবোৰ সমস্যা সমাধান নহ'লেও অন্তত কেইটামান গুৰুত্বপূৰ্ণ সমস্যা সমাধান হৈছে বুলি গৌৰৱেৰে কলে ভুল কৰা নহব, বিশেষকৈ ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ নিৰ্মাণ, কেইটামান বিষয়ত মেজৰ প্ৰৱৰ্ত্তন কৰা বাবে অধ্যক্ষ মাননীয় শ্ৰীযুত ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা দেৱক মোৰ তৰফৰ পৰা আন্তৰিক অভিনন্দন জনাইছোঁ।

বৰ্ত্তমান অসমৰ পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে সকলোৱে জ্ঞাত। গোটেই অসমখন হত্যা, লুণ্ঠন, ধৰ্ষণ, দুৰ্নীতি আদিয়ে ছানি ধৰিছে। এক অশান্তিৰ পৰিৱেশৰ মাজত বন্দুক-বাৰুদৰ শব্দৰ মাজত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে শিক্ষা আহৰণ কৰিব লগা হৈছে। বহুতো শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী দেশৰ প্ৰশাসনৰ হাতত অপমানিত হ'ব লগা হৈছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে আজি ৰাজ পথলৈ ওলাই আহি দেশৰ স্বাৰ্থত, বাইজৰ স্বাৰ্থত প্ৰতিবাদী কণ্ঠেৰে আন্দোলন কৰিব লগা হৈছে।

গতিকে এনে এক জটিলসন্ধিক্ষণত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে অধ্যয়ন কৰিব লগা হৈছে। সেয়ে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছোঁ যাতে অতি শীঘ্ৰে দেশৰ পৰিস্থিতি স্বাভাৱিক হয় আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে অধ্যয়নত মনোনিবেশ কৰিব পাৰে।

বিগত সময় ছোৱাত আমাৰ কাৰ্যকাল চলাই নিয়াত বিশেষ ভাৱে সহায় কৰা ৰঙিয়া আঞ্চলিক ছাত্ৰ সন্থাৰ বিষয় ববীয়া ক্ৰমে পৰেশ নাথ; মোহন মাধৱ বৰ্মণ, প্ৰদীপ ডেকা, মুনীন্দ্ৰ দাস, মোস্তাক আহমেদ, প্ৰণৱ শৰ্মাৰ লগতে সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মই ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সদৌ শেষত ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ, উপাধ্যক্ষ ৰ লগতে সমূহ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু কৰ্মচাৰী বৃন্দলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰি অজানিতে হোৱা ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে আটাইৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰি প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিছোঁ।

“জয়তু ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়”

চৈয়দ ইব্ৰাহীম আলি, উপ-সভাপতি

“ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থা”

জয় আই অসম,

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰস্তাৱনাঃ

ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰসংঘৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে জানিবলৈ মন আছিল- সম্পাদকীয় জীৱনৰ মাধুৰ্য্যতা কোন খিনিত? ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ সহায় ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু- বন্ধৱীসকলে দুবাৰ কৈ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি মোক জানিবলৈ সুযোগ দিলে- আচলতে সাধাৰণ সম্পাদক এজনে জানিবলগীয়া কিমান খিনি মই নাজানো।

কাৰ্য্য কালৰ চমু খাতিয়ানঃ

“আমি বাটেদি খোজ কাঢ়িগৈ আছো,

যিমান দূৰলৈকে ভৰি দুখনে টানিব পাৰে”

মানুহে সামৰ্থ্য অনুসৰি কাম কৰিব পাৰে। আমাৰ যোৱা বৰ্ষৰ কাৰ্য্যকালত কৰিব পৰা সকলো কাৰ্য্য খিনি সুকলমে সম্পাদন কৰাৰ বাবে চেষ্টা চলাইছিলো। কাৰ্য্যভাৰ হাতত লৈয়ে ২০০১ চনৰ ইং ৫ জানুৱাৰীৰ পৰা ৯ জানুৱাৰীলৈ মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহ সুকলমে অনুষ্ঠিত কৰা হয়। ছাত্ৰ- ছাত্ৰীৰ সৃষ্টিশীল প্ৰতিভা বিকাশৰ বাবে শাৰীৰিক, সাংস্কৃতিক আৰু সাহিত্যিক আদি প্ৰতিটো বৌদ্ধিক দিশৰে অনুশীলন কৰা হয় মহাবিদ্যালয় সপ্তাহখনত। ইং ৯ জানুৱাৰীৰ মুকলি সভাত আই,পি,এছ বিষয়া বিনোদ কুমাৰ, বোলছবি অভিনেতা বাদল দাস, আছৰ উপদেষ্টা ড° সমুজ্জল কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য্য, জাতীয়তা বাদী যুৱ ছাত্ৰ পৰিষদৰ ধীৰেণ পাটগিৰি আৰু বোলছবি জগতৰ অভিনেতা- অভিনেত্ৰী দিলীপ শৰ্মা, নিকুমণি বৰুৱা, দিব্যজ্যোতি দাস আদিয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

ইয়াৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয়খনত উদযাপিত সৰস্বতী পূজা, ফাতেহা-ই-দোৱাজ দাহম, বাথৌ পূজা, বিশ্বকৰ্মা পূজা আৰু বিভিন্ন বিভাগৰ আলোচনা চক্ৰ আদি অনুষ্ঠিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত মুখ্য ভূমিকা পালন কৰা হয়। আমাৰ তৎপৰতা আৰু সদিচ্ছাৰ ফলতে মহাবিদ্যালয়ত উদযাপিত উৎসৱ সমূহৰ বাবে আছুতীয়া পুঁজি নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। লগতে মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সংস্থাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় মাইক চেট আৰু ষ্টিল আলমাৰী এটাৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়।

মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰসকলৰ বাবে ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ (নৱনিৰ্মিত) দ্বাৰ উন্মোচন যোৱা ইং ৯ চেপ্তেম্বৰৰ দিনা আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মাননীয় শ্ৰীযুত ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকাৰ দ্বাৰা সম্পন্ন কৰা হয়। উল্লেখ থাকক যে ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ নিৰ্মাণৰ বাবে ছাত্ৰ সংস্থাই দীৰ্ঘদিন ধৰি দাবী জনাই আহিছিল। মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰসংস্থাৰ উন্নয়নৰ শিতানৰ কিছু ধন ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ নিৰ্মাণৰ কামত খৰচ কৰাৰ বাবে দিয়া হয়। ইয়াৰ উপৰিও শ্ৰেণী কোঠাৰ অভাৱ দূৰীকৰণৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষৰ প্ৰচেষ্টাত এটা নতুন আৰ,চি, চি বিল্ডিঙৰ কাম সম্পূৰ্ণ হৈছে আৰু অন্য এটা বিল্ডিঙৰ কাম নিৰ্মাণমান অৱস্থাত আছে।

শেষত সমাজৰ বিভিন্ন উপাদানৰ দ্বাৰা বাধাপ্ৰাপ্ত হ'ব ধৰা মহাবিদ্যালয়ৰ অনুকূল পৰিবেশৰ মাজতো যথেষ্ট উৎসাহ উদ্দীপনাৰ মাজেদি মহাবিদ্যালয়ৰ নৱাগত আদৰ্শ সভাখন উদযাপন কৰা হয়। এই সভাখনত ৰঙিয়া চক্ৰৰ চক্ৰবিষয়া অনুপম চৌধুৰী, ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ অৱসৰ প্ৰাপ্ত উপাধ্যক্ষ (ভাৰপ্ৰাপ্ত) শ্ৰীযুত উমেশ

চন্দ্ৰ গোস্বামী, শ্ৰীযুত হিৰেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা, শ্ৰীযুত নৰেন্দ্ৰ বাম কলিতা আদি উপস্থিত থাকে।

কিছু ব্যক্তিগত আলাপঃ

মানুহৰ জীৱনটোক নিজস্ব দৃষ্টিভংগীৰে চাবলৈ মোৰ বৰ হেপাই। আনে নকৰা, আনৰ বাবে অসহনীয় কথাটোতো মই সুখৰ আদৰ বিচাৰোঁ। আগতে মই অলপ সমস্যাৰ সন্মুখীন হলেই মই জীৱনৰ প্ৰতি বীতশ্ৰদ্ধ হৈ পৰিছিলো। আনকি মোৰ ব্যক্তিগত জীৱনত এনে ঘটনাও ঘটিছিল- সমস্যাৰ মাজত জীয়াই থকাতকৈ মৃত্যুৰে অধিক শ্ৰেয় বুলি ভাবিছিলো। কেই গৰাকীমান প্ৰিয় লেখকৰ জীৱন কাহিনী অধ্যয়ন কৰাৰ পাছত মোৰ জীৱনটোৰ ধাৰণা অধিক সুদৃঢ় হ'বলৈ ধৰিলে। আঘাতত দুখ থাকিবই, বিৰহত বেদনা থাকিবই, মানুহৰ জীৱনত নানান প্ৰাসংগিক জটিলতা থাকিবই। ইচ্ছাৰে হওঁক জীৱনৰ এই কষ্টকময় পথ আমি অতিক্ৰম কৰিবই লাগিব। আমি সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে কাৰ্য্যনিৰ্বাহ কৰা প্ৰতিটো মুহূৰ্ততে আমি বহুতো প্ৰতিবন্ধকতাৰ সতে যুঁজিব লগীয়া হৈছিল। এচাম ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সন্তুষ্ট কৰিবলৈ গৈ এচামৰ ৰোষত পৰিব লগাও হৈছিল বহু সময়ত। সেই বাবে অভিজ্ঞতা ভিত্তিক সামান্য জ্ঞানৰ দ্বাৰা আমি নিজকে পৰিচালিত কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছে বুলি অনুভৱ হয়।

কৃতজ্ঞতাৰ একলমঃ মানুহৰ জীৱনটো অলেখ লোকৰ সহায়-সহযোগিতাৰ মাজেদি পাৰ হৈ যায়। জীৱনটোক এটা উৎসৱ বুলি ভাবিলে জীৱন উৎসৱৰ প্ৰতি সহযোগিতা আগবঢ়োৱা প্ৰতি জন ব্যক্তিলৈ কৃতজ্ঞতা জনোৱাটো মৌলিক কৰ্তব্য বুলি আমি ভাবো। সম্পাদকীয় কাৰ্য্যকালৰ লগতে মোৰ ব্যক্তিগত জীৱনৰ বাবেও যথেষ্ট দিহা-পৰামৰ্শৰে উৎসাহিত কৰা আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা চাৰৰ লগতে অন্যান্য সকলো অধ্যাপক-অধ্যাপিকালৈ কৃতজ্ঞতাৰ লগতে সশ্ৰদ্ধ প্ৰণাম জনালোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ ভিতৰ চ'ৰাৰ মোৰ বন্ধু বন্ধন পাঠক, উপ-সভাপতি ইব্ৰাহিম আলী, চাহাবুদ্দিন আহমেদ (গব্বৰ), ৰাজীৱ মহন্ত, সঞ্জীৱ ভট্ট, মনোজ শৰ্মা, চামচুল হ'ক (ধুই) আৰু বান্ধৱী জয়শ্ৰী, সংগীতা, মাইনা, মিতালী, চুমি, অনামিকা, ৰঞ্জনা, দিলীপ, পংকজ, প্ৰকাশ, বিন্টু, আতোৱাৰ, ৰুবুল, তপন আৰু হেমন্ত আদি বহুতো বন্ধু বান্ধৱীলৈ কৃতজ্ঞতা জনালোঁ।

মহাবিদ্যালয় পৰিয়ালৰ সদস্য নোহোৱা স্বত্বেও ৰঙিয়া আঞ্চলিক ছাত্ৰ সংস্থা আৰু সদৌ ৰঙিয়া মহকুমা ছাত্ৰ সংস্থাৰ সতীৰ্থ, কামৰূপ জিলা ছাত্ৰ সংস্থাৰ সভাপতি মাননীয় শ্ৰীযুত কমলেশ ডেকা, ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰী শ্ৰীৰমণী ৰাজবংশী, জৱাহৰ লাল নেহৰু উঃ মাঃ বিদ্যালয়ৰ বিষয় শিক্ষক উপেন ডেকা, দুনী কলেজৰ প্ৰবক্তা বন্ধু মুকুটৰ বহমান, গায়ক অক্ষয় শৰ্মা, চৰিত্ৰ কলিতা, বন্ধু কিশোৰ শৰ্মা, গীতাঞ্জলি ষ্টুডিঅ'ৰ নূপেন শইকীয়া, ৰাতুল কলিতা, ৰাজা হোটেলৰ স্বত্বাধিকাৰী নৱ চৌধুৰী, অলিভিয়া মটৰচৰ মেনেজাৰ অজিত শৰ্মা, ভূপেন শৰ্মা আৰু জ্ঞাত-অজ্ঞাত আন সকলো বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ কৃতজ্ঞতাৰ শৰাই আগবঢ়ালোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিটো অনুষ্ঠানতে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ কৰ্মচাৰী বৃন্দলৈও কৃতজ্ঞতা যাচিলোঁ।

সামৰণিঃ মোৰ চৌপাশৰ মানুহখিনিক লৈয়ে মোৰ ক্ষুদ্ৰ পৃথিৱীখন। মোৰ ক্ষুদ্ৰ মস্তিষ্ক আৰু সামান্য বুদ্ধিমত্তাৰে প্ৰতিবেদনখন লিখিবলৈ গৈ বহু ঠাইত উজুটি খাইছো। তাৰ বাবে ক্ষমা প্ৰাৰ্থনাৰে-

“জয়তু ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সংস্থা”

জয় আই অসম

কুমুদ দাস

সাধাৰণ সম্পাদক

ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সংস্থা

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদনঃ

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিত অসম আৰু অসমীয়ক বিশ্ব দৰবাৰত এক সুসভ্য জাতি হিচাপে পৰিচিত কৰাবলৈ অহোপুৰুষাৰ্থ কৰা ব্যক্তি সকলক শ্ৰদ্ধাৰে সুৰাৰিছোঁ। লগতে বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে ২০০০-২০০১ বৰ্ষৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি এই গুৰু দায়িত্ব পালন কৰাত সহায় কৰিলে সেই সকলক আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলো।

মোৰ কাৰ্য্যকালৰ সকলোকতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়টো হ'ল এক দীৰ্ঘদিনীয়া অভাৱ পূৰণ কৰি যোৱা ইং ৮/৯/২০০১ তাৰিখে ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ স্থায়ী ভৱন উদ্বোধন। ই ছাত্ৰ সকলৰ এক দীৰ্ঘ দিনীয়া অভাৱ পূৰণৰ লগতে ব্যক্তি ত্ব বিকাশৰো সহায়ক হ'ব বুলি আশা কৰিলো।

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাটো ছাত্ৰ সকললৈ মুকলি কৰি দিয়া হ'ল যদিও ইয়াত বহাৰ ব্যৱস্থা মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই আজিলৈকে কৰা নাই। তদুপৰি ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ অন্তৰ্গত খেল সমূহৰ বাবে খেলৰ সামগ্ৰী পৰ্যাপ্ত নহয়। এই বিষয়ে কৰ্তৃপক্ষই দৃষ্টিপাত কৰিব বুলি আশা কৰিলো। ছাত্ৰ সকলৰ বাবে দৈনিক বাতৰি আৰু আলোচনী ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাত যোগান ধৰিলে মহাবিদ্যালয় পুথিভঁৰালৰ অহেতুক ভিৰ কিছু কমিব আৰু শৈক্ষিক পৰিবেশ উন্নত হ'ব। এই বিষয়ে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ অধ্যক্ষ মহোদয়ক অনুৰোধ জনালোঁ।

প্ৰতিবেদনৰ শেষত মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা বৃন্দৰ লগতে কৰ্মচাৰী সকলক তেওঁলোকে মোৰ কাৰ্য্যকালত কৰা সহায়ৰ বাবে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো। বিশেষকৈ ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ তহাবধায়ক অধ্যাপক শ্ৰীযুত পৰিতোষ দাসৰ সহায় শ্ৰদ্ধাৰে সুৰাৰিছোঁ। সমূহ বন্ধু-বান্ধৱী তথা বঙিয়া আঞ্চলিক ছাত্ৰ সন্থা আৰু নিখিল বড়ো ছাত্ৰ সন্থাৰ বিষয়ববীয়া আৰু সমূহ সদস্যক আন্তৰিক ধন্যবাদ জনাই প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

জয় আই অসম
“জয়তু বঙিয়া মহাবিদ্যালয়”

শ্ৰী কঙ্কন জ্যোতি পাঠক
সম্পাদক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা

“জয় আই অসম”

সহঃ সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিত মই দেশ বন্ধাৰ হকে প্ৰাণ আহুতি দিয়া জ্ঞাত-অজ্ঞাত বীৰ সকলক শ্ৰদ্ধাৰে সুৰাৰিছোঁ। লগতে ২০০০-২০০১ বৰ্ষৰ বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক সহঃ সাধাৰণ সম্পাদকৰ পদত নিৰ্বাচিত কৰা সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ।

বঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থাৰ সহঃ সাধাৰণ সম্পাদকৰ গুৰু দায়িত্ব পালনত মই কিমানখিনি সফল হৈছোঁ, সেয়া আপোনালোকৰ বিচাৰ্য্য। ব্যক্তিগত ভাৱে এই দায়িত্ব পালনত মই কোনোদিনে চেষ্টাৰ ক্ৰটি কৰা নাই। মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থাই গ্ৰহণ কৰা প্ৰতিটো পদক্ষেপতে মই সক্ৰিয় অংশ গ্ৰহণ কৰিছিলোঁ। এই ক্ষেত্ৰত নৱাগত আদৰ্শ সভা, ফাতেহা-ই-দোৱাজ দাহম, সৰস্বতী পূজা, বাথৌ পূজা অদি উল্লেখযোগ্য। সাধাৰণ সম্পাদক কুমুদ দাসৰ লগত সমিল মিলেৰে সকলো দায়িত্ব পালন কৰাৰ লগতে তেওঁৰ অবৰ্তমানত মোৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা সকলো দায়িত্ব সুকলমে পালন কৰিছিলোঁ। মোৰ দায়িত্ব কালত মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক পৰিবেশ উন্নত কৰাৰ বাবে চেষ্টা কৰাৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ সমস্যা সমূহৰ প্ৰতি কৰ্তৃপক্ষৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা নাছিলো।

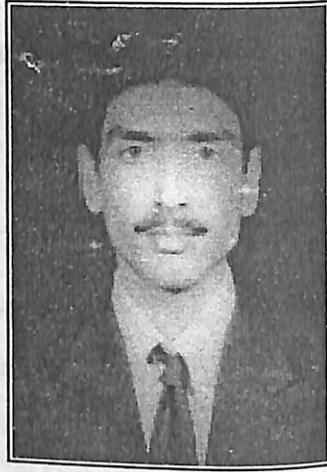
শেষত মোৰ কাৰ্য্যকালত অজানিতে হোৱা ভুল ক্ৰটিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি বঙিয়া মহাবিদ্যালয় পৰিয়ালৰ সকলোকে মোৰ কৃতজ্ঞতা যাচি প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিছোঁ।

জয়তু বঙিয়া মহাবিদ্যালয়
জয় আই অসম
শ্ৰী বমেন দাস
সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক।

লঘু খেল বিভাগ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন :

প্ৰতিবেদনৰ ব'দ কাঁচলিতে অসমৰ বিগত অস্তিত্ব বক্ষাৰ সংগ্ৰামত অসমী আইৰ অস্তিত্ব বক্ষাৰ হকে প্ৰাণ আহতি দিয়া জ্ঞাত- অজ্ঞাত মহান শ্বহীদ সকললৈ মই আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছো। বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱী আৰু অধ্যাপক-অধ্যাপিকাই মোক এই দায়িত্ব বহন কৰিবলৈ সুবিধাকণ দিলে এই সকললৈ মই আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো।

মোৰ কাৰ্যকালৰ আৰম্ভণিতে শত সহস্ৰ বাধা-বিঘিনিৰ মাজেৰে মই মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিভাপুষ্ট খেলুৱৈ সকলক সম্পূৰ্ণ সুযোগ দিব নোৱাৰাৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা মাগিছো। তথাপি মই মোৰ কাৰ্যকালত মহাবিদ্যালয়ৰ সীমিত সুবিধাকণৰ জৰিয়তে বাৰ্ষিক মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত কেইটামান খেল অনুষ্ঠিত কৰিছিলো। মই সমূহ প্ৰতিযোগিকে মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ প্ৰতিযোগিতা সফল কৰি তোলা বাবে প্ৰতিযোগী সকললৈ অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছো আৰু এই প্ৰতিভা সম্পন্ন খেলুৱৈ সকলে যাতে ভৱিষ্যতে নিজকে বাজ্যিক, ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়লৈ আগুৱাই নি মহাবিদ্যালয় তথা সমাজৰ গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনিব পাৰে তাৰ আশা ৰাখিছো। এই ক্ষেত্ৰত আমাৰ মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই সা-সুবিধা দি এই প্ৰতিভা পূৰ্ণ খেলুৱৈ সকলক আগবঢ়াই নিব বুলি আশা ৰাখিছো।

মোৰ কাল চোৱাত লঘু খেল বিভাগৰ তত্ত্বাবধায়ক মাননীয় শ্ৰীযুত বিমল দাস দেৱে খেল পৰিচালনা কৰাত যি সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়ালে তাৰ বাবে মই চাৰৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ।

প্ৰতিবেদনৰ সামৰণিত মোৰ কাৰ্যকালত বিভিন্ন দিশত বিশেষ সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱা সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থা, বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ আছু গোটেৰ সমূহ সতীৰ্থৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ হৈ ৰ'ম।

ব্যক্তিগত ভাবে মই মোৰ বন্ধু, বিশ্বজিৎ ভট্ট, লিটন কলিতা, নাজিৰ হুছেইন, জাকিৰ হুছেইন আৰু বান্ধৱী সঙ্গীতা শৰ্মা, মিতালী লহকৰলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ তথা কৃতজ্ঞতা থাকিল।

সদৌ শেষত মোৰ অজানিতে হৈ যোৱা ভুল-ভ্ৰুটিৰ বাবে মই সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছো আৰু বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ ভৱিষ্যত অধিক উন্নতি কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিছো।

জয় আই অসম
জয়তু বঙিয়া মহাবিদ্যালয়
তপন শৰ্মা
সম্পাদক, লঘু খেল বিভাগ
“বঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থা।”

সাংস্কৃতিক বিভাগৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ বুলনিত অসমৰ জাতীয় শ্বহীদসকলৰ চৰণত মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ ফুল থোপা অৰ্পন কৰিছো আৰু লগতে মোক “বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ” সাংস্কৃতিক - সম্পাদিকা ৰূপে মনোনীত কৰি মহাবিদ্যালয়লৈ সামান্য সেৱা আগবঢ়োৱাৰ সুযোগকণ দিয়া বাবে সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱীলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

‘সাংস্কৃতি’ এটা জাতিৰ ‘পৰিচয়’। জাতি ‘মাতিকঠাল’টোৰ সাংস্কৃতি হ’ল- ‘মৌ মিঠা ৰস’। এই ৰসস্বাদনৰ প্ৰতি আগ্ৰহী মনৰ অভাৱ “বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ” দৰে ঐতিহ্যমণ্ডিত অনুষ্ঠানটিত নাই বুলি কোৱাৰ ধৃষ্টতা নকৰো। কিন্তু কাৰ্যক্ষেত্ৰত কিছু পৰিমাণে সেয়া লক্ষ্য কৰি ব্যথিত হৈছে। মই লক্ষ্য কৰিছো, সাংস্কৃতিক প্ৰতিযোগিতা সমূহৰ সময়ত প্ৰতিযোগী তথা দৰ্শকৰ সেৰেঙা উপস্থিতি, প্ৰতিযোগীৰ হৃদয়জ আগ্ৰহৰ অভাৱ। তথাপিও মই মহাবিদ্যালয়ৰ “বাৰ্ষিক সপ্তাহ”ত ‘সাংস্কৃতিক - বিভাগ’ৰ অন্তৰ্গত প্ৰায়খিনি প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰিছিলো। বিশেষকৈ বিভিন্ন ধৰণৰ সংগীত প্ৰতিযোগিতা যেনে- বিয়াগীত, আধুনিক গীত, জ্যোতি-সংগীত, ৰাভা সংগীত, লোকগীত, বৰগীত, জিকিৰ আদি প্ৰতিযোগিতা সমূহ, তদুপৰি অন্তঃস্কৰী প্ৰতিযোগিতা, একক অভিনয়, ভেকচন প্ৰতিযোগিতা ইত্যাদি অতি সু-শৃংখলাবদ্ধ ভাৱে আৰু সফলতাৰে অনুষ্ঠিত কৰিছিলো। এই সফলতাৰ আৰত থকা সকলো প্ৰতিযোগীকে মোৰ অশেষ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলো।

“বঙিয়া মহাবিদ্যালয়”খনৰ ছাত্ৰ- ছাত্ৰীসকলৰ সাংস্কৃতিক প্ৰতিভা অতি লেখত ল’বলগীয়া। তেখেত সকলৰ এই সুপু সাংস্কৃতিক প্ৰতিভা বিকশিত কৰাৰ মোৰ ইচ্ছা তথা আগ্ৰহ কিমান দূৰ ফলৱতী হৈছে, সেয়া আপোনালোকৰহে বিচাৰ্য্য। ফলাফলৰ প্ৰতি লক্ষ্য মই ৰখা নাই, মোৰ ঐকান্তিক আগ্ৰহ আছিল “বঙিয়া মহাবিদ্যালয়”ৰ নামৰ এই অনুষ্ঠানটি সাংস্কৃতিক দিশত আগবঢ়া বুলি সামূহিক দৃষ্টিত প্ৰকাশ কৰা, তাৰ বাবে মই যথা সাধ্য চেষ্টা কৰি গৈছো। এই খিনিতে মই উল্লেখ কৰিবলৈ মন নগলেও বাধ্য হৈছো যে - এই অনুষ্ঠানটিৰ সংগীত চৰ্চাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বাদ্য যন্ত্ৰৰ কিছু অভাৱ। ‘হাৰমণিয়াম’ এটি আছে, যদিও সংগীত চৰ্চাৰ বাবে উপযোগী নহয়। মোৰ কাৰ্যকালত এটা নতুন ‘হাৰমণিয়াম’ অনাৰ খুউৰ ইচ্ছা আছিল, যদিও নিৰ্ধাৰিত সীমিত পুজিৰ বাবে মই কেৱল ‘তৰলা’ এযোৰহে অনাৰ পাৰিলো।

প্ৰতিবেদন এখন চমুকৈ লিখি শেষ কৰাটো কিমান কষ্টকৰ সেয়া সকলোৰে জানে। অনুষ্ঠানটিত কৃতজ্ঞতা

তথা নিজৰ ভিতৰত অভাৱ অভিযোগ প্ৰকাশ কৰিবলৈ জাগি উঠা স্পৃহাই বহু কিবা কিবি লিখিবলৈ বাধ্য কৰে। যিয়েই নহওক মোৰ কাৰ্যকালৰ বিভিন্ন দিশত দিহা পৰামৰ্শ আৰু উপদেশ দি সহায় কৰাৰ বাবে বিভাগীয় তত্ত্বাৱধায়ক শ্ৰদ্ধাৰ মাননীয় শ্ৰীযুত হেমন শৰ্মা চাৰ, তদুপৰি শ্ৰদ্ধাৰ মাননীয় শ্ৰীযুত দীনেশ লহকৰ দেৱ, শ্ৰীযুত কবীন্দ্ৰ বড়ো দেৱ আৰু শ্ৰদ্ধাৰ মাননীয় শ্ৰীযুত অপৰাজিতা শৰ্মা, শ্ৰীযুতা বৰ্ণালী ডেকা, শ্ৰীযুতা দিপিকা শৰ্মা, শ্ৰীযুতা বিজুলী চক্ৰৱৰ্তী বাইদেউ প্ৰমুখ্যে সমূহ শিক্ষাগুৰুলৈ এই ছেগতে মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা যাচিলোঁ।

মোৰ কাৰ্যকাল ছোৱাত সহায় কৰা অক্লান্ত পৰিশ্ৰম প্ৰদৰ্শন কৰা সৰ্বশ্ৰী মনোৰঞ্জন দা, ডিমেশ্বৰ দা, কংকন দা, প্ৰাঞ্জল দা, অনুজ দা, জিন্দু দা, ভবেন দা, অচ্যুত দা, বাবুল দা, জিন্দু দা, অৰূপ দা, কামাল দা, বোজ, কমল, মণ্টু, বাজা, কুমুদ, বাজীৰ, বাহুল, দিবাকৰ, তমজিদা, স্বপ্না, মামণি, মানসী, কমা, পপী, দিপি, জ্যোতি, মুনু, চুমি, গীতি, অনি, সংগী, মিতা প্ৰমুখ্যে সকলোৰে প্ৰতি মোৰ একান্ত কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

শেষত মোক বিশেষভাৱে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা, “ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থা”ৰ নিৰ্বাচনত জয়ী হোৱাৰ পথ প্ৰসস্তু কৰি দিয়াৰ বাবে মই অসমৰ জাতীয় স্বাৰ্থৰ হকে সংগ্ৰাম কৰি অহা অসমৰ বৃহৎ শৃংখলা বন্ধ জাতীয়তাবাদী সংগঠন “অসম জাতীয়তাবাদী যুৱ ছাত্ৰ পৰিষদ”ৰ ৰঙিয়া জিলা সমিতি, আঞ্চলিক সমিতিৰ সমূহ বিষয়ববীয়া তথা সতীৰ্থ বৃন্দক মোৰ তৰফৰ পৰা কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

অৱশেষত মোৰ অজানিত ভুল-ত্ৰুটিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি ঐতিহ্যমণ্ডিত, গৌৰৱময় “ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়”খনৰ উত্তৰোত্তৰ ভৱিষ্যত কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনখনৰ যত্নিকা পেলালো।

বৌচনআৰা বেগম
সম্পাদিকা, সাংস্কৃতিক বিভাগ
“ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ সন্থা”

তৰ্ক আৰু সাহিত্য বিভাগৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন :

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে অসম মাতৃৰ হকে প্ৰাণ আহতি দিয়া জ্ঞাত-অজ্ঞাত শ্বহীদ সকললৈ মোৰ আন্তৰিক সশ্ৰদ্ধ প্ৰণিপাত জনাইছো আৰু শ্ৰদ্ধা জনাইছো প্ৰতিজন শিক্ষাগুৰু তথা মোৰ জ্যেষ্ঠ জনলৈ। বিগত ২০০০-২০০১ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ “তৰ্ক আৰু সাহিত্য বিভাগ”ৰ সম্পাদিকাৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰি মোক প্ৰত্যক্ষ সেৱা আগবঢ়োৱাৰ সুবিধাকণ দিয়াৰ বাবে সমূহ বন্ধু - বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক মৰম আৰু কৃতজ্ঞতা যাচিলোঁ।

পৰাম্পৰাগত ভাবে প্ৰতিবছৰে অসমৰ অইন শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ দৰে আমাৰ মহাবিদ্যালয়তো “মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ” সপ্তাহ যোৰা কাৰ্যসূচীৰে পালন কৰা হয়। মই মোৰ বিভাগৰ প্ৰতিযোগিতা যেনে - তৰ্ক, আকস্মিক বক্তৃতা, কুইজ, কবিতা আবৃত্তি (ইংৰাজী, অসমীয়া, বড়ো), বাতৰি পাঠ (ইংৰাজী, অসমীয়া), ৰচনা প্ৰতিযোগিতা আৰু ঠাইতে লিখা কবিতা আদি প্ৰতিযোগিতা নিয়াৰিকৈ চলাই নিয়াৰ বাবে মোৰ ফালৰ পৰা অ-প্ৰাণ চেষ্টা কৰিছিলোঁ। এইটো বৰ আনন্দৰ কথা যে উক্ত প্ৰতিযোগিতাসমূহত যথেষ্ট সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। তেওঁলোকৰ এই উৎসাহ লৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা থাকিল। এখন সমাজ শুদ্ধ পথত চলিবলৈ প্ৰয়োজন যুক্তিবাদী মনোভাৱৰ। যুক্তিৰে বিশ্লেষণ কৰি সদায় সিদ্ধান্ত লোৱা উচিত। ইয়াৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক উৎসাহিত কৰিবলৈ আৰু সংসদীয় ব্যৱস্থাৰ কিছু আ ভাস পাবলৈ প্ৰয়োজন তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাসমূহৰ।

অইন বছৰৰ দৰে এই বছৰো “১৯ অক্টোবৰ ২০০১” তাৰিখে আয়োজন কৰা হৈছিল। “সিদ্ধিনাথ শৰ্ম্মা সোঁৱৰণী সদৌ অসম আন্তঃ মহাবিদ্যালয় তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাখনি”। “ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ স্বাৰ্থত গোলকীকৰণৰ বিকল্প নাই” শীৰ্ষক বিষয়েৰে আয়োজন কৰা প্ৰতিযোগিতাত অসমৰ বিভিন্ন জিলাৰ মহাবিদ্যালয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। প্ৰতিযোগিতাত বৰপেটা জিলাৰ বি এইছ কলেজে শ্ৰেষ্ঠতা প্ৰদৰ্শন কৰিছিল।

শেষত মোৰ কাৰ্যকালত প্ৰতিটো কামতে দিহা পৰামৰ্শৰে সহায় কৰি অহা শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা আৰু শ্ৰীমনোজ কুমাৰ সিংহ চাৰৰ লগতে মোক সততে সহায় কৰা প্ৰতীম, ডিমেশ্বৰ, অচ্যুৎ কলিতাৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ। লগতে মোৰ ছাঁৰ দৰে লাগি সততে সহায় সহযোগ কৰি দিয়া মোৰ অতি মৰমৰ বান্ধৱী মৰমী, অৰুণিমা, নাজী, গীতি আদিলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা থাকিল। ইয়াৰ উপৰি মোক বিশেষ ভাবে সহায় কৰা মোৰ দাদা ধ্ৰুৱজ্যোতি দাস (বাবা)লৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা থাকিল।

শেষত ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ উন্নতি কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলো।

“জয়তু ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়”

শ্ৰীমামণি দাস

সম্পাদিকা, তৰ্ক-সাহিত্য বিভাগ

সমাজ সেৱা বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন :

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিত্তে অসমী আইৰ জাতীয় অস্তিত্ব ৰক্ষার্থে প্ৰাণহুতি দিয়া চিৰ নমস্য বীৰসকলৰ লগতে যি সকল ব্যক্তিৰ অশেষ কষ্টৰ বিনিময়ত ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়খনে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিলে সেই সকল মহান ব্যক্তিলৈ মোৰ অশ্ৰু-অঞ্জলি নিবেদিছোঁ।

যোৱা ইং ২০০০-২০০১ বৰ্ষৰ ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত যি সকল জাতীয়তাবাদী ভাৱধাৰাৰ সুহৃদয় ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে মোক সমাজ সেৱা বিভাগৰ দৰে পদ এটাত নিৰ্বাচিত কৰি আমাৰ এই মহান অনুষ্ঠানখনৰ সেৱা আগবঢ়োৱাৰ কাৰণে সুযোগ দিলে সেই সকল শ্ৰদ্ধাৰ দাদা-বাইদেউ, বন্ধু-বান্ধৱী আৰু ভাইটি-ভগ্নিট সকললৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

মোৰ এই কাৰ্যকালত মই এই দায়িত্ব পালনত কিমানখিনি সফলতা লাভ কৰিছো, সেইটো আপোনালোকৰ বিচাৰ্য্য। মই মোৰ ক্ষমতা অনুযায়ী অশেষ চেষ্টা কৰিছিলো। কিন্তু মই ভৱিষ্যতে পাবৰ্শিতা দেখুৱাব নোৱাৰিলো।

তথাপিটো মই কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিয়েই মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদটো পৰিষ্কাৰ কৰাৰ লগতে মোৰ কাৰ্যকালত শ্বহীদ বেদীত ৰং দিয়া আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা খেল পথাৰলৈ যোৱা পথটো মেৰামতি কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰিও মোৰ কাৰ্যকালৰ সময়ছোৱাত ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ “ৰাষ্ট্ৰীয় সেৱা আঁচনি” গোটৰ সহযোগত কেইবাটাও চাফাই অভিযান চলোৱা হয়। লগতে মই মহাবিদ্যালয়খনলৈ কেইবাটাও জাৱৰদানীৰো যোগান ধৰো।

এই খিনিতে মই ক’ব বিচাৰো যে আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনত কিছুমান অভাৱ অভিযোগ মোৰ দৃষ্টিগোচৰ হৈছে। এই অভাৱ অভিযোগবোৰ হ’ল, যেনে -

- ১) মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদৰ চাৰিওফালে পকী বেৰ লাগে।
- ২) এটা উন্নত মানদণ্ডৰ প্ৰেক্ষাগৃহ নিৰ্মাণ কৰিব লাগে।
- ৩) বিজ্ঞান শাখাৰ “ব’টানীকেল গাৰ্ডেন” এখন পাতিব লাগে।
- ৪) প্ৰসাৰণাৰ, পাইখানা আদি উন্নত মানৰ কৰিব লাগে।

এইবোৰ সমস্যা মোৰ আগৰ জন সমাজসেৱা বিভাগৰ সম্পাদকেও তেওঁৰ প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰিছিল। কিন্তু মোৰ পৰৱৰ্তী সমাজসেৱা বিভাগৰ সম্পাদকে তেওঁৰ প্ৰতিবেদনত যাতে এই সমস্যাবোৰ উল্লেখ কৰিবলগীয়া নহয়, এয়ে মোৰ মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত অনুৰোধ।

লগতে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মোৰ এক অনুৰোধ যাতে তেওঁলোকেও মহাবিদ্যালয়খনৰ চৌহদটো পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখে। কাৰণ এইটো সম্পাদকজনৰ লগতে সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে এক মৌলিক কৰ্তব্য।

শেষত মোৰ বিভিন্ন দিশত দিহা পৰামৰ্শ আৰু উপদেশ দি সহায় কৰাৰ বাবে অৰ্থনীতি বিভাগৰ অধ্যাপক মাননীয় শ্ৰীযুত দীনেশ লহকৰ ছাৰলৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো। লগতে নিৰ্বাচনৰ সময়ত বিশেষ ভাবে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা “অসম জাতীয়তাবাদী যুৱ ছাত্ৰ পৰিষদ”ৰ জিলা, আঞ্চলিক আৰু মহাবিদ্যালয় গোটৰ সদস্য - সদস্যাৰ উপৰিও মোৰ কাম কাজত সহায় কৰা মোৰ বন্ধু-বান্ধৱী আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ “ৰাষ্ট্ৰীয় সেৱা আঁচনি” গোটৰ সদস্য সদস্য সকলক মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

সদৌ শেষত ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ চিৰ উন্নতি কামনা কৰি মোৰ এই নিৰস প্ৰতিবেদনৰ আৰ কাপোৰ তৰিলো।

“জয়তু ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়”
শ্ৰী কংকন দত্ত।
সম্পাদক, সমাজসেৱা বিভাগ।

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন :

লিখনিৰ পাতনিত্তে বুকুৰ তেজ ঢালি অসমী আইৰ মুখ উজলাবলৈ চেষ্টা কৰা বীৰ শ্বহীদ সকলৰ পৱিত্ৰ স্মৃতিত শ্ৰদ্ধা নিবেদিছো, লগতে মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, অধ্যাপক, অধ্যাপিকা আৰু সমূহ বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা আৰু হিয়াভৰা মৰম স্নেহ যাচিছোঁ।

ইং ২০০০-২০০১ চনৰ বাবে মোক ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে মহাবিদ্যালয়ৰ সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুযোগ কণ দিয়া বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱী লৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

শপত গ্ৰহণৰ পিছতেই ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ উন্নয়নৰ কাৰণে কিছু কথা ভাবিছিলো। কিন্তু এই সকলোবোৰ কাম মোৰ কাৰ্যকালত ভালদৰে কৰিব নোৱাৰিলো। শপত গ্ৰহণৰ কিছুদিন পিছতেই ‘মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ’ আৰম্ভ হয়। এই মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত মোৰ বিভাগৰ বিভিন্ন খেল সমূহ হ’ল - কেৰম, বেজীত সুতা ভৰোৱা, চকুত কাপোৰ বান্ধি টেকেলি ভঙা, চকীত বহা, পুষ্প সজ্জা, কইনা সজোৱা আৰু পিঠা বনোৱা। এই খেল সমূহত অংশ গ্ৰহণকাৰী আৰু দৰ্শক সকলে যথেষ্ট আনন্দ উপভোগ কৰিছিল। খেলত অংশ গ্ৰহণ কৰা প্ৰতিযোগী সকল আৰু মোৰ মৰমৰ বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ তৰফৰ পৰা ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ ভিতৰত বহুখিনি বস্তুৰ অভাৱ হৈ আছে। তাৰ ভিতৰত ডেক্স-বেঞ্চ, বাহিৰা কিতাপ, বাতৰি কাকত আদি। ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ কিছুমান সা-সামগ্ৰী থোৱাৰ বাবে মই এটা আলমাৰিৰ ব্যৱস্থা কৰিছো আৰু ছাত্ৰী সকলে জিৰণিৰ সময়ছোৱাত পঢ়িবলৈ বাহিৰা কিতাপ - পত্ৰ, বাতৰি কাকত আদি ৰখাৰ উদ্দেশ্যে এই ব্যৱস্থা কৰিছিলো। এই বিষয়ে মই অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ ওচৰত আলোচনা কৰিছিলো। তেতিয়া অধ্যক্ষ মহোদয়ে পুথিভৰালী মহোদয়ৰ লগত যোগাযোগ কৰি তাৰ পৰাই কিছু সংখ্যক কিতাপ, বাতৰি কাকত অনাৰ কাৰণে কৈছিল। তাৰ পিছতে মই পুথিভৰালৰ মাননীয় শ্ৰীযুত বীৰেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা মহোদয়ক এই বিষয়ে কৈছিলো আৰু শৰ্মা চাৰে মোক পুথিভৰালৰ পৰা কিছু সংখ্যক কিতাপ, বাতৰি কাকত জিৰণি কোঠালৈ আনিবলৈ অনুমতি দিছিল।

মোৰ কাৰ্যকালত বিভিন্ন দিশত সহায় সহযোগ আগবঢ়োৱা তথা উৎসাহ উদ্দীপনা দিয়া তহাৰধায়িকা মাননীয়া শ্ৰী কমলা বৰ্মন বাইদেউ আৰু বন্ধু - বান্ধৱী সকল - নাজিৰ, জাকিৰ, বিপুল, মামণি, মিতালী, জোন, বিংকু, গিতাঞ্জলি, বন্দনা আৰু উল্লেখ নকৰা মৰমৰ বন্ধু-বান্ধৱী সকললৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলো।

শেষত প্ৰতিবেদন তথা মোৰ কাৰ্যকালত অজানিতে হৈ যোৱা ভুল-ত্রুটিবোৰৰ বাবে মাৰ্জনা বিচাৰিছো আৰু ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি কামনা কৰিলোঁ।

শ্ৰদ্ধাৰে -

শ্ৰী কৰবী কলিতা
সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা
জয়তু ৰঙিয়া মহাবিদ্যালয়।

গুরু খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ বছৰেকীয়া প্ৰতিবেদন :

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে যি সকল বীৰ শ্বহীদে অসমী আইৰ বুকুত দেহৰ উত্তপ্ত বক্তৰে বাঙলি কৰি দেহ বিসৰ্জন দিলে সেইসকল শ্বহীদলৈ মোৰ সশ্ৰদ্ধ-অশ্ৰু-অঞ্জলি নিবেদিত্বে।

সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাৰ মনোনীত প্ৰাৰ্থী হিচাপে বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ নিৰ্বাচনত মহাবিদ্যালয়ৰ হাজাৰ জন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে খেলৰ দিশটো সুকলমে পৰিচালনা কৰিবলৈ মোৰ ওপৰত সম্পূৰ্ণ আস্থা ৰাখি যি সকল সতীৰ্থই মোক বিপুল ভোটত জয়ী কৰি এই গুরু দায়িত্ব মোৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰিলে সেই সকল প্ৰিয় সতীৰ্থলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

বৰ্তমান বিশ্বত খেলৰ প্ৰতিযোগিতা মূলক দিশটোৰ কথা বিশ্লেষণ নকৰিলোৱেই বা এক সফল জীৱন যাপন কৰিবলৈ হলে নিজৰ শৰীৰটো নিৰোগী হোৱাটো নিতান্তই প্ৰয়োজন। লগতে খেল ধেমালি শিক্ষাৰ এটা প্ৰধান অংশ স্বৰূপ। শিক্ষা আৰু খেল-ধেমালিক আজিকালি সমানে আসন দিয়া হয়। গতিকে শৰীৰ সুস্থ ৰখাৰ সহজ উপায় হ'ল খেল-ধেমালি। এজন ব্যক্তি সু-স্বাস্থ্যৰ গৰাকী হোৱা মানে সু-মনৰ গৰাকী হোৱা। খেল-ধেমালিৰ যোগেদি মানসিক ভাবেও নিজকে সজাই তুলিব পাৰি বুলি আমি বিশ্বাস কৰো।

বিগত ৫ জানুৱাৰী ২০০১ তাৰিখৰ পৰা ৯ জানুৱাৰী লৈ অনুষ্ঠিত হোৱা বঙিয়া মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ মহাবিদ্যালয় বাৰ্ষিক সপ্তাহৰ বিশেষ ভাৱে ১০০ মিটাৰ দৌৰ, ২০০ মিটাৰ দৌৰ, লং জাম্প, হাই জাম্প, জেভলিং থ্ৰো, ৰেট থ্ৰো, ডিচকাছ থ্ৰো, ক্ৰিকেট খেল, মল্ল যুদ্ধ, পাঞ্জা, কাবাদি, কাৰাটে আদি খেল অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। ইয়াৰ উপৰিও ছাত্ৰ একাদশ আৰু অধ্যাপক একাদশৰ মাজত এখন প্ৰীতি ক্ৰিকেট খেল অনুষ্ঠিত কৰা হয়। ইয়াত অধ্যাপক একাদশে বিজয়ীৰ সন্মান লাভ কৰে। বাৰ্ষিক খেল-ধেমালিত মহাবিদ্যালয়ৰ ক্ৰীড়া উৎসাহী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে এই ক্ৰীড়াৰ যোগেদি নিজৰ প্ৰতিভা বিকাশ কৰি কৃতিত্ব লাভ কৰিছিল। বিগত বছৰটোত গুরু খেল সম্পাদক হিচাপে খেলুৱৈ সকলৰ আশা আকাংক্ষা পূৰণ কৰাৰ বাবে মই অশেষ চেষ্টা কৰিছিলো। কিন্তু আন্তঃ মহাবিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ কোনো খেল-ধেমালি নপতাতে কোনো ধৰণৰ সুযোগ দিব নোৱাৰিলো। তাৰ বাবে মই দুঃখিত।

এই কাল চোৱাত গুরু খেল বিভাগৰ তত্ত্বাৱধায়ক মাননীয় আব্দুল বেজ্জাক চাৰে কাৰ্যকালৰ দিনৰ পৰা বিভিন্ন ধৰণে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়াই আৰু মোক খেল-ধেমালিত বিশেষ ভাৱে খেল পৰিচালনাত সহায় কৰি দিয়ে মাননীয় শ্ৰীহাৰিকেশ চৌধুৰী দেৱে। তেখেতক এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

প্ৰতিবেদনৰ সামৰণিত মোৰ কাৰ্যকালত বিশেষ ভাৱে সহযোগিতা আগবঢ়োৱা মোৰ বন্ধু মঃ জাকিৰ হুছেইন, দেৱান বাছিকুদ্দিন আহমেদ, চাহাবুদ্দিন আহমেদ, ভাইটি লৰ দাস লৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

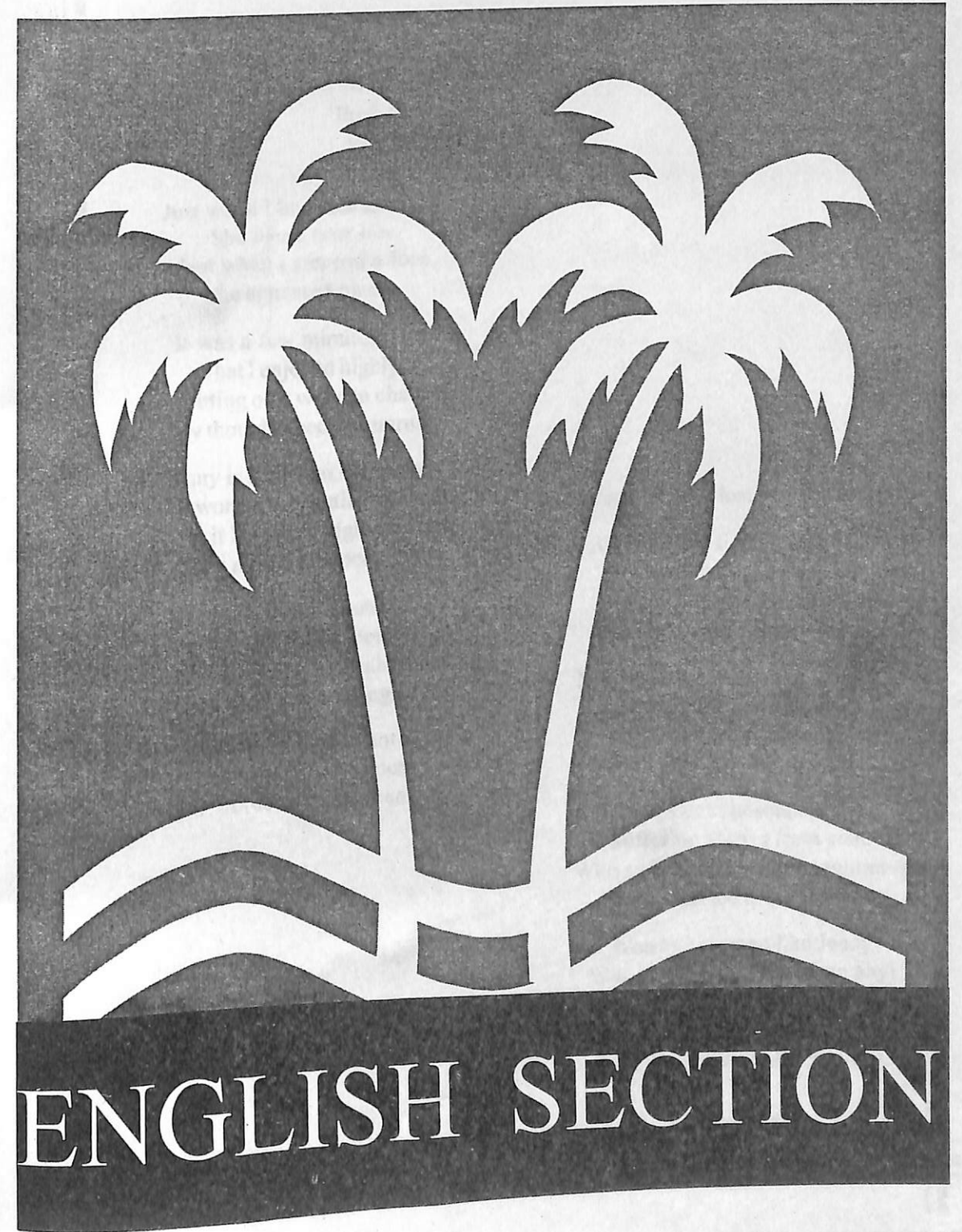
সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্যকালছোৱাত অজানিতে হোৱা ভুল-ত্রুটিৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ শিক্ষা গুরু তথা বন্ধু বান্ধৱীৰ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰিলো আৰু মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলো।

ইতি

মঃ নাজিৰ হুছেইন

সম্পাদক, গুরু খেল বিভাগ

স্নাতক ২য় বৰ্ষ (কলা)

Jenny is a Woman marvellous.

Prof. M.O. Ghani
Deptt. of Arabic

Just when I knocked the door
She came near me;
Just when I stepped a foot
She appeared nicely.

It was a few minutes meet
That I enjoyed highly;
Sitting on a wooden chair
My thoughts become unruly.

Jenny is a woman marvellous
All womanly beauties she had,
But it became a sigh for one
For a me-like innocent lad.

Her eyes fell upon me
They did thrust spearly;
Knowing nothing at all to do
She read my face angrily.

For a while I remained untongued
Unspelled even to speak;
My words were chained-up

Perhaps they lost ways to leak.

A number of times I saw Jenny
In this nasty town wanders,
A fashioned-woman outwardly
She had many stealthy lovers.

Now the days do not run smoothly
Everything has a change,
In this transitory Duniyah
Jenny sees a side-long glance,

Her innocent husband is seen
Suffering always from pain,
Who suffered from her haughtiness
And remained in her disdain.

Woe to a woman like Jenny
Who could not serve a man any!
The man one day made his final
journey,
And left her alone on the cot in agony.

*****

The quake of the century

Dinesh Rabha
T.D.C. 1st year.

Rocking the state of Gujrat,
Damaging buildings and houses,
The major quare of the century.
Turning stones to rubble

Leaving ruins of great cities,
Killing around 50,000 people,
Making millions and more homeless,
Many still trapped in the rubble.

Let the whole nation combine,
And pray for the effected people,
And help them with our donations,
To lesson their diffeculties a little.

*****

PLANT RESPONSES TO AIR POLLUTION AND BIOMONITORING OF AIR AQUALITY

Sri Saranga Pani Saikia
Head, Department of Botany

Plants react with air pollution over a wide range of pollutant concentrations and environmental conditions. There are many factors, which influence the outcome, including plant species, age nutrient balance, soil conditions, temperature, humidity and sunlight. It is well known that air pollutants can cause different types of injury, which are indistinctly observable. At low levels of air pollutants exposure, there is no significant effects on plants. However, as the exposure level increases, a series of potential injuries may occur, including biochemical alterations, physiological response, visible symptoms and eventual death.

Air pollutants may enter plant systems by either a primary or a secondary pathway. The primary is analogous to human inhalation. It takes place through natural opening like stomata or lenticels. Exchanges of gases and water vapour liberation are considered important functions of a number of physiological processes in plants. Stomata play a significant path through which these operation can take place suitably. With the diffusion of gases into and out of the foliage, pollutant gases have a direct pathway to the cellular system of the leaf structure. Direct deposition of particulate matter also occurs on the outer surfaces of leaf structure. Direct deposition of particulate matter also occurs on the outer surfaces of the leaves. In contrary, the

secondary or indirect pathway by which air pollutant interacts with plants is through the root system. The deposition of air pollutants of soils and surface of water can cause alteration of the nutrients content of the soil near the plant. This change in soil condition can lead to indirect or secondary effects of air pollutants on vegetation and plants.

The effect of air pollution on plants range from subtle to catastrophic. These effects have been clarified as visible symptoms and non-visible and subtle effects. Visible symptoms are deviation from the normal healthy appearance of the leaves. For broad leaf plants, a healthy leaf has good colour, with a normal cell structure on the various layers. Deviations from this healthy appearance include tissue collapse and various degrees of loss of colour. Expensive tissue collapse or necrosis results from injury to the spongy or palisade cells in the interior of the leaf. The leaf is severely discoloured and losses structural integrity. Dead tissue may fall out of the leaf, leaving holes in the structure. There may be chlorosis. Glazing or flecking of exposed leaves. All pollution injury can cause early senescence or leaf drop, and or injury of the blooms of the fruit.

The non-visible or subtle effects of air pollutants involve reduced plant growth and alteration of physiological and biological

processes, as well as changes reproductive cycle. Thus reduction in crop yield can occur without the presence of visible symptoms. Physiological or biological changes including alterations in net photosynthesis, stomatal response and metabolic activity etc. altered appreciably.

The major air pollutants, which are phototoxic to plants, are Ozone, SO₂, NO₂, fluorides and peroxyacetyl nitrate. The effects ranges from slight reduction in yield to extensive visible injury depending on the level of duration of exposure. Examples of some types of plant injury as induced by air pollutant exposure is given below;

<u>POLLUTANT</u>	<u>FOLIAR SYMPTOMS</u>
Sulphur dioxide	Bleached spot, bleached areas between veins, chlorosis.
Nitrogen dioxide	Irregular, white or brown collapsed lesions on intercostals tissue and near leaf margin.
Ozone	Flecking, stippling, bleached spotting pigmentation, sometime tip brown and necrotic.
Hydrogen Fluoride	Tips and major burns, dwarfing, leaf abscission, narrow brown reed band separates necrotic from green tissue.
Peroxiacetyl nitrate (PAN)	Glazing, silvering or bronzing on lower surface or leaf.

The impact of air pollution of forest ecosystem ranges from beneficial to detrimental. Smith (1974, 1981) classified the relationship of air pollutants with forest into three categories: Low-dose, intermediate dose, and high-dose effect.

Under low-dose concentrations, forest ecosystem acts as sinks for atmospheric pollutants and in some instances as sources. Forest can act as sources of some of the trace gases in the atmosphere, such as hydrocarbon-sulphide, NO_x and NH₂. Forest has been identifies as emitters of terpin hydrocarbons.

Forest systems also act as sources of carbon-di-oxide when controlled or uncontrolled burning and decay of litter occur. In addition, the release of ethylene occurs during the flowering of various species. Trees and soils of forest act as sources of NH₃ and oxides of Nitrogen. Nitrogen oxides are formed at various stages of the biological denitrification process.

The interaction of air pollutants with forest at low dose concentrations result imperceptible effects on the natural biological circles of these species. In some instances, these interactions may be beneficial to the forest ecosystem. Forest, as well as other natural systems, act as sinks, for the removal of trace gases from the

atmosphere.

The second level of interaction, the intermediate-dose level can result in measurable effects on forest ecosystems. These effects consists of reduction in forest growth, change in forest species, susceptibility to forest pest. The interactions in the intermediate-dose category may result in the effects on the reproduction cycle of species, the utilization of nutrient the production of biomass and the susceptibility to disease.

The result of high-dose exposure is destruction of severe in injury of the forest

system. High-dose conditions are usually associated with source emission.

VEGETATION AS A SINK FOR PARTICULAR CONTAMINANTS

Interest in the ability of plants to remove pollutants from the air has grown considerably in recent years as individual, have become increasingly aware of the amenity functions (Heisler, 1975, Smith, 1970) of woody plants, particularly in urban and suburban areas. The capacity of plants to act as a sink for our contaminants has been addressed by a variety of recent reviews, for example, U.S.EPA (1976), Smith and Dochinger (1976), Hill (1971), EHSC (1975), Keller (1978). These papers indicated that surface to the atmosphere and importantly functions to transfer pollutants from atmosphere to the biosphere.

Among the various air pollutants, particulate pollutants (size range 1.50 um) are considerably remove from polluted air by vegetation cover. Particulates are deposited on plant surface by three ways: Sedimentation under the influence of gravity, impaction under the influence of eddy currents, and deposition under the influence of precipitation.

Trace metals, especially heavy metals are most commonly associated with fine particles in contaminated atmospheres. Trace element investigation conducted in roadsides, industrial and urban environments have dramatically demonstrated the impressive burdens of particulate heavy metals that can accumulate on vegetative surface. In the case of lead (Pb) in road side ecosystem, for example, the increased lead burden of plants, largely due to surface deposition, may be 5200 and 100200 times baseline (non road side environment) lead levels for unwashed agriculture crops, grasses, and trees respectively (Smith, 1976).

Like tree roadside environment, urban

atmospheres also had elevated amounts of particles containing trace metals. In New Haven, it was reported that the surface of variety of city trees and have found substantial accumulation of certain metals, particularly lead, zinc, iron (Smith, 1973): Smith and Staskawicz, (1977).

Leaf surface texture was critical in particulate capture efficiency. The rough and hairy leaves of settles were more effective than the densely tomentose leaves of Poplar or the smooth surface of beech. For each species, there was a strong linear correlation between leaf area and deposition velocity, the latter being smallest for the largest leaves. Deposition is the heaviest at the tip and along the margins of leaf, where a turbulent boundary layer was present. Leaves with complex shapes and largest circumference to area ratio were the most efficient collectors. Increased wind speed and particle size both reflected in increased velocity (Little, 1977).

STREET TREE PARTICULATE SINK CAPACITY

The U.S. Environmental protection Agency has developed a demonstration plan to explore the capability of urban woody vegetation to improve air quality (U.S. Environmental protection Agency, 1976). By utilizing a considerable amount of literature survey results, a model plan was developed for assessment of the particular removal capacity by trees in the St. Luis, Missouri area, U.S.A. It was proposed that trees be planted on both sides of the streets within the city boundaries of St. Luis. The three tree species proposed for the street plantings included red oak, Norway maple, and linden. An average particulate flux rate of 2.5X10⁹ ug m² hr² was considered for estimation quantity of particles that would be removed by the 440,000 street trees. An

estimated amount of particle removal from the atmosphere total 340 tons annually.

Since 1980's, considerably studies were made in India, about the dust collecting potential of plants in urban or industrial area (Shetye and Chaaphekar, 1980, Das, 1981, Das, et al., 1981, Rao, 1980, 1981: Yunus et al., 1981). It has been noted that evergreen trees with simple keaves, having rough and pilose (hairy) surface are better dust collectors than deciduous these with compound leaves having glabrous (smooth) surface. Plants like peepal (*Ficus religiosa*), pakur (*Ficus infectoria*), Teak (*Tectona gradis*), sal (*Shorea robusta*), Arjuna (*Terminalia arjuna*), debdaru (*Polyathia longifolia*), Mango (*Magifere indica*), and Jarual (*Lagerstromieia flosreginae*) were efficient dust collector (Das, 1981).

VEGETATION AS SINK FOR GASEOUS CONTAMINANTS

Substantial evidence is available to support the potential that plants in general have to function as sink for gaseous pollutants (Bennett and Hill, 1975, Smith 1979, Santra, 1988). The gaseous pollutants are transferred from the atmosphere to vegetation by the combined forces of diffusion and flowing air movement. Once in contact with plants, gases may be bound or dissolved on exterior surfaces or taken up by the plants via stomata. If the surface of the plant is wet and if the gases are water soluble, the former process can be very important. When the plant is dry or in the cases of gases with relatively low water, solubility the latter mechanism is assumed the most important.

STOMATAL SINK

Stomatal pores are small openings, typically approximately 10 um in length and 2.7 um in width, in the epidermal surface of leaves through which the plants naturally exchange Carbon-di-Oxide and water vapour with

atmosphere. The waxy cuticle of leaf surface restricts diffusion so that essentially all gas exchange carried out by leaves via stomatal openings.

FOREST GAS SINK CAPABILITY

Effort to estimate the sink capacity of forest vegetation under natural conditions must consider a complex set of variable including pollutants concedntration and deposition velocity, meteorological parameters, and dimensions and conditions of the leaves.

As part of the U.S. Environmental protection Agency's demonstration plan to explore the capability of urban trees to improve air quality, a model forest consisted of six species including Oak, maple, linder, poplar, birch and eastern white pine. The estimation of total tree surface area at five years after planing were as follows:

maple	(6 m ht.)	36.8 m ²
oak	(6 m ht.)	36.1 m ²
poplar	(6 m ht.)	52.5 m ²
linder	(5 m ht.)	23.0 m ²
birch	(5 m ht.)	27.2 m ²
pine	(3 m ht.)	04.2 m ²

The total number of each species plant in this model forest and total vegetation area was as follows:

69 maple	=	2.54 x 10 ⁹
69 oak	=	2.50 x 10 ⁹
69 poplar	=	3.63 x 10 ⁹
68 linder	=	1.56 x 10 ⁹
69 birch	=	1.88 x 10 ⁹
700 pine	=	2.90 x 10 ⁹

Pollutant removal by the mode: forest (per hectare) as estimated thus presented thus presented below:

POLLUTANT	TON YEARLY
Ozone	9.6x10 ⁴
Sulphur	748
Carbon mono oxide	2.2
Nitrogen oxide	0.38
Peroxyacetyl nitrate	0.17

The systematic approach of model development is highly desirable. Unfortunately, models describing sink capability of forest for other gaseous contaminates are not readily available.

BIOMONITORING AIR POLLUTION

The use of indicator plants to monitor the air quality is a well-known fact over three decades of so. The lichen, moss and some higher plants were used in the past in various European cities to monitor the urban air quality. Depending

on the variation of relative sensibility of plants to air pollutants, selective plant forms were utilize for different types of pollutant level monitoring.

The species distribution, relative abundance and cover values, biochemical and enzymological changws of sensitive species were taken as good indicative parameters of air pollution biomonitoring. However, it is a very sensitive tool for air quality monitoring, but for appropriate quantification, one has to depend on chemical monitoring techniques, as there is no standardization of biomonitoring tools.

REFERENCES

- manning, W.j. and Feder, W.A. 1980
Biomonitoring of air pollutants with plants,
Applied Science Publisher
London, pp-142

*****

ECO - TOURISM

Apurba Kumar Goswami.
M.Sc., B.Ed., L.L.B.

Lecturer (Sr.) Department of Zoology

Eco-tourism in simple words means management of tourism and conservation of nature in a way so as to maintain a fine balance between the requirements of tourism and ecology on one hand and the needs of the local communities for jobs, new skills, income generating employment and a better status for woman on the other. The global importance of eco-tourism, its benefits as well as its impacts were recognised with the launching of the year 2002 as the International year of Eco-tourism (IYE) by the United Nations General Assembly. The IYE offers an opportunity to review eco-tourism experiences worldwide, in order to consolidate tools and institutional frameworks that ensure its sustainable development in the future. This means maximising the economic, environmental and Social benefits from eco-tourism, while avoiding its shortcomings and negative impact.

In connection with the declaration of the United Nations General Assembly 2002 as IYE, also celebrating International year of Mountains (IYM). This unprecedented opportunity to address mountain issues and celebrate mountain culture evolved from the 1992 United Nations Conference on Environment and Development in Rio de Janeiro, where mountains became the

Singular focus of chapter 13 of Agenda 21, the blueprint for Sustainable development. It is indeed an important step within the long term process that began at the Earth Summit (UNCED) in Rio in 1992 of raising public awareness and ensuring adequate political, institutional and financial commitment for concrete action towards implementing sustainable mountain development. Many mountain people are among the poorest, hungriest citizens of the world. They face massive barriers to development- rugged terrain, poor communications and transportation system, political marginalisation and limited access to education and capital. In such a context the goal of the IYM is to ensure the well being of mountain people by promoting sustainable development of mountain ecosystems. Peace and food Security are the two pre-requisites for any nation to achieve this goal. Without peace, we cannot reduce poverty. Without peace we can not guarantee secure food supplies and even consider sustainable development. As a matter of fact, the related barriers of armed conflict and hunger may today pose most significant obstacles. For instance in 1999, 23 of the 27 major armed conflicts in the world were being fought in mountain regions.

And today many of the almost 800 million undernourished people of the world live in mountain.

As a concept, eco-tourism has gained momentum recently, but as a way of life Indians have practiced eco-tourism since times immemorial by their animalistic approach to nature and human needs. Eco-tourism has been defined in various ways. As far back as 1995, Herold Goodwin called it "purposeful travel to natural areas to understand the culture and natural history of the environment taking care not to alter the integrity of the eco system, while producing economic opportunities that make the conservation of natural resources beneficial to local people". The world Tourism Organization (WTO) has defined it as "tourism that involves traveling to relatively undisturbed natural areas with the specified object of studying, admiring and enjoying nature and its wild plants and animals, as well as existing cultural aspects (both of the past and the present) found in these areas". In sum, the definitions focus on three significant aspects- nature, tourism and local communities. It differs in a meaningful way from mass tourism that aims at consuming nature and leaving it depleted on more than one front.

Being an environment friendly activity, eco-tourism aims at promoting environmental values and ethics and preserving nature in its uninterrupted form. It thus benefits wildlife and nature by contributing towards ecological integrity. The tourists have a first hand encounter with nature and learn to admire it than to ravage it. It whets their curiosity for exploring nature and helps them enjoy its beauty and diversity. Participation of the local communities ensures economic benefits for them, which in the longer

run can ensure a better status and an easier life.

Since the essence of eco-tourism lies in admiration of nature and out door recreation, it encompasses a wide range of activities such as trekking, hiking, mountaineering, bird watching, boating, rafting, biological explorations and visiting wildlife sanctuaries. In that it is akin to adventure tourism with the difference that wherear adventure tourism looks for thrill, eco-tourism ensures satisfaction. Its inspirational and emotional aspect is valued because it does not aim at consumptive erosion of natural resources.

India is one of the seven biodiverse countries of the world and has a rich cultural heritage. It has a vast potential for eco-tourism that needs to be tapped for economic benefits as well as for healthy conservation and preservation of nature. At present, India has a considerable network of sanctuaries and national parks covering around 4.68 percent of the geographical area. In the International year of Eco-tourism, some important decisions have been taken by the government and the private sectors to promote eco-tourism. For example, the Himachal Pradesh Government has announced a policy of development of eco-tourism with special emphasis on the involvement of the local communities. Likewise, the forest and tourism departments of Karnataka, Sikkim, Rajasthan have designated officials to co-ordinate these activities. Some states have issued instructions for recycling the entry fees from protected areas for conservation and development. The Thenmala Eco-tourism Promotion Society launched by Kerala will develop a model of eco-tourism. In the private Sector, the concept of eco-friendly resorts and hotels is gaining recognition.

Since tourism is the prime industry in Maldives, they have grown dependent on it and have worked out ways and means to protect their reefs. It is incumbent on all the resorts and hotels to dispose off their garbage, conserve water and recycle the waste material. Other countries like Indonesia, Philippines and Nepal have evolved effective methods for using the income generated by eco-tourism for the benefit of the local communities. In Philippines, for example, the fishermen have been convinced to shift from blast fishing to other more traditional and safe methods. In Indonesia, project bird watch has been launched to protect its rare birds.

Similarly Assam and NE India, having cultural and biological diversity, there are ample scopes for development of eco-tourism by the participation of the local communities and NGOs to inculcate and interpretation of the natural environment in ecologically sustainable way. It

*****

advocates for strategic exploitation of natural attractions like park, sanctuaries, areas as of natural and scenic beauties through tourism and providing appropriate return to local community by involving them with the issues relating to significance and long term conservation of such resources in their immediate surrounding. As the study region Assam forms a part of global biodiversity hot spot, having as many as 19 national parks and sanctuaries, ventures of eco-tourism may prove to be more effective in managing these wild life habitats.

The essential key elements of eco-tourism are, a well preserved eco system to attract tourists, cultural and adventure activities, active involvement of the locals who are able to provide authentic information about nature, culture and their ethnic traditions to the visitors and finally empowering the local populace to manage eco-tourism so that they ensure conservation through alternate livelihood opportunities.

THE MOST DEVASTATING EARTHQUAKE HITS GUJARAT

Sri Kabindra Boro
Department of Geography
Rangia College

We are now living in the world of info-techage. We at present, can't think of our living without the tremendous achievements and contributions of science. It can for instance be said that in just the past few years the advanced techniques of astronomy have dramatically extended the range and perception of man's vision of the universe around him. A variety of new strange objects have been discovered and invented in the remote reaches of space. With the help and power of science and technology man has been discovering new things to acquire greater power to make life more comfortable and enjoyable. What science and technology have done, improved, progressed and developed in different fields of knowledge these need not to be mentioned here. But however, each and every person who has been influenced by modern and scientific cum info-tech age must admit that the rapid and continuous improvements of science and technology have wonderfully

made our vast world a small dwelling house staying inside which we can have quickly the present day knowledge and get immediate information and message concerning the affairs of changing political, economic, social, education and cultural scenario including the improved transport and communication systems, business, trade and commerce, new inventions and discoveries. Various incidents and accidents, new techniques and magic of games and sports and war and diseases etc of the fast changing world.

Man is ever trying to fight with and control the forces of Nature. It has been known that man was completely at the mercy of the forces of Nature and lived in constant fear of other creatures stronger than he. But now he has become the lord of his creation. It is a universally known fact that our earth is one small blue-green planet in the solar system, in the milky way (galaxy) in the universe. Here man is

all but a tiny speck of dust but by far the most wonderful speck of dust. In fact, it is difficult to say accurately as to whether man and its science and technology are more powerful than the forces of nature or Nature is more potent than technology. The following outlines make us clear that the Nature couldn't yet be controlled, overcome and fully dominated by man though he would like to stake claim to be the most powerful one and next to God on the earth's surface.

(i) Can man change the existing law of the universe?

(ii) Can man stop the rotation and revolution of the planets and other stars?

(iii) Do man have the power to change or alter the climatic conditions, excessive heat, cold, warm, temperature and pressure of a particular area or region of the world?

(iv) Can man either resist or obstruct or pause the destructive and devastating earthquake, terrific cyclone, inundation by suddenly swelling flood waters, incessant rainfall and hail-storm, wind circulation and drought?

(v) Can man convert the entire desert land areas into a habitable and cultivable land?

(vi) Can man totally eliminate the dreaded diseases from the man made world and either check or prevent the

dangerous epidemic from breaking out suddenly in a particular region?

All these are completely beyond the capacity of man's activity as he much bow down his heads and surrender before the Nature's limitless forces as much as our science and modern technology advanced day by day and year by year.

Generally no Indian particularly each and every inhabitant of Gujarat, India's fastest growing state and the second most industrialized state can never forget the past 26th January, 2001, Friday which will for ever be borne in mind and continue to be remembered in hearts as one of the greatest events for the years and decades to come. On that day when I was watching the full display of the India's 52nd Republic Day Celebration on television screen but suddenly I was very much shocked at the morning's news headlines which was so tragic that a giant killer earthquake measuring 7.9 on Richter Scale (by the U.S. geological survey) had badly rocked the entire state of Gujarat, the home state of Mahatma Gandhi at around 8.42 A.M. The devastation, loss and damage were so tremendous and large scale that it is truly beyond imagination. It has been recorded that the first shock measuring the magnitude of 7.9 on Richter Scale lasted for 30 seconds claiming irreparable destruction, damage and loss to lakhs of crores of lives and properties. It is obvious that no one perhaps imagined such an unprecedented major catastrophe

done by nature's anomaly in Gujarat where death toll went up to 1.50 lakhs with more than double the number injured. Lakhs of people maintaining luxurious lives and thousands of lakhs of crorepati dwelling in the five star hotels became homeless as nomads and wandering beggars of the streets within one minute or so. Hundreds of concrete multi-storeyed structures had totally collapsed down. More than one lakh victims mostly the women and children were feared buried under the mountains of rubble of destroyed apartment buildings and houses. Thousand of the buried bodies were rescued from the debris of flattened buildings. Hundred of school going students participating in the procession and function on the occasion of the Republic Day Celebration were trapped into the falling houses and got buried under the debris of collapsed school buildings. It is wonderful that even an eight month-old baby was recovered alive from the death mother's lap. Moreover, the injured victims who were badly affected by the natural disaster in Gujarat were soon rushed to the nearby unwrapped hospitals by the large numbers of deployed Army, Navy and Air Force personnels where mixed heart-rending sounds, noise, cries and weeps of thousands of relatives generated an untold Situation.

The most quake affected areas where electrification, communication and transport (eg. roads and railways) were

completely cut off are Bhuj (worst hit town), Surat, Ahmedabad, Anjar, Jamnagar, Bhachau, Surendranagar, Rapar, Morvi, Rajkot, Gandhinagar, Paltan, Porbandar, Nauchari, Junagarh, Boroda and Bhabnagar in Gujarat. The severe scarcity of food, wearing clothes, place of shelter, doctors, medicines, drinking water further multiplied the Gujarat situation more deteriorated and miserable condition. Lakhs of poor and rich families who escaped from this Nature's disaster and who were pulled out of the debris and rubbles had to spend their days and night with anguish in the open space and for a couple of weeks and many of horrified survivors also lost their lives in hunger, thirst, pain and horror. In the last historic death quake more than ten thousand people had lost their dearest ones such as their children, brothers, sisters, daughters, wives, husbands, parents and a host of relatives and some of them had also totally lost their entire family members. Besides, many of the affected victims become long live paralyzed who will perhaps have to spend the rest of their lives depending upon others. It is also so mournful that countless escaped victims have broken down in tears, louding and searching for their dearest ones here and there with defence personnels making day and night equal. It has been found that a few of the foreign countries like U.S., E.U. (European Union and Russia) came forward and extended their helping hand specially sending the

expert rescuers, expert sniffer-dogs and offering financial assistance to Gujrat. Some fresh round of tremors at least 250 aftershocks had occurred since Friday, the 26th January, 2001 hampering rescue efforts registering between 3.1 and 6.0 on Richter Scale. A thing cannot be denied that some heinous business, crime cum unsocial activities such as the act of looting precious mentels like gold, silver, diamond, other highly valued ornaments, valuable luxurious goods and materials, lakhs of crores of cash currency by robbers, thieves and a host of smugglers who came in disguise of the rescuers and soldiers continued to take place during the period of rescue operation in the quake hit areas and in which latter on shoot at sight order had to be imposed by the govt of India to prevent the evil deeds prevailed there. After all, it may be said that the entire Bhuj, Anjar, Jannagar and Bhachau, the serverly affected areas, turned out to be a graveyard land, a deserted place and a ghost city each.

The forecast that was made by Dalai Lama, the highest spiritual leader of Tibetan community must be admitted to have come true because he predicted on February 8, 2000 that a catastrophe in the form of a devastating earthquake would occur in India before February 2001 that was truly and in reality experienced and witnessed by the entire population (41,174,060) of Gujarat on January 26, 2001.

The historic tearful event that ripped through the state of Gujrat had badly affected the economy of the second most industrialized state in the country that contributes 11% to India's national income. Both the Federation of India Chambers of Commerce and Industry (FICCI) and Gujrat Chambers of Commerce and Industry (GCCCI) have put the quake's damage at Rs. 20,000/- crores, which exceeded the total revenues of the Gujrat Govt. in 1999-2000. It has been estimated that millions of crores of rupees would be required for the reconstructions of physical and social infrastructure in Gujrat.

Some of the most salient features regarding the earthquake, which is one of the most dangerous natural calamity are defined in brief.

THE EPICENTER OF THE GUJRAT EARTHQUAKE

The epicenter of the quake lay 20 Km. north-east of Bhuj, a town of Gujrat. The intensity of the quake was so great that it was felt from Kashmir to Kanyakumari as well as Kolkata. It was also recorded in neighbouring Sindh Province of Pakistan and Nepal. The scientists, geologists and experts add that the maximum time is 20 second for the first tremor of most big earthquake.

WHAT CAUSES AN EARTHQUAKE?

Simply speaking earthquake are chiefly caused by 'faulting'-a sudden

lateral or vertical movement of rock along a ruptured or broken surface. Today plate tectonic is by far the most convincing and therefore the most acceptable theory. The plate tectonic theory assumes that the surface of the earth is made up of rock plates, huge rafts, constantly drifting over a semi-molten underearth. The earth scientists have divided the surface of the earth into seven massive rigid plate, which are in continuous slow motion. The major plates are-the north American plate-the south american-the Eurasian-the Antarctic-the Indian-the Pacific-African and each of these plates is about 100-150 Km. thick. The rate of movement of the plates is so slow and varies from 2 to 12 cm per year.

Since all the plates are moving, they meet up occasionally, rubbing, colliding or sliding against each other (technically called 'strain') As the motion continues, the strain builds to the point where the rocks cannot withstand any more and with a lurch, they give in breaking up, thus causing earthquakes.

The Indian plate extends from the Himalayas beyond the Andamans and Java,

Sumatra to Australia where it touches the Pacific plate. The Indian plate collided against the Eurasian plate giving birth to the Himalayas some 40 or 50 million years ago. Incidentally, the Indian plate continues to push against the Eurasian plate, which is the reason for most of the seismic activity in this region.

WHY BHUJ OF ALL THE CITIES ?

According to experts the last 52nd Republic Day's (2001) quake that flattened parts of Gujarat was caused by growing "intra plate" stress on the earth's surface. Indian Meteorological Department (IMD) suggests that 'intra plate' stress was due to "faults" or weak zones within the plate. The IMD also says that the whole Kutch region (district) is a fault. Bhuj one of the busiest town in the Kutch district lies close to the 'Allabund' fault and as a result of which the Bhuj earthquake seems to be due to stress within the plate where there are faults too.

WHAT IS RICHTER SCALE ?

The Richter Scale is a logarithmic scale, devised in 1935 by geophysicist Charles Richter for representing the energy released by earthquake.

<u>Richter magnitudes</u>	<u>Earth quake effect</u>
2.5	Generally not felt but recorded
4.5	Local damage
6.0	Can be destructive in populours region
7.0	Major earthquake, inflicts serious damage

8.0 and above Great earthquake, occur once every 5-10 years, produce total destruction to nearby communities.

The following measures should be taken before, during and after an earthquake.

WHAT TO DO BEFORE AN EARTHQUAKE

It is safest to remain out of doors immediately before the onset of the earthquake, if this moment can be anticipated. One should leave house and stay out in the open or in temporary camps till the scare is over.

- * Keep cool; panic causes heavy injuries.
- * Secure all top heavy objects like furnitures, storage cabinets, refrigerators etc. to the walls.
- * Keep supplies of food, water, clothings (warm if in water) torches or candles, emergency medicines, radios, helmets, first-aid-kits, blankets, ready with you. Use plastic bottles in preference to glass bottles for carrying water, other liquids.
- * Keep all combustible and explosives at safe distance.
- * Turn off gas, electric, stoves, water etc.
- * Educate all members of the family as to what to do in such emergencies.
- * Evacuate old dilapidated buildings as they are sure to tumble first.

WHAT TO DO DURING THE EARTHQUAKE

- * Since earthquakes last for only a few seconds to a couple of minutes, the earthquake can be all around you before you are aware of it.
- * Do not panic. The ground movement frightening to all.
- * If you are in a building, stand in a strong door way or get under a table, desk or bed; avoid standing just out side the main door or near the outside walls. Watch for falling objects.
- * If you are in an automobile, stop at the nearest safe place, away from buildings or trees.
- * Watch for falling plasters, bricks, ceiling fixtures and other loose objects.
- * Do not use gas, stove, candles or matches.

WHAT TO DO AFTER THE EARTHQUAKE

- * After the quake is over, there will be tremendous rush of rescuc work. Those

who have escaped injuries will be trying to rescue persons who have been trapped. If you are one of the trapped, wait patiently for your turn;

- * Look for the injured in your family or neighbours' families because you know where they were and probably still are.
- * Render such assistance as you can, until medical aid arrives.
- * Check your electric, gas, water and sewerage connections.
- * Don't strike match sticks unless you are sure that there is no gas leak around.
- * Watch for instructions from the Govt. rescue authority on radios, T.V.s or by other means regarding likely aftershocks.
- * Keep away from hanging portions of buildings or overhanging cliffs, as they may fall due to aftershocks which do continue for some time.

REMEMBER ALWAYS :

1. Your home kills you not the quake.
2. Earthquake can be explained but not predicted.

REFERENCE :

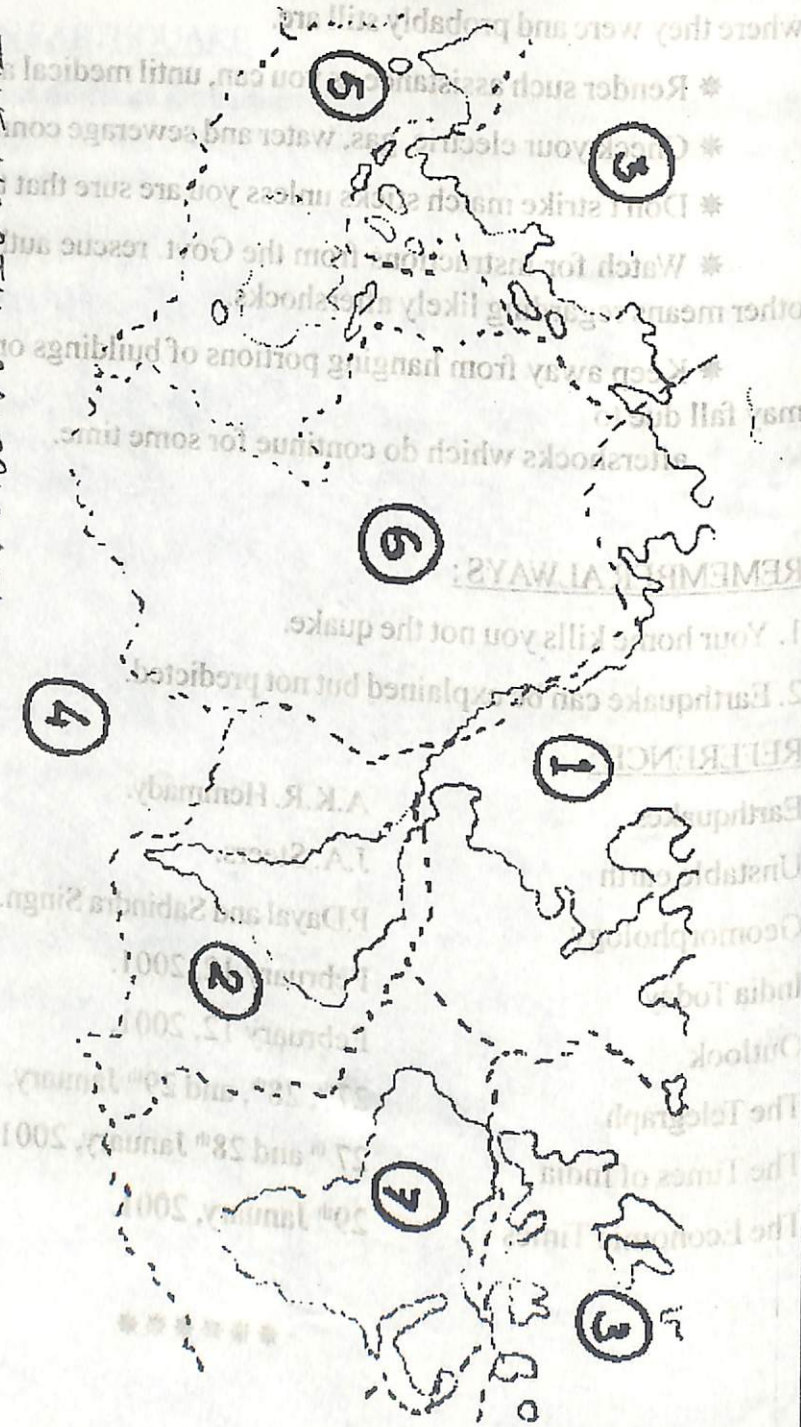
Earthquakes	A.K.R. Hemmady.
Unstable earth	J.A. Steers.
Geomorphology	P.Dayal and Sabindra Singn.
India Today	February 12, 2001.
Outlook	February 12, 2001.
The Telegraph	27 th , 28 th , and 29 th January, 2001.
The Times of India	27 th and 28 th January, 2001.
The Economic Times	29 th January, 2001.

*****

1. THE NORTH AMERICAN
2. THE SOUTH AMERICAN
3. THE EURASIAN
4. THE ANTARCTIC
5. THE INDIAN
6. THE PACIFIC
7. THE AFRICAN

ON LOP- SIDED GROWTH AND INEQUALITIES

Lecturer Bhaben ch. Lahkar.
Rangia College.

The study of Economic development has attracted the attention of Economists right from the mercantilist school and Adamsmith down to Marx and Keynes, yet they were mainly interested to a western European framework of social and cultural institutions. But after the second world war the leaders of developed nations felt that 'poverty anywhere is a threat to prosperity everywhere. Hence "a study of the poverty of nations has even more urgency than a study of the wealth of nations" (meier & Baldwin). In the second half of the 20 th century, the wealthy nations are constantly extending help to the poor nations in various forms and through different ways although they have often been criticised as aid giving

World trade grew at the rate of 10 per cent per decade in the middle of 1970 the growth of world trade was 8% on an annual basis during the period 1750-1820, at 50% per decade during the period of world trade 1880-89. Again it grew by 40% per decade during the period 1850-60 and between 1850-60 and 1850-60 among the developed economies. from 1950 the growth of world had been very high. But it was highly lop-sided. The industrial countries reaped much from the growth of world trade, their trade grew later than the national income. Though less developed countries like Mexico, South Korea, Hong Kong and Singapore enjoyed rapid increase in exports of manufactured products, the majority of the less developed countries had continued in trade with the countries like USA, Scandinavian countries had marked growth while France, Italy, Japan & the world war different countries experienced diverse trend in the growth of trade ratio. world war the proportion of foreign trade to total national product was 40% around 1840. Around first

countries. The rich as well as poor countries require ever increasing growth rate but on different grounds. The rich are afraid of stagnation resulting from ever growing capital stock. The poor countries want to increase export potential in order to avoid deficit in the balance of payments.

Among the rich developed economies of today, Great Britain achieved outstanding growth rate during eighteenth century. Its total product grew by 5 percent and per capital increased by 2 percent per decade during 1700 to 1780. USA showed even higher rate of growth during the latter half of the nineteenth century. So also some European countries

per cent per decade ie; 1 percent per annum during the period 1750-1820, at 50% per decade during the period between 1820-30 and 1850-60 and between 1850-60 and 1880-89. Again it grew by 46% per decade from 1820 to 1913. At the time of first world war the proportion of foreign trade to the British National product was 40% which was 20% around 1840. Around first world war different countries experienced diverse trend in the growth of trade ratio. While France, Italy, Japan & the scandinavian countries had marked growth in trade ratio the countries like USA, Canada, Australia etc. foreign trade ratio significantly small or decline.

In the whole nineteenth century Britain was the world's leading Economic Nation. Being feed up fully by industrial revolution of 18th century and influenced by comparative cost theory used fully the virtues of free trade policy with lowest trade barriers -enjoyed greatest growth in world trade. World trade did not grow significantly during the first half of the twentieth century as we know the two world war consumed one full decade and deep depression another decade which disrupted world economies. From 1913 to 1970 growth rate of world trade was 37 per decade ie; 3.7% per annum. During

the 24 yrs upto the middle of 1970 the growth of world trade was 8% on an annual basis. This is the trend of world trade growth among the developed economies.

During the following 25yr period from 1950 the growth of world had been very high. But it was highly lop-sided. The industrial countries reap ed much from the growth of world trade, their trade grew faster than the national income. Though less developed countries like Mexico, South Koria, Hong Kong and Singapore enjoyed rapid increase in exports of manufactured products, the majority of the less developed countries had continued to export traditional products such as raw materials and agricultural products, demand for which had grown at only a relatively low rate- resulting a fall of their share in world exports.

During the 1970, among the less developed oil producing countries some done well but majority of them suffered from exports fall.

Another trouble of less developed countries is the deterioration in terms of trade for them. For oil exporting countries the terms of trade improved during 1970 but other suffered by fall or by stable terms of trade since 1960. So in recent decades the percapita has been growing quickly in

industrial countries but the growth of poor or less developed countries has been constrained by adverse demand conditions of primary & manufacturing goods.

Over and above this, the rich nations have often outcompeted poorly developed nations exporting primary products. For instance, Sweden a poorly developed nation acquired sustained growth depending on the main exportables like grain and butter between 1850-90. But this country was outcompleted by American & Russian producers. During the period of world war I and II and the period of deep depression of 1929 created havoc in international monetary system. Several primary producing economies devalued currency in 1929 and 1930. Even USA devalued currency. Epidemic of exchange depreciation broke out . This period saw the capriciousness of different countries and the relationship among them in the monetary front became inimical.

The strained relationship among the countries of the world after the first world war resulted in Bretton woods conference in 1944 with 44 member countries attendance. India attended it. The primary offsprings of this conference viz, IMF and IBRD had been meant to bid farewell the economic causes for another world war

but actual operations of these organisations including IFC and IDA etc. could not do so. The primary reasons are lop-sided funding pattern, exorbitant interest rate charge on loan taken by poor or less developed countries, differential voting power of member countries depending on capital share subscription, the profit distribution by the members, the tied loan systemet have so far disturbed the achievement of the objectives of new monetary order. To avoid the Dollar crisis Govt. of USA devalued odllar by 8.57% in 18th December, 1971, then again by 10% in 13th Feb. 1973. Thus monetary wrestling has not come to an end moreover to get loan sanctioned by the less developed member countries of these funds are to admit the economic agenda prepared by developed countries like USA for these countries. India is not an exception to this and is executing this type of agenda under the banner of "Economic Reforms"- which includes the provisions like reducing subsidy labour rationalisation privatisation of public sectors including Education and so on. The structural reforms, reforms in financial sectors, industrial and education are guided by rich countries for peripherals but the level of socio-economic framework of development is not accepting it.

For example the proposed reformation in education in India will definitely hamper the interest of majority of poor aspirants. The economist of world Bank D.P. Winkler in his "Documents for discussion of the world Bank" (1995) has admitted that "Even though opportunities for higher education have significantly increased in the last two decades, benefits are frequently received by young students from high income families" Again rich countries have already in built strong structure of sustainable development by free and subsidised education. In this connection ex-commerce Secretary of USA Mr. Ron Brown has opined "It was great for economy. It was one of the best things that the US Government did at those particular times in American history building institutions of higher education that were accessible to the masses of the people. I think it is one of the reasons why our economy grew and prospered, one of the ways in which US was able to close some of its social gaps. It was one for making America strong". But while granting loan through international institutions this strong economy lays condition for reducing Govt. grant to this basic industry of poor economy.

Up to the last 50 yrs, the infrastructure for Global development,

equity and peace though has been laid it is yielding a very weak functioning. The available facts and figures gives us a picture of sharp unequal socio-economic life of human race of the world. "The top 20 countries of the world with only 15% of world population produce 50% of global gross domestic product. The poorest half of the worlds population accounts for only 14% of global gross domestic product. Eighteen of the top 20 countries are in western Europe or are settled in primarily by western Europeans. Seventeen of the poorest 20 countries are in Tropical Africa. The richest country in the world (united states of America) had in 1985 an income 55 times larger than of the poorest country. Further, the income of the richest quintile in the USA was 528 times larger than that of the poorest quintile in the poorest country, Guner Bisau". As a cause of this global inequalities some modern Economists have pointed out to the total Factor Productivity (T.F.P) over and above the accumulation of capital & Labour. The concept of T.F.P. ranges from changes in Technology to the role of externalities, changes in sector composition of production and adoption of lower cost production methods. Higher education and higher growth as a principle even not

wholly tenable so far we take the case of our state Kerala where high growth rate has not been reflected by higher education. The high research expenditure defrayed by USA, migration of skill labour from peripheral countries to rich one, outdated technology transfer to the less developed countries have also made growth differential very acute. So also the picture of capital inflow and direct investment. "The richest 20% of the world population received 92% of gross portfolio capital inflows of the world whereas poorest 20% received just 0.1% . Similarly, the richest countries of the world population received 79% of foreign direct investment and the poorest 20% received 0.7%. Altogether the richest 20% of world population received 88% of gross private capital inflows and the poorest 20% received 1%. These prove the concentration of capital in rich Block.

Hence, infrastructure for growth

equity and justice has been settled in the globe but functioning of them has not achieved anything spectacular. For the sake of proper and adequate global order the functioning of these institutions must be scrutinized in new light with the beginning of the 21st century.

REFERENCES :

- 1) Bo Sodersten- "International Economics" 2nd Edition.
- 2) M.L.Jhingan- "The Economics of Development and Planning" eleventh edition.
- 3) An article- "In the context of autonomous administration of colleges"- by Dr. Sita Nath Lahkar
"Amar Asom" on 28th Dec. 01.
- 4) An Article- " Global inequalities" by S. Venkitaramanan, published in "The Telegraph" 24th Dec. 2001.

*****

EX- EDITORS OF OUR JOURNAL

1. 1966-67	☞	Paramesh Sarma.
2. 1967-68	☞	Bibhab Bhatta.
3. 1969-70	☞	Baneswar Sarma.
4. 1971-72	☞	Rupsad Ali.
5. 1973-74	☞	Ramesh Mahanta.
6. 1974-75	☞	Bhupen Kakati.
7. 1975-76	☞	Pratul Kr. Sarma.
8. 1976-77	☞	Badan Ch. Bharali.
9. 1977-78	☞	Biren Sarma.
10. 1978-79	☞	Kandarpa Kr. Kalita.
11. 1979-81	☞	Sanjib Kalita.
12. 1982-83	☞	Khagen Ch. Deka.
13. 1983-84	☞	Manoranjan Goswami.
14. 1984-85	☞	Simanta Saloi.
15. 1985-86	☞	Jyotirmoy Kalita.
16. 1986-87	☞	Mukutananda Bhattacharyya.
17. 1987-88	☞	Dasarath Kalita.
18. 1989-90	☞	Tapan Konwar.
19. 1991-92	☞	Babul Baishya.
20. 1992-93	☞	Dilip Deka.
21. 1993-94	☞	Ataur Rahman.
22. 1994-95	☞	Hemanta Das.
23. 1995-96	☞	Diganta Saloi.
24. 1996-97	☞	Dudul Deka.
25. 1997-98	☞	Ripul Ch. Deka.
26. 1998-99	☞	Anuj Lahkar.
27. 1999-2000	☞	Rajib Mahanta.